75 let Gorenjski časnik od leta 1947
Prvi predhodnik tednika Gorenjec leta 1900

Gorenjski Glas

PETEK, 20. maja 2022

Leto LXXV, št. 40, cena 2,20 EUR | Odgovorna urednica: Marija Volčjak | Časopis izhaja ob torkih in petkih | info@g-glas.si | www.gorenjskiglas.si

Žirovska Alpina prešla v roke Čehov

Nova lastnica Alpine je postala družba K&H, del mednarodne skupine Franco. Obljublja razvoj podjetja, krepitev blagovne znamke ter ohranitev delovnih mest.

Aleš Senožetnik

Ljubljana – Kot so sporočili iz Družbe za upravljanje terjatev bank (DUTB), je s podpisom kupoprodajne pogodbe novi lastnik Alpine postalo češko družinsko podjetje K&H, sicer del mednarodne skupine Franco, ki jo sestavlja trideset podjetij z aktivnostmi na Češkem, Slovaškem in v Avstriji ter kupci iz Evrope, Afrike in Azije. »Gre za uspešno, na Češkem registrirano družinsko podjetje v lasti Františka Pivode in njegovih dveh sinov. Vizija skupine Franco je razvoj prevzetih družb in, ob aktivnem vključevanju njihovih vodilnih ekip, maksimiranje dolgoročnih dobičkov posameznih družb v skupini. Glavni segmenti njihovega delovanja so proizvodnja, nepremičnine in maloprodaja, pri čemer v zadnjih letih beležijo strmo rast poslovanja,« so o novih lastnikih zapisali v DUTB, ki je sicer večinski lastnik žirovskega izdelovalca športne obutve postal v letu 2015.

Kot je povedal František Pivoda, odločitev za nakup temelji na dejstvu, da gre za zelo prepoznavno, močno in visoko kakovostno znamko z ugledno pozicijo na trgu. »Prepričani smo, da gre za nakup z velikim potencialom za rast in dolgoročno dobičkonosno naložbo. Znamka Alpina bo na ravni imena ostala nedotaknjena, njeno identiteto pa bomo nadgradili in obogatili z vrednotami, tako v športnem kot tudi v modnem segmentu. Kot novi strateški lastniki želimo nadaljevati tradicijo Alpine v Sloveniji in tujini, nadgrajevati njene dosedanje uspehe izzivom,« je še poudaril.

3. stran

Foto: Gorazd Kavčič

V sredo se je zaključil prodajni postopek Alpine, ki ga je DUTB uradno začel avgusta lani.

Neznosen hrup v Planici

Polnočni shod avtomobilistov v Planici minuli konec tedna je sprožil ogorčenje v naravovarstveni organizaciji Alpe Adria Green in lokalnem Društvu za naravo – Jalovec. Hrup in »navijanje gasa« ne sodita v območje Triglavskega narodnega parka, so opozorili. V Nordijskem centru Planica so poudarili, da z dogodkom nimajo nič in da ga obsojajo. O njem je bila obveščena tudi policija.

Suzana P. Kovačič

Rateče – Iz Alpe Adria Green (AAG) so obvestili o polnočnem shodu avtomobilistov v Planici prejšnji petek in soboto. »V petek se je v Planico nekje od 21. ure dalje začela iz korenške in italijanske strani valiti kolona starih in športnih avtomobilov, večinoma avstrijskih in italijanskih registrskih oznak. Že ob vožnji proti Planici so proizvajali neznanski hrup, ki se je širil v Rateče, proti Podkorenu in Italiji. Na ugibanje lokalnega prebivalstva o tem, kaj se v Planici dogaja, so člani AAG in Društva za naravo – Jalovec s kolesom okrog 23. ure odšli preverit stanje. Zaradi navala avtomobilov se je kolona proti Planici začela pod tekaškim mostom. V Planici je bilo parkiranih okoli 250 avtomobilov, ki so ropotali in navijali 'gas' ter v mirnem nočnem okolju povzročali neznosen hrup,« so v sporočilu za javnost napisali v AAG in dodali: »Okrog petdeset avtomobilov je bilo parkiranih pred glavno zapornico na okoliških travnikih, na sicer zaprtem levem parkirišču tik pred vstopom v Planico ter na kolesarski stezi. Vozniki so se z nezaslišano hitrostjo in hrumenjem vozili iz Planice do Ledin in nazaj.«

Za dogodek naj bi po njihovem mnenju Nordijski center (NC) Planica vedel, a to v centru zanikajo. »V primeru dogodka, ki ga navajate, je šlo za popolno samoorganizacijo lastnikov vozil, ki so se povsem nenajavljeno pripeljali v Planico,« so zatrdili.

5. stran

Država bo sama urejala Vrbo

4. stran

Prilogi: deželne novice, jeseniške novice

AKTUALNO

Zakonca Čarman rada poklonita košček srca

Zakonca Valerija in Ivo Čarman, doma pri Svetem Duhu v Škofji Loki, sta za izjemno delo za ranljive in pomoči potrebne ljudi, zlasti otroke, prejela predsednikovo medaljo za zasluge.

3

GORENJSKA

Kulturni doživljajski park

Zavod za kulturo Bled na območju širšega grajskega prostora ureja objekte, ki bodo po besedah direktorja Matjaža Završnika skupaj z gradom in okolico predstavljali kulturni doživljajski park.

4

ŠPORT

Domače prvenstvo je poseben izziv

Naše smučarske skakalke in skakalci so po počitnicah že začeli kondicijsko vadbo za novo sezono, v kateri bo vrhunec domače svetovno prvenstvo nordijskih disciplin v Planici.

8

KULTURA

»Presvitlega« cesarja uniforma

V Narodnem muzeju Slovenije so predstavili polkovniško paradno uniformo nekdanjega avstrijskega cesarja Franca Jožefa I., ki je bila več kot pol stoletja na izposoji v Pokrajinskem muzeju Maribor.

14

VREME

Danes bo pretežno jasno. Jutri bo sončno in vroče, popoldne bodo nastajale nevihte. V nedeljo bo pretežno oblačno z nevihtami.

10/27 °C

jutri: večinoma sončno

Poroke spet v porastu

Po dveh letih epidemije in letošnji sprostitvi omejitev v nekaterih upravnih enotah opažajo povečano zanimanje za sklepanje zakonskih zvez.

Ana Šubic

Kranj – Epidemija je v minulih dveh letih prekrižala načrte številnih parov, ki so nameravali skočiti v zakonski stan. Sedaj omejitev ni več, zaradi česar ponekod opažajo porast porok.

»Glede na pretekli leti letos beležimo povečano zanimanje za sklepanje zakonskih zvez,« so pojasnili na Upravni enoti (UE) Radovljica. Letos so do konca aprila izpeljali 53 porok, za zdaj pa imajo registriranih še 70 prijav za sklenitev zakonske zveze in približno 70 rezervacij termina, tako da do konca leta načrtujejo še okoli 150 poročnih obredov, so pa zabeležili nekaj odpovedi tujih parov zaradi razmer v Ukrajini. Lani so sicer imeli 194 porok, v predkoronskem letu 2019 pa 268.

Bodoči mladoporočenci so se razveselili odprave protikoronskih ukrepov, ki so v preteklih dveh letih močno vplivali tudi na izvedbo porok. / Foto: Tina Dokl

Po covidu še vojna v Ukrajini

Na območju UE Radovljica je tudi Blejski grad, priljubljena poročna lokacija tudi med tujimi pari. »Povpraševanj je veliko. Za letos imamo trenutno prijavljenih 18 obredov, od tega smo jih pet že gostili. Slovenski pari si običajno želijo zasebnost, kar pomeni, da so na poročni lokaciji sami s svati. Na Blejskem gradu to ni možno, saj so prisotni tudi naključni obiskovalci,« je povedala Lea Ferjan, vodja trženja na Zavodu za kulturo Bled. Leta 2019 so, denimo, poročili 31 parov, od tega le pet slovenskih, po epidemiji pa je domačih parov občutno več kot tujih. Leta 2020 so imeli skupno le šest porok, lani pa 14. Tuji pari poroko načrtujejo vsaj leto ali dve vnaprej, slovenski pa jo izpeljejo v krajšem obdobju, zato med letom prejmejo dodatne prijave, je pojasnila Ferjanova. Kot opaža, so ljudje postali bolj negotovi in previdni. »Po covidu nas je presenetila še vojna v bližnji Ukrajini in tudi ta vpliva na trenutni položaj, da so se povpraševanja zmanjšala. Začetek leta je bil precej bolj optimističen. Poročajo se resni in zreli ljudje, ki imajo radi stabilnost. Ta pa trenutno ni zagotovljena,« je še razložila.

Na UE Kranj opažajo, da je zanimanje za poroke približno takšno kot v letih pred epidemijo. Letos je bilo na njihovem območju že sklenjenih 50 zakonskih zvez, do konca leta pa jih je trenutno prijavljenih še 185. Ocenjujejo, da bo sklenjenih zakonskih zvez še bistveno več, predvsem pa pričakujejo porast porok v uradnih prostorih. Lani so sicer imeli 309 porok, tri manj kot leta 2019.

Tudi na UE Jesenice opažajo povečano zanimanje za poroke. Do sredine maja so prejeli 37 prijav poročnih obredov, poleg tega imajo še nekaj rezerviranih terminov. Podobno je bilo pred epidemijo, saj so v enakem obdobju leta 2019 imeli 36 prijav. Do sredine maja so sicer sklenili 21 zakonskih zvez, lani pa se je na njihovem območju poročilo 64 parov.

Med epidemijo celo več porok

V UE Škofja Loka so letos že izvedli 25 porok, za zdaj pa je že prijavljenih še 90. V času epidemije niso zaznali upada, saj so imeli lani in predlani celo nekaj več porok kot leta 2019, ko jih je bilo 150. »Pri rezervacijah opažamo, da se je znatno povečalo število porok izven uradnih prostorov. Bodoči zakonci želijo dokaj pogosto imeti poročni obred na lokaciji, kjer se jim nadaljuje obred s poročnim slavjem,« je povedal načelnik Bojan Miklavčič.

Na UE Tržič ne opažajo povečanega zanimanja za sklepanje zakonskih zvez. »V letu 2022 smo imeli deset porok, načrtovanih pa jih imamo približno trideset,« so razložili. Lani so sicer poročili 31 parov, dva manj kot leta 2019.

Odgovorni in prijazni

Na Ljubljanskem gradu so ta teden podjetjem in organizacijam podelili certifikata Družbeno odgovoren delodajalec in Družini prijazno podjetje.

Aleš Senožetnik

Ljubljana – Pristopni certifikat Družbeno odgovoren delodajalec je doslej prejelo 63 podjetij, tem pa se je pred dnevi pridružilo še 50 novih. Ta teden so namreč 44 organizacijam podelili pristopni certifikat, šestim pa naprednega. Tako se z nazivom Družbeno odgovoren delodajalec ponaša skupaj že 113 organizacij. Med gorenjskimi podjetji oz. organizacijami, ki so tokrat pridobile pristopni certifikat, sta Dom dr. Janka Benedika v Radovljici ter Regionalna razvojna agencija Gorenjske – BSC Kranj.

Kot je povedal Gašper Zakrajšek, vodja projekta na Ekvilib Inštitutu, se število prijav v postopek certificiranja povečuje. Razlog za to poleg bitke za kadre vidi tudi v čedalje večji ozaveščenosti delodajalcev o družbene odgovornosti.

Ekvilib Inštitut skupaj z ministrstvom za delo, družino, socialne zadeve in enake možnosti podeljuje tudi certifikat Družini prijazno podjetje. Med letošnjimi prejemniki sta poln certifikat prejela kranjska Iskratel in Komunala Kranj, osnovnega pa Dom upokojencev Kranj.

Med prejemniki priznanja za podjetja in organizacije, ki so v postopek certificiranja vključeni že od samega začetka, je tudi farmacevtska družba Lek, ki deluje tudi na lokaciji v Mengšu.

Kumerdejevo priznanje tudi OŠ Šenčur

Mateja Rant

Ljubljana – Zavod Republike Slovenije za šolstvo je v ponedeljek triindvajseto leto zapored podelil priznanja Blaža Kumerdeja za izjemne dosežke pri razvoju in uvajanju novosti v vzgojno-izobraževalno prakso v partnerskem sodelovanju z zavodom. Med letošnjimi prejemniki je tudi Osnovna šola Šenčur. Kot so na zavodu utemeljili priznanje, se v skladu z vizijo šole vključujejo v projekte in poskuse za prenos sodobne pedagoške prakse na področju pedagogike, digitalnih kompetenc in podjetnosti. »Razvijajo sodobne pristope in raziskujejo lastno prakso.« Zadnja štiri leta razvijajo inovativna učna okolja, med drugim so sodelovali v projektu Inovativna učna okolja pedagogika ena na ena, ki vključuje uporabo mobilnih naprav v podporo učnim strategijam, uvajanje elementov formativnega spremljanja in razvijanje novih kompetenc pri učencih. Strokovni delavci se redno udeležujejo dodatnih izobraževanj in usposabljanj. »Šola se je vključila tudi v razvojno nalogo Ustvarjanje učnih okolij za 21. stoletje. Največji izziv jim je v razredu ustvariti vzdušje, ki je miselno spodbudno, psihološko varno in sproščeno,« so še navedli na zavodu za šolstvo.

VSAK PRVI IN TRETJI PETEK V MESECU

Kupon za brezplačni mali oglas

Brezplačen je mali oglas z besedilom do 80 znakov. Ugodnost velja samo za naročnike časopisa Gorenjski glas. Kuponi so veljavni pol leta. Mali oglas brez kupona zaračunavamo po ceniku, z 20 % popustom za naročnike. Kupon ni veljaven za objavo pod šifro ali z navedbo: naslov v oglasnem oddelku. **Brezplačnega malega oglasa ne morejo uveljavljati pravne osebe (tudi s. p.).** Oglase sprejemamo na naslov Gorenjski glas, Nazorjeva ulica 1, 4000 Kranj, po telefonu 04/201 42 47 ali po e-pošti malioglasi@g-glas.si; za torkovo številko Gorenjskega glasa do petka do 14. ure in za petkovo številko do srede do 14. ure. V malooglasnem oddelku smo vam na razpolago v ponedeljek, torek, četrtek in petek od 8. do 15. ure, v sredo od 8. do 16. ure.

MALI OGLAS **maj 2/22**

Naročam objavo malega oglasa z naslednjim besedilom:

❑ prodam ❑ kupim ❑ oddam ❑ najamem
❑ podarim ❑ iščem ❑ nudim ❑ zamenjam

RUBRIKA: _____

Vsebina:

Tel.: __ __ / __ __ - __ __ - __ __ __

Mobitel: __ __ __ / __ __ __ - __ __ __

Nečitljivih kuponov ne objavljamo.

Ime, priimek in naslov naročnika časopisa:

KOTIČEK ZA NAROČNIKE

Roštiljada 2022

V petek, 27. maja, bo na Cesti dveh cesarjev (Avtosejem) na Viču v Ljubljani od 17. ure naprej potekala Roštiljada 2022. Bistvo zabave na prostem bo veliko hrane z žara, hladne pijače in odlične glasbe. Podnevi bo poskrbljeno za aktivnosti, v katerih bodo uživali tako otroci kot odrasli, zvečer pa bodo ozračje ogreli znani slovenski in hrvaški glasbeniki: Anita Gošte in Dean on the Mike, Petkova pumpa, Tilen Lotrič, Natalija Verboten, Dino Petrić, Vili Resnik, Miki Vlahovič, Miran Rudan, Božidar Wolfand - Wolf, Neda Ukraden in Željko Bebek. Dva naročnika Gorenjskega glasa bosta šla na Roštiljado 2022 brezplačno. Za sodelovanje v nagradni igri odgovorite na vprašanje: Kdo od naštetih pevcev nas je že zastopal na Evroviziji? Odgovore do srede, 25. maja, pošljite na koticek@g-glas.si ali na Gorenjski glas, Nazorjeva ulica 1, 4000 Kranj. Nagrajenca bosta objavljena v petkovem Gorenjskem glasu, o nagradi bosta tudi obveščena.

Nagrajenca za Techno party

Pravilen odgovor na vprašanje, iz katere države prihaja techno dvojec Joyhauser, je: iz Belgije. Med številnimi prispelimi odgovori je žreb po eno vstopnico za Techno party prinesel Danici Juvan iz Škofje Loke in Ivanu Krambergerju iz Gornje Radgone. Čestitamo!

Zakonca Čarman rada poklonita košček srca

Valerija in Ivo Čarman, doma pri Svetem Duhu v Škofji Loki, sta za izjemno delo za ranljive in pomoči potrebne ljudi, zlasti otroke, prejela medaljo za zasluge.

Vilma Stanovnik

Ljubljana – Predsednik Republike Slovenije Borut Pahor je minuli v torek na posebni slovesnosti v Predsedniški palači izročil državna odlikovanja. Robert Waltl je prejel red za zasluge za izjemni prispevek k spominjanju in ozaveščanju o holokavstu in pomenu strpnosti ter za dolgoletno delovanje v gledališki umetnosti, Ivica Žnidaršič pa si ga je zaslužila za zasluge pri uresničevanju pravic izgnancev in žrtev vojnega nasilja ter za dolgoletna prizadevanja za kulturo spominjanja. Gorenjca Valerija in Ivo Čarman sta za izjemno delo za ranljive in pomoči potrebne ljudi, zlasti otroke, prejela medaljo za zasluge.

Kot je zapisano v obrazložitvi, sta zakonca Valerija in Ivo Čarman s svojimi velikodušnimi, srčnimi in plemenitimi dejanji za sočloveka že več kot trideset let vzor aktivnega državljanstva. Njuno dolgoletno poslanstvo se je začelo s sodelovanjem z društvom za pomoč osebam z motnjami v duševnem razvoju Sožitje Škofja Loka, ko sta pomagala pri organizaciji specialne olimpijade ter za vse tekmovalke in tekmovalce sešila drese. Vrsto let sta sodelovala s Centrom za socialno delo Škofja Loka in pripravljala darila za otroke v rejništvu ter z Varstveno-delovnim centrom Kranj, kjer sta pripravljala različne prireditve in presenečenja. Najbolj znana pa sta po svojem dobrodelnem delu z otroki, obolelimi za rakom. Zaradi njune nesebične pomoči bolnim otrokom se starši v trenutkih stiske obračajo nanju; in za Valerijo in Iva Čarman ni nič nemogoče.

Predsednik Republike Slovenije Borut Pahor je na slovesnosti v Predsedniški palači izročil državna odlikovanja, Valerija in Ivo Čarman pa sta si zaslužila medaljo za zasluge. / Foto: Gorazd Kavčič

Letos sta ustanovila Inštitut Zlata pentljica, želita namreč, da bi nekdo nadaljeval njuno poslanstvo, ko ga sama ne bosta mogla več opravljati. Zlata pentljica združuje otroke, ki se borijo z rakom ali pa so ga preboleli.

Ivo Čarman, nekdanji vrhunski športnik, olimpijec, ki je na zimske igre v Sarajevo prinesel olimpijsko baklo, in danes član Olimpijskega komiteja Slovenije, uči bolne otroke skromnosti, vztrajnosti in delavnosti. Optimizem in dejavni altruizem zakoncev Čarman je najlepše razviden iz imena Junaki tretjega nadstropja, s katerim sta poimenovala otroke z rakom v Sloveniji in ki ga uporablja tudi društvo staršev otrok z rakom. Temeljna misel tega imena je, da nikoli ne smemo obupati.

»Vsaka nagrada ali pohvala je odraz tega, da nekdo opazi tvoje delo. Medaljo za zasluge sprejemava s cmokom v grlu pa tudi z izjemnim spoštovanjem in ponosom. Moj mož je pred mnogimi leti izrekel stavek, ki je najino vodilo skozi življenje. Rekel je, da je naše srce preveliko, da bi ga imeli samo zase. Vedno ga lahko košček poklonimo nekomu,« je v zahvali za državno odlikovanje poudarila Valerija Čarman.

Žirovska Alpina prešla v roke Čehov

1. stran

S podpisom pogodbe se je torej zaključil prodajni postopek, ki ga je DUTB uradno začel avgusta lani, priprave nanj pa že pol leta prej. Še pred tem pa je DUTB Alpini odobril za nekaj manj kot 24 milijonov evrov posojil in omogočil skoraj 20 milijonov evrov konverzije dolga v kapital, preden je lani ocenil, da je tako z vidika nujnosti poslovnega prestrukturiranja kot tržnih razmer primeren čas za prodajo. Kot dodajajo na DUTB, je resen interes za nakup izkazalo deset potencialnih investitorjev.

Po poročanju medijev je bilo sicer v drugi krog postopka povabljenih šest interesentov, skrbni pregled pa je poleg češkega podjetja opravil še Elan, sicer v lasti sklada KJK Capital, in multinacionalka Head. K&H pa naj bi ponudil največ, dvajset milijonov evrov kupnine, in prevzel tudi finančne obveznosti DUTB v višini trideset milijonov evrov.

Novi lastnik se je v torek predstavil tudi predstavnikom podjetja. / Foto: DUTB

A kot poudarjajo v DUTB, kupca niso izbrali le zaradi najvišje kupnine, temveč zaradi izdelane strategije razvoja. Novi lastnik naj bi se prednostno usmeril v prestrukturiranje in izboljšave področij proizvodnje, prodaje, odnosov s poslovnimi partnerji ter v nadaljnji razvoj blagovne znamke in izdelkov. Obljubljajo tudi, da bodo na isti ravni zadržali število zaposlenih, s ciljem izboljšanja produktivnosti skupine. Po poročanju STA je družba konec lanskega leta zaposlovala 1142 delavcev, od tega v Sloveniji 395. V tem letu je sicer ustvarila 44,7 milijona evrov prihodkov in 0,9 milijona evrov izgube.

»Prvi vtisi so zelo dobri, zagotovila, ki so jih podali predstavniki K&H na predstavitvi, pa izkazujejo razumevanje vloge Alpine kot tradicionalne blagovne znamke in lokalnega zaposlovalca. Še posebno nas veselijo zaveze, da bo novi lastnik omogočil rast družbe ob ohranjanju števila zaposlenih in sedeža skupine v Žireh,« pa je, kot povzemajo v sporočilu za javnost DUTB, dejal Jure Krvina, predsednik sveta delavcev žirovskega podjetja, ki tako začenja novo pot.

KOMENTAR
Igor Kavčič

O moči muzejev

Mednarodni muzejski dan so skupaj z muzeji v več kot 150 državah sveta 18. maja z različnimi dogodki, odprtji ter brezplačnimi ogledi muzejskih zbirk ter galerij zaznamovali tudi slovenski muzeji. V razvidu muzejev pri ministrstvu za kulturo je vpisanih 56 muzejev, od tega 13 državnih. A to ni popolna evidenca, muzejev je v Sloveniji vsaj še enkrat toliko, med njimi so tudi mnogi zasebni, ki so tudi organizirani na drugačen način kot javni. Večina med njimi pa je vendarle vključena v ICOM Slovenija oziroma Slovenski odbor Mednarodnega muzejskega sveta, ki je tudi osrednji povezovalec omenjenega muzejskega praznika. V okviru letošnje teme Moč muzejev so muzealci poudarili tri vsebine, ki jih pri svojem delu poleg ohranjanja in predstavljanja narodove zgodovine ter kulturne dediščine prav tako zasledujejo. To so moč doseganja trajnosti, moč inovacij na področju digitalizacije in dostopnosti ter moč gradnje skupnosti z izobraževanjem. Trajnost pomeni vlogo pomembnih akterjev v lokalnih skupnostih pri aktivaciji ljudi in njihovi participaciji pri dejavnostih za boljši in pravičnejši jutri, z inovacijami to početi na sodoben in ljudem čim prijaznejši način, muzeji pa s svojimi zbirkami in programi ponujajo tudi priložnost za vseživljenjsko učenje, s čimer prispevajo k oblikovanju informirane in angažirane civilne družbe. Lahko bi rekli, da gradijo skupnost v podpiranju demokratičnih vrednot.

V sodobnem besednjaku tu vsekakor lahko »damo petko«. Hkrati pa nas v realnost popelje nedavno obvestilo javnosti taistega slovenskega odbora ICOM in Skupnosti muzejev Slovenije, v katerem stanovski muzejski organizaciji izražata »globoko zaskrbljenost in nestrinjanje z novimi posegi v ustanovitvene akte slovenskih državnih muzejev in z očitnim političnim kadrovanjem v kulturnem sektorju«. Sporočajo, da je v zadnjih dveh letih v nekaj primerih šlo za vodstvene kadre z neustrezno izobrazbo in nepoznavanjem muzejskega dela, kar pomeni zanemarjanje strokovnosti in s tem tudi poseganje v avtonomno delovanje muzejev. Tu nastopimo ljudje oziroma od nas izvoljena oblast. Moč muzejev lahko deluje le, če ni politično vzpostavljena in vodena od vrha navzdol, ampak je zgrajena na stroki in aktivnem odgovarjanju na vprašanja, ki nam jih postavlja sodobna družba. Muzeji morajo biti na podlagi znanj o naši dediščini in preteklosti, ki jo na strokoven način hranijo in predstavljajo, tudi kritični opazovalci tega, kar se dogaja v aktualnem času. Le tako bomo ob besedah »to nas je naučila zgodovina« prikimali in hkrati muzejem priznali tudi njihovo resnično moč.

Gorenjski Glas

ODGOVORNA UREDNICA
Marija Volčjak

NAMESTNIKA ODGOVORNE UREDNICE
Cveto Zaplotnik, Urša Peternel

UREDNIŠTVO
NOVINARJI - UREDNIKI:
Marjana Ahačič, Maja Bertoncelj, Alenka Brun, Igor Kavčič, Suzana P. Kovačič, Maša Likosar, Jasna Paladin, Urša Peternel, Mateja Rant, Aleš Senožetnik, Vilma Stanovnik, Ana Šubic, Simon Šubic, Ana Volčjak Aleksič, Cveto Zaplotnik;
stalni sodelavci:
Jože Košnjek, Milena Miklavčič, Miha Naglič

OBLIKOVNA ZASNOVA
Jernej Stritar, IlovarStritar, d. o. o.

TEHNIČNI UREDNIK
Grega Flajnik

FOTOGRAFIJA
Tina Dokl, Gorazd Kavčič

OGLASNO TRŽENJE
Marjan Potočnik, Mateja Žvižaj

GORENJSKI GLAS (ISSN 0352-6666) je registrirana blagovna in storitvena znamka pod št. 9771961 pri Uradu RS za intelektualno lastnino. Ustanovitelj in izdajatelj: Gorenjski glas, d. o. o., Kranj / Direktorica: Marija Volčjak / Naslov: Nazorjeva ulica 1, 4000 Kranj / Tel.: 04/201 42 00, e-pošta: info@g-glas.si; mali oglasi in osmrtnice: tel.: 04/201 42 47 / Delovni čas: ponedeljek, torek, četrtek, petek, od 8. do 15. ure, sreda od 8. do 16. ure, sobote, nedelje in prazniki zaprto. / Gorenjski glas je poltednik, izhaja ob torkih in petkih, v nakladi 17.000 izvodov / Redne priloge: Vikend, Letopis, Slovenske počitnice in dvajset lokalnih prilog / Tisk: Tiskarsko središče d. o. o. / Naročnina: tel.: 04/201 42 41 / Cena izvoda: torek 2,00 EUR, petek 2,20 EUR, redni plačniki (fizične osebe) imajo 10 % popusta, polletni 20 % popusta, letni 25 % popusta; v cene je vračunan DDV po stopnji 5 %; naročnina se upošteva od tekoče številke časopisa do pisnega preklica, ki velja od začetka naslednjega obračunskega obdobja / Oglasne storitve: po ceniku; oglasno trženje: tel.: 04/201 42 48.

Zaposleni so bili en dan prostovoljci

Zaposleni v družbah SIJ Acroni in SIJ SUZ so en dan preživeli kot prostovoljci.

Urša Peternel

Jesenice – Skupina SIJ je prejšnji četrtek pripravila tretji Dan sodelovanja z lokalno skupnostjo. Zaposleni so en dan preživeli kot prostovoljci v okolju, kjer imajo sedež železarske družbe. Na Jesenicah so tako rokave zavihali zaposleni iz družb SIJ Acroni in SIJ SUZ, pridružili pa so se jim tudi športniki klubov, ki jih podpira Skupina SIJ.

Največja delovna akcija pa je potekala na območju rekreacijskega centra Kres na Koroški Beli, v kateri sta sodelovala tudi Branko Žerdoner, glavni direktor SIJ Acroni, in Andrej Pogačnik, direktor družbe SIJ SUZ. Skupaj s Krajevno skupnostjo Slovenski Javornik - Koroška Bela ter v sodelovanju z Občino Jesenice in županom Blažem Račičem so očistili območje rekreacijskega centra, ki ga Občina Jesenice na

Zaposleni SIJ Acroni in SIJ SUZ so urejali okolico Osnovne šole Koroška Bela. / Foto: Nik Bertoncelj

Del udeležencev je urejal okolico Osnovne šole Koroška Bela, skupaj z zaposlenimi v šoli so urejali atrij in pobarvali ograjo šole. Druga skupina prostovoljcev je razveselila varovance zavoda Lepa si na Hrušici. Otroci s posebnimi potrebami so s prostovoljci ustvarjali, igrali družabne igre in postali mojstri peke palačink. pobudo domačinov letos začenja urejati.

Branko Žerdoner, glavni direktor družbe SIJ Acroni, je ob tem dejal: »Naj bo to sodelovanje navdih, da skupaj zmoremo več kot vsak posebej. Da izboljšujemo kakovost bivanja v lokalni skupnosti in okolje, v katerem živimo. Da smo eden drugemu dobri sosedje.«

Kulturni doživljajski park

Zavod za kulturo Bled na območju širšega grajskega prostora ureja objekte, ki bodo po besedah direktorja Matjaža Završnika skupaj z gradom in okolico predstavljali kulturni doživljajski park.

Maša Likosar

Bled – Prvi objekt, katerega gradnja že poteka pod blejskim gradom na prostoru nekdanje grajske pristave, je muzej sodobne umetnosti, kjer bodo na ogled dela iz zasebne zbirke Igorja in Mojce Lah. Razstavljena bodo tudi dela sodobnih umetnikov, zlasti slovenskega slikarja Zorana Mušiča in nemškega kiparja ter slikarja Anselma Kieferja. Investitor objekta, ki ga je projektiral angleški arhitekt David Chipperfield, je podjetje Artarhiv. Zgrajen naj bi bil do konca prihodnjega leta in odprt spomladi 2024. Hkrati naj bi bil na mestu nekdanjih servisnih delavnic pred pristavo zgrajen tudi arheološki muzej, v katerem bodo najpomembnejše izkopanine in odkritja iz okolice Blejskega gradu. »Z Narodnim muzejem Slovenije, ki je zadolžen za muzejsko zbirko na Blejskem gradu, se dogovarjamo, da bi zgodovino blejskega območja prikazala po časovnih obdobjih v muzejih,« je dejal Završnik.

Pod Blejskim gradom na prostoru nekdanje grajske pristave že poteka gradnja muzeja sodobne umetnosti. / Foto: Tina Dokl

V arheološkem muzeju bi tako predstavili obdobje do prve omembe Bleda leta 1004. Obdobje do prihoda Arnolda Riklija in razvoj turizma bi umestili na grad. Prav tako pa bi bil Rikliju namenjen muzej turizma, ki ga nameravajo urediti v prostorih nekdanje blejske knjižnice in bi svoja vrata lahko odprl že prihodnje leto. V te prostore bodo umestili tudi galerijo akademske slikarske Melite Vovk. »Z muzejem turizma želimo na razumljiv način predstaviti najpomembnejše mejnike v razvoju turizma na Bledu,« je poudaril Završnik.

Ureditev si obeta tudi Mrakova domačija, ki naj bi zaživela kot etnološki muzej s spremljajočimi prostori in muzejsko sobo slovenskega kiparja Slavka Oblaka, ki živi v Nemčiji in je rodbinsko povezan z Mrakovo domačijo. Realizacija projekta, ki so ga aprila prijavili na razpis ministrstva za kulturo, naj bi stala 1,3 milijona evrov. »Če bomo na razpisu uspešni, je začetek del predviden konec leta 2023 in zaključek poleti 2024. Če sredstev ne bomo dobili, bo realizacija odvisna od obiska Blejskega gradu,« je pojasnil Završnik. Obisk gradu je sicer v času epidemije covida-19 upadel. Lani so do konca junija zabeležili le 12 tisoč obiskovalcev, letos do začetka maja že 45 tisoč, kar je sicer neprimerljivo z rekordnim letom 2019, ko je bilo toliko obiskovalcev že do polovice februarja, skupno pa kar 583 tisoč.

»Objekte, ki smo jih v preteklih 15 letih prenovili ali jih še bomo, bo treba napolniti z vsebino, zato se bomo morali tudi kadrovsko okrepiti in razmišljati tudi o vsebinah objektov, ki bodo dovolj zanimive, da bodo pritegnile obiskovalce,« je še poudaril Završnik, ki meni, da bi razširjena ponudba kulture na Bledu lahko pozitivno vplivala na podaljšanje bivanja turistov.

Čiščenje Blejskega jezera

Maša Likosar

Bled – Društvo za podvodne dejavnosti Bled pod okriljem Slovenske potapljaške zveze in v sodelovanju z Ribiško družino Bled, Občino Bled in Infrastrukturo Bled v soboto, 21. maja, z začetkom ob 9.30 organizira že 29. akcijo čiščenja dna in obrežja Blejskega jezera. Sodelovanje v čistilni akciji je napovedalo že več kot sedemdeset potapljačev iz cele Slovenije, zato se obeta največja čistilna akcija doslej. Na dogodku bo prvič sodeloval tudi Nacionalni laboratorij za zdravje, okolje in hrano, ki bo s svojim mobilnim laboratorijem v živo izvajal monitoring vode.

V kopenski čistilni akciji bodo poleg domačinov in drugih prostovoljcev, ki že leta pomagajo čistiti in ohranjati slovenski jezerski biser, letos prvič sodelovali učenci blejske in radovljiške osnovne šole, pridružili se bodo tudi župan Bleda Janez Fajfar ter ravnatelja OŠ prof. dr. Josipa Plemlja Bled ter OŠ Antona Tomaža Linharta Radovljica. Organizatorji bodo za otroke pripravili tudi animacijo. Znani voditelj Nik Škrlec bo za učence obeh sodelujočih šol vodil kviz na temo ohranjanja čistih vodnih virov, zgodovine jezera in podobno. Po zaključku akcije sledi tradicionalni družabni piknik.

Akcijo že četrto leto zapored podpira podjetje Spar Slovenija, ki v sklopu svojega trajnostno naravnanega projekta Skupaj za boljši jutri nagovarja k ekološkemu ravnanju in sprejemanju okolju prijaznejših nakupnih odločitev.

Država bo sama urejala Vrbo

Občina Žirovnica je državi ponudila v odkup tudi stanovanjski objekt Vrba 1.

Urša Peternel

Vrba – Država bo postala lastnica vseh objektov v sklopu Prešernove domačije v Vrbi in jih bo tudi sama urejala. Občina Žirovnica je namreč objekt Vrba 1, ki je v njeni lasti, ponudila državi v odkup, postopki na ministrstvu za kulturo potekajo, je povedal žirovniški župan Leopold Pogačar.

Na ministrstvu za kulturo so potrdili, da nameravajo odkupiti objekt Vrba 1. Povedali so, da bo z odkupom in obnovo »smiselno, funkcionalno in upravljavsko povezan celoten kompleks nekdanje Prešernove domačije in s tem omogočeno lažje in hitrejše načrtovanje obnove ter upravljanje kompleksa«. Obnovo in rekonstrukcijo gospodarskega poslopja bodo začeli takoj po pridobitvi gradbenega dovoljenja.

Razlog, zakaj se občina umika iz Vrbe, je v tem, da se je zapletlo z možnostjo pridobitve evropskih sredstev za obnovo objekta Vrba 1, ki je v občinski lasti. Izkazalo se je namreč, da Občina Žirovnica z objektom ne izpolnjuje pogojev za pridobitev sofinanciranja; da bi denar lahko črpali neposredno iz državnega proračuna, bi morali občinski del projekta združiti z državnim v enoten projekt.

Spomnimo, država je leta 2020 odkupila gospodarsko poslopje, občina pa stanovanjski objekt v sklopu Prešernove domačije. Ministrstvo za kulturo je marca letos predstavilo projekt celovite obnove, v sklopu katerega bodo v gospodarskem poslopju uredili sprejemni center za obiskovalce, trgovino s spominki, razstavni prostor s sodobno stalno razstavo o Prešernu, večnamenski prostor za kulturne dogodke in predavanja, zunanji prireditveni prostor, vrt in sadovnjak.

Celotno območje Prešernove domačije v Vrbi bo urejala država. / Foto: Gorazd Kavčič

Občina Žirovnica pa je stanovanjski objekt Vrba 1 nameravala porušiti in na njegovem mestu postaviti novega, v njem naj bi uredili gostinsko ponudbo z javnim galerijskim delom. Kot je dejal župan Pogačar, si na občini želijo, da država ne bi spreminjala teh načrtov. Zagotovil je sodelovanje in pomoč občine, po sklenitvi kupoprodajne pogodbe bodo državi dali v uporabo tudi parkirišča, ki so občinska.

Podružnica potrebuje prenovo

Na podružnični šoli Primskovo opozarjajo, da je šolska stavba dotrajana in jo je treba temeljito prenoviti. Veliko problemov bo Mestna občina Kranj odpravila z načrtovano energetsko sanacijo in izvedbo požarne varnosti.

Simon Šubic

Kranj – Skoraj petdeset let stara podružnična šola Primskovo, ki sodi pod okrilje lani ustanovljene Osnovne šole Janeza Puharja Kranj – Center in jo obiskuje okoli 170 otrok, je v slabem stanju in potrebuje temeljito prenovo, je na zadnji seji kranjskega mestnega sveta opozorila tamkajšnja učiteljica in članica sveta zavoda Andreja Drobne. »Šola je na prvi pogled videti čisto v redu, saj smo zanjo vsa ta leta skrbno skrbeli, je tudi redno vzdrževana, vendar je potrebna temeljite prenove, ker je infrastrukturno podhranjena,« je pojasnila.

»Fasada in streha sta v prvotnem stanju in sta energetsko zelo potratni, nismo priključeni na kanalizacijo, vhodna vrata so povešena in tako lahko vsak brez težav kljub alarmu pride notri, potrebovali bi večja, širša vhodna vrata s t. i. antipanik odpiralnim sistemom,« je razložila Drobnetova. Poleg tega imajo slabo prezračevanje, težave so s prostorsko umestitvijo garderobe, razredi so dotrajani, okna se ne dajo odpirati, prav tako so vrata stara, kljuke so poškodovane, žaluzije neuporabne, talne obloge so krive, mize se nam majejo, kabinet za individualno pomoč je neustrezen in ne zagotavlja nemotene pomoči, zamenjati bi bilo treba večino svetil, je nadaljevala. V šoli med drugim tudi nimajo tople vode, pomanjkljiva je požarna varnost. »Velik problem je telovadnica, ker to ni telovadnica, ampak večnamenski prostor, nimamo niti prostora, kamor bi shranjevali opremo. Je zvočno neizoliran prostor in se sliši v vse razrede, kaj se dogaja v telovadnici, po vrhu tega se gre mimo telovadnice v jedilnico,« je klavrno stanje šole opisovala učiteljica in dodala, da je v slabem stanju tudi šolsko dvorišče.

Skoraj petdeset let staro podružnično šolo Primskovo prihodnje leto čaka energetska sanacija. / Foto: Gorazd Kavčič

Klemen Markelj, ravnatelj OŠ Janeza Puharja, je potrdil zgornji opis stanja podružnične šole, a dodal, da se nekatere stvari vseeno premikajo na bolje. »Hvaležen sem Mestni občini Kranj, da je pristopila k energijski sanaciji šole in pa k temu, da se bo šola protipožarno uredila. Hkrati smo se že pogovarjali, da bodo naredili tudi izhod za vrtec, kjer se da, naj bi bila zgrajena terasa.«

»Dejstvo je, da podružnična šola ni v rožnatem stanju, tako kot žal še kakšen od 19 objektov osnovnih šol in podružnic, ki jih v Kranju imamo,« je odgovorila Tanja Hrovat, vodja urada za družbene dejavnosti. Ob tem je pojasnila, da je občina v zadnjih enajstih letih v šolski objekt vložila več kot 400 tisoč evrov; obnovili so kuhinjo, jedilnico in prostore vrtca, kjer so zamenjali tudi okna. Na šoli so tudi izvedli prenovo kotlovnice, termostatskih ventilov in dela svetil. Kot je napovedala, bo občina na šoli s pomočjo evropskih sredstev verjetno v naslednjem letu izvedla celovito energetsko sanacijo, v okviru katere bodo uredili tudi streho in zamenjali celotno stavbno pohištvo. V pripravi je tudi projekt za priključitev šole na javno kanalizacijo. V okviru projekta požarne varnosti bodo poskrbeli tudi za zasteklitev prostora za telovadbo in zamenjavo vrat, s čimer naj bi rešili problem hrupa, ki se iz telovadnice širi po šoli.

Neznosen hrup v Planici

1. stran

»Vsa vozila so bila tuje registracije. Zadevo obravnava policija, Zavod za šport Planica pa z njo sodeluje,« so pojasnili v NC Planica in dodali, da tovrstna dogajanja obsojajo, ker »ne sodijo v Planico, ampak na dirkališča. Žal je takšno samoorganiziranost nemogoče predvideti in preprečiti.«

O dogajanju, kot povedano, je bila obveščena policija, in sicer že v petek malo po enajsti uri zvečer. Na Policijski upravi (PU) Kranj so potrdili, da je policija zaznala večje število vozil, ki naj bi bila del velike skupine. »Proti petim so ukrepali zaradi naglega speljevanja ter povzročanja hrupa iz vozil. Hrup je bil tudi prijavljen.

Planica je ledeniška dolina, ki leži v Triglavskem narodnem parku. Slika je simbolična. / Foto: Gorazd Kavčič

Med postopkom so policisti o dogajanju v Planici obveščali Triglavski narodni park in predstavnike NC Planica. Predstavnik NC je prišel na kraj dogodka in s policijo sodeloval pri praznjenju območja centra. Z zbiranjem obvestil nadaljujemo, če bo ugotovljeno, da je šlo za javno zbiranje po predpisih o javnih zbiranjih, bomo ustrezno ukrepali,« so v ponedeljek pojasnili na PU Kranj, včeraj pa dodali, da novih dejstev in okoliščin v zvezi z dogodkom policisti niso ugotovili.

V Društvu za naravo – Jalovec in AAG obsojajo take dogodke, ker so, kot poudarjajo, vplivi na naravo velikanski. »Planica je ledeniška dolina, ki leži v Triglavskem narodnem parku (TNP). Zaradi občutljivega ekosistema Julijskih Alp in z vplivom na TNP bi morala imeti še poseben režim varovanja. Že tako je vpliv na naravo in okolje velikih planiških prireditev izjemen, očitno pa nastaja tudi v času, ko teh prireditev ni,« so še dodali.

Dušan Bodlaj bo vodil Občino Tržič do volitev

Suzana P. Kovačič

Tržič – Dosedanjemu županu Občine Tržič Borutu Sajovicu je prejšnji petek po potrditvi mandata poslanca državnega zbora zaradi nezdružljivosti funkcij prenehal mandat župana. Občino bo vodil Dušan Bodlaj. »Ostajam podžupan, ki začasno opravlja funkcijo župana do nastopa mandata novoizvoljenega župana na jesenskih volitvah,« je pojasnil Bodlaj in dodal: »V času mojega vodenja občine se kaj dosti ne bo spremenilo, še vedno ostajamo občanom odprta in prijazna institucija, ki vedno prisluhne predlogom in pobudam pa tudi kritikam ter skuša po svojih najboljših močeh slediti potrebam občanov. Do konca mandata bomo izpeljali projekte, ki so zapisani v proračunu Občine Tržič in za katere imamo mandat občinskega sveta. Torej strategija in način delovanja Občine Tržič ostaja taka, kot so je bili ljudje navajeni v času županovanja Boruta Sajovica, in tak način dela je zagotovo pravi, saj so ga občani podpirali skoraj 16 let.« Imenovan je bil tudi nov podžupan, in sicer Nejc Perko.

Veselinovič še čaka

Simon Šubic

Kranj – Nekdanji direktor STA Bojan Veselinovič, ki je bil na javnem razpisu izbran za novega direktorja mestne uprave v Kranju, še ni nastopil dela. Kot je pojasnil župan Matjaž Rakovec, eden od neizbranih kandidatov še ni prevzel sklepa o neizbiri, ki so ga iz Mestne občine poslali 25. aprila. »Počakati je bilo treba petnajst dni, da mu bo pošta vložena v poštni nabiralnik, nato sledi osemdnevni rok za pritožbo. Šele nato lahko izbrani kandidat nastopi delo, če seveda ne bo vložena pritožba,« je razložil župan. Veselinovič je bil sicer izbran med sedmimi kandidatkami in kandidati.

Prejšnji direktor mestne uprave Bor Rozman ostaja v mestni upravi, prevzel pa bo izvedbo občinskih projektov, je dodal župan. »Imamo kar precej težav: dražijo se stvari, ne dobimo materiala, izbrani izvajalci zato še niso začeli delati ali pa delajo v manjšem obsegu,« je razložil.

Zapora ceste v Hrašah

Preddvor – Do konca maja bo med 7. in 17. uro popolna zapora odseka lokalne ceste Spodnja Bela–Tatinec v naselju Hraše pri Preddvoru, in sicer zaradi gradnje elektro kabelske kanalizacije, ki jo izvaja podjetje Elektro Gorenjska.

V TD GORJE ZAPOSLIMO STROKOVNEGA SODELAVCA (m/ž), ki bo skrbel za nemoteno delovanje društva in z njim povezanih dejavnosti na področju turizma. **Več na www.vintgar.si/zaposlitev.**

Z izbranim kandidatom bomo sklenili delovno razmerje za polni delovni čas, s poskusnim delom 6 mesecev in možnostjo zaposlitve za nedoločen čas.

komunala radovljica

Ljubljanska c. 27, 4240 RADOVLJICA

Komunala Radovljica, d. o. o., razpisuje prosto delovno mesto:

VZDRŽEVALEC-VOZNIK (m/ž)

Kandidati morajo izpolnjevati naslednje pogoje:
- IV. stopnja strokovne izobrazbe ustrezne tehnične smeri
- najmanj 6 mesecev delovnih izkušenj,
- vozniško dovoljenje kategorij B in C,
- zaželen je izpit iz TGM in izpit za viličarja,
- vrline komuniciranja s strankami,
- fizične sposobnosti.

Delovno razmerje bo sklenjeno za nedoločen čas s poskusno dobo 6 mesecev.

Kandidati, ki izpolnjujejo pogoje, naj pisne prijave s kopijami zahtevanih dokazil o izpolnjevanju pogojev pošljejo do **1. 6. 2022** na naslov: Komunala Radovljica, d. o. o., Ljubljanska c. 27, 4240 Radovljica z oznako »Prijava na razpis vzdrževalec-voznik«.

Pogodbena pošta tudi v Vodicah

Pošta Slovenije namerava spremeniti organizacijsko obliko poslovalnice v Vodicah, ki bo postala pogodbena pošta.

Aleš Senožetnik

Vodice – Glavna značilnost takšnih poštnih poslovalnic je v tem, da se dejavnost pošte združijo z dejavnostjo drugega gospodarskega subjekta oz. pogodbenega partnerja Pošte Slovenije, ki poleg svoje osnovne dejavnosti ponuja še poštne storitve. Kot pravijo na Pošti Slovenije, so takšne pošte – v Sloveniji jih posluje okoli 160 – enakovredne drugim oblikam poštnih poslovalnic. Za mnenje lokalne skupnosti je Pošta Slovenije zaprosila Občino Vodice, ki je izdala pozitivno mnenje k spremembi organizacijske oblike, a pod pogoji, »da delovni čas poslovalnice ostane nespremenjen oziroma se ne skrajšuje in bo ostal enako ali bistveno bolj prijazen do uporabnikov, da poslovalnica ostane na enaki lokaciji ter da se organizacijska oblika ne spreminja v letu 2022, torej ne pred letom 2023«. Predlog so podprli tudi svetniki na zadnji seji občinskega sveta.

Krajevni skupnosti pozitivno mnenje s pridržkom

Železniki – Nadzorni odbor (NO) Občine Železniki je opravil nadzor poslovanja Krajevne skupnosti (KS) Davča v letu 2019 in ji podal pozitivno mnenje s pridržkom. »S finančnim načrtom predvidene naloge so bile v pretežni meri uspešno realizirane, pregled pa je pokazal tudi nekatere napake v poslovanju,« je na zadnji seji občinskega sveta poročal predsednik NO Janez Trojar. Med drugim je omenil nepravilnosti pri naročanju blaga in storitev z naročilnicami, vključno s kršenjem pooblastila, na podlagi katerega lahko KS sklene pogodbo do največ 10 odstotkov sredstev letnega načrta. Več pomanjkljivosti in napak so ugotovili tudi v okviru zimske službe, kjer so dela oddali brez upoštevanja določb Zakona o javnem naročanju, pogodbe so sklenili z izvajalci, ki so dela opravljali že prej, pluženje in posipanje pa sta izvajala tudi sedanji član sveta KS in član sveta prejšnje sestave, ki bi se glede na Zakon o integriteti in preprečevanju korupcije morala izločiti. NO je tako KS Davča podal določena priporočila glede njenega poslovanja, občinski upravi pa je med drugim predlagal, naj poskrbi za ustrezno informiranje KS glede predpisov.

Naklekljano med korono

Podbrezje – Konec tega tedna bodo v Podbrezjah kar trije dogodki. Naklekljano med korono je naslov pete razstave klekljanih izdelkov Taborskih Uršk, ki jo bodo odprli danes ob 19. uri v Pirčevi dvorani na Taboru. Jutri bo literarni večer s pesnikom Milanom Debeljakom ob izidu njegove sedme pesniške zbirke z naslovom V objemu Sonca ob 20. uri v tamkajšnjem kulturnem domu. V nedeljo ob 10.30 pa bodo blagoslovili Aleševo znamenje v Dolenji vasi, ki ga je zasnoval in zgradil slikar Zdravko Purgar.

Zgodba mojega življenja

Škofja Loka – Kulturno-zgodovinsko društvo Lonka Stara Loka danes, 20. maja, pripravlja predstavitev knjige Zdravka Kalana Zgodba mojega življenja. Prireditev se bo začela ob 20. uri in bo potekala v Jurjevi dvorani v Stari Loki. Življenjsko zgodbo domačina iz Trnja, ki je del življenja preživel v tujini in našel zadnje počivališče ob cerkvi v Stari Loki, bodo predstavili publicist in urednik Ivo Jevnikar, publicistka in avtorica spremne besede Alenka Puhar te domačin Janez Hafner, ki bo predstavil nekaj utrinkov s srečevanj z dr. Kalanom. Z gosti se bo pogovarjala Helena Janežič.

Starodobni traktoristi tudi po Gorenjskem

Škofja Loka – Strojni Krožek Dravsko polje – sekcija Oldtimerjev – traktoristov, ki redno sodeluje z Društvom Rovtarji na področju starodobnega kolesarjenja in smučanja, se bo jutri, v soboto, predstavila tudi v Škofji Loki. Njihovo potovanje iz Cirkovc do Gorenjske se je začelo že danes, po lokalnih cestah pa se bodo skozi Celje, Vransko, Kamnik in Komendo jutri pripeljali v Škofjo Loko. Okoli 11. ure jih bodo Rovtarji sprejeli v nekdanji loški vojašnici, nato pa bodo z njimi krenili proti središču starega dela Škofje Loke. »Vašim občanom želimo predstaviti kraje, kjer živimo, in našo kulturno dediščino,« je v imenu štajerskih starodobnih traktoristov povedal Silvan Damijan.

O okusih se ne razpravlja

Na enem od pogovornih večerov v gradu Dvor se je Ivka Sodnik pogovarjala s konservatorjem Matevžem Remškarjem iz kranjske enote Zavoda za varovanje kulturne dediščine, ki strokovno spremlja in nadzoruje obnovo gradu Dvor.

Alenka Brun

Ivka Sodnik, Matevž Remškar, Florjan Sušnik in Rok Roblek

Preddvor – Pri pogovoru so sodelovali tudi t. i. grof in grofica Tanja Šubelj in Florjan Sušnik, najemnika gradu in investitorja, ter preddvorski župan Rok Roblek. Izvedeli smo marsikaj zanimivega, predvsem pa je zvedavo občinstvo zanimal odgovor na vprašanje, kakšne so bile zahteve konservatorske stroke pri obnovi gradu in kako to, da je najemnikoma omogočila, da grad opremita po svojem okusu in ustvarjata svojo zgodbo.

Najemnika pozdravljata sodelovanje s stroko. Vendar je Sušnik poudaril, da je eno teorija, drugo praksa. Je pa dejstvo, je dodal, da stroka mora določiti neki okvir, ki ga je treba upoštevati, saj sta znana, da rada hodita po robu. »Mi smo verjeli v izpeljavo te zgodbe. In če verjameš, ti potem tudi stvari same pridejo naproti,« je še povedal. Župan je nadaljeval, da je z odprtimi rokami pozdravil prišleka. Najprej sta svojo zgodbo sicer želela ustvarjati na gradu Hrib, a ko sta videla grad Dvor, sta ugotovila, da je energija tu prava. Tanja Šubelj je med drugim dejala, da je vajena, da ljudje »pljuvajo« po zgodbah, kot je njuna. Florjan Sušnik jo je dopolnil, da je dejstvo, da je zgodba drugačna, kot je značilno za Slovenijo. Povedal je, da je tujim turistom grad všeč, veliko jih doda, da kaj takega v svetu človek težko vidi – kar dela grad edinstven. A če bi bilo vse tako, kot si je Sušnik zamislil, bi se grad imenoval Modri grad in bi bile stene v različnih odtenkih modre. »Potem bi pa res na oglede hodili z vsega sveta,« je šaljivo, a vseeno resno skoraj vzkliknil »grof«.

Matevž Remškar je tisti, ki strokovno spremlja obnovo gradu. Pojasnil je: »Dogovorili smo se za določene principe. Velikih posegov v samo strukturo gradu ni bilo. Zato smo tudi lahko našli skupni jezik. Generalno so zadeve ostale tam, kjer morajo biti. Ta grad je bil med drugim tudi vzgojni zavod in takrat je bilo marsikaj narejeno brez sodelovanja stroke. Marsikatero predelno steno smo odstranili in grad je z zadnjo prenovo na fizičnem nivoju veliko pridobil. Ko pride do opreme, pa včasih malce zamižim, ker vse to lahko tudi strokovno zagovarjam. S tem nimam težav, čeprav se naši okusi razlikujejo.« V klasičnem slovenskem pogledu bi bil grad na neki način obnovljen in najverjetneje prazen. »Grofica« poudari, da je oprema v njem projekt, razstava – to, kar imenujeta njuna zgodba.

Župan Rok Roblek je ocenil, da gre za zaupanja vredna človeka. Med drugim je omenil še, da začenjajo obnovo fasade gradu, stavbnega pohištva, v načrtu pa je tudi sanacija dvorišča, strehe pa v manjšem obsegu. Poleg ogledov in dogodkov, ki jih grad gosti, se v njem v prihodnosti obeta tudi kavarna, mogoče pa kmalu pripravijo tudi poroko.

Ali je zavod postavil kakšne zahteve, kako naj se prazni grad opremi, kje je most med zahtevami in zgodbo? Najemnika sicer poudarjata, da je to njuna zgodba, vendar ljudje tega ne razumejo vedno, je menila moderatorka. Remškar je odgovoril: »Dejstvo je, da nič ni večno. Ta oprema se pobere in odnese in grad ni nič izgubil, le pridobil, ker je toliko let živel. To je glavno vodilo. Bolj bistveno je bilo to, da so se pri novi napeljavi čim bolj držali obstoječih vodov, da se je čim manj 'razrilo', da so se pri sanaciji uporabljali pravi materiali. Pri vsem drugem pa sam v tem primeru pomislim na pregovor, ki pravi, da se o okusih ne razpravlja ...« Verjame tudi, da ima vsak svojo definicijo besede kič. Misli pa, da je oprema v gradu velikokrat stvar debate zato, ker spominja na grajsko. »Spominja na nekaj, kar bi v gradu lahko bilo.« In če bi bila v gradu razstava na temo življenja v bližnjem jezeru Črnava, ljudje zagotovo ne bi toliko razpravljali o njej. »Pa bi bila zadeva popolnoma neavtentična,« je sklenil.

Gradnja vodovoda se nadaljuje

Rok za dokončanje gradnje krvavškega vodovoda je bil podaljšan do novembra letos.

Aleš Senožetnik

Cerklje – Predstavniki sodelujočih občin so se minuli teden sestali na 27. seji projektnega sveta ob gradnji krvavškega vodovoda. Kot nam je po seji povedal Franc Čebulj, župan Cerkelj, vodilne občine v projektu, je gradnja vodovodnih cevi skorajda v celoti zaključena, manjka le še krajši odsek v Zalogu in del med spodnjo postajo kabinske žičnice in vodnimi zajetji. Poteka še gradnja vodohrana v Šmartnem, ki je še v začetni fazi, zaključuje pa se gradnja ultrafiltracijskega sistema. Kot je povedal Čebulj, bo šlo za mehansko čiščenje vode, ki se prečisti skozi filtre. Rok za dokončanje del je bil sicer februarja podaljšan do novembra letos.

Izvajalec del, Gorenjska gradbena družba, je do prejšnjega tedna izstavila 22 situacij, vključno za dela, opravljena do marca. Vrednost opravljenih del tako za zdaj znaša slabih 8,5 milijona evrov, celotna vrednost projekta pa je 10,2 milijona evrov (brez DDV).

Ob tem Čebulj poudarja, da je bila odločitev, da gradnjo začnejo čim prej, pravilna, saj se izvajalec že sedaj spopada s težavami pri dobavah nekaterih materialov, ki jih primanjkuje, glede na rast cen pa bi bil projekt tudi dražji, če bi ga začeli kasneje.

Na projektnem svetu, na katerem po Čebuljevih besedah sicer ni bilo predstavnikov Mestne občine Kranj in Vodic, so obravnavali tudi problematiko financiranja projektov s strani nekaterih občin, o čemer smo že podrobneje pisali. Občina Vodice je medtem poravnala vse obveznosti do Občine Cerklje, prav tako so poplačane tudi obresti. Kot nam je povedal Čebulj, pa imajo še vedno odprte nekatere terjatve do Občine Šenčur, ki sicer plačuje redne stroške projekta. Spor rešujejo na sodišču.

V Cerkljah so medtem prejeli še četrti sveženj državnih in evropskih sredstev za sofinanciranje projekta, tokrat v višini 1,16 milijona evrov. Po besedah cerkljanskega župana so tako že počrpali približno dve tretjini od odobrenih nekaj več kot sedem milijonov evrov nepovratnih sredstev.

Nepoznani Glavar

V pogovoru, ki je potekal ob nedavnem izidu zbornika o Glavarju, so v Komendi odstirali manj znane plati njegovega življenja.

Aleš Senožetnik

Komenda – Pred dnevi je v prostorih Osnovne šole Komenda - Moste potekala predstavitev zbornika (Ne) poznani Glavar, ki ga je pred nedavnim v elektronski obliki izdala Ustanova Petra Pavla Glavarja.

Na predstavitvi oz. pogovoru, ki ga je povezovala direktorica Knjižnice Franceta Balantiča Kamnik Breda Podbrežnik Vukmir, so manj znane plati Glavarjevega življenja in dela odstirali urednik zbornika Štefan Petkovšek ter avtorji člankov Jožef Pavlič, Julija Šuligoj, dr. Andrej Šalehar in Anton Tomec.

Anton Tomec, dr. Andrej Šalehar, Jožef Pavlič, Breda Podbrežnik Vukmir, Štefan Petkovšek in Julija Šuligoj

Glavarju so ob lanski tristoti obletnici rojstva v Komendi posvetili številne dogodke in tako osvetlili marsikateri del njegovega pestrega življenja. A kot je poudaril Jožef Pavlič, nekdanji novinar in urednik Družine, ki Glavarjevo delovanje raziskuje že dlje časa, je zares zanesljiv le datum, ko je bil na Trsatu posvečen v duhovnika, znan pa je tudi datum njegovega krsta. »Kje točno počiva Glavar, pa še vedno ne vemo. Zavod za varstvo kulturne dediščine iz Novega mesta je opravil raziskave in potrdil dva groba iz 18. stoletja na Lanšprežu ter še več v kapeli sv. Jožefa, niso pa bile opravljene forenzične raziskave. O Glavarju bo torej treba še marsikaj preiskati,« je povedal Pavlič.

Marsikaj iz njegove pestre zapuščine pa se je vendarle ohranilo. Tudi v Komendi, kjer še danes marsikaj spominja nanj, med drugim tudi knjižnica s 1399 knjigami, ki se je ohranila v celoti.

Štefan Petkovšek, po izobrazbi socialni pedagog, sicer pa tudi predsednik Ustanove Petra Pavla Glavarja, je osvetlil njegov odnos do šolstva, saj je znano, da je nadarjenim revnim učencem tudi omogočal šolanje. Hkrati pa je prijateljeval s številnimi velikimi imeni takratnega časa, in kot pravi Petkovšek, je bil v srčiki razsvetljenstva na Slovenskem.

Zgodovinarka Julija Šuligoj je orisala družbenopolitične razmere in vsakdan v času Glavarjevega življenja, dr. Andrej Šalehar in Anton Tomec pa sta opozorila na njegov doprinos k razvoju čebelarstva. Kot je znano, je namreč glavar spodbujal čebelarstvo in skrbel za materialno pomoč kmetom za nakup panjev ter jih čebelarstva poučeval v slovenskem jeziku.

Zanimivi pogovor je z interpretacijo odlomkov iz Glavarjevih del popestril igralec Pavle Ravnohrib, v avli šole pa so odprli razstavo Peter Pavel Glavar med nami: ob tristoti obletnici rojstva, ki so jo pripravili v Knjižnici Franceta Balantiča Kamnik.

Umrl je Aleksandar Doplihar

Bil je ustanovitelj ambulante Pro bono in častni občan občine Kamnik.

Jasna Paladin

Kamnik – V ponedeljek je v 92. letu starosti umrl zdravnik in ustanovitelj ambulante Pro bono v Ljubljani in častni občan občine Kamnik dr. Aleksander Doplihar.

Bil je zdravnik, specialist medicine dela, prometa in športa, dodatno usposobljen iz preventivne pediatrije in ginekologije. V Kamniku je živel od leta 1970; tu je ustanovil Dispanzer za medicino dela. Sodeloval je tudi pri ustanovitvi Društva diabetikov Kamnik in se vključil v boj proti alkoholizmu kot terapevt v Klubu zdravljenih alkoholikov. Delo je nadaljeval kot vodja TOZD Zdravstveno varstvo Kamnik, Združenega zdravstvenega doma Domžale. Leta 1984 je postal generalni direktor Združenega Zdravstvenega doma Domžale, Kamnik, Litija in to delo opravljali do upokojitve leta 1991. V času njegovega vodenja TOZD je bila ustanovljena Zdravstvena postaja na Lazah v Tuhinju in v Komendi ter več obratnih ambulant za podjetja, kot so Utok, Svilanit, Eta in Graditelj. Postavil je tudi temeljni kamen za izgradnjo novega zdravstvenega doma v Kamniku. Štirideset let je bil dejaven kot predavatelj prve pomoči. Leta 1993 je postal častni član Slovenskega zdravniškega društva. Po upokojitvi je prevzel vodenje Ambulante Pro Bono, kjer je skupaj z drugim osebjem po najboljših močeh brezplačno pomagal osebam v hudih socialnih stiskah.

Aleksandar Doplihar (1930–2022)

Leta 2012 je postal častni občan občine Kamnik.

Kljub visoki starosti je bil aktiven vse do svoje smrti; le nekaj dni prej je namreč še vedno delil zdravstvene nasvete na dogodku Rdečega križa Kamnik, katerega član je bil kar 85 let.

Ojačali bodo električno omrežje

Družba Elektro Ljubljana že od lanskega leta na območju občine Kamnik izvaja tehnične rešitve za ojačitev omrežja proti severnemu delu občine, ki bo stabilno in kakovostno dobavo omogočil tudi velikemu porabniku elektrike, podjetju Calcit v Stahovici.

Jasna Paladin

Kamnik – Tehnična rešitev za ojačitev omrežja proti Stahovici je v razvojnih načrtih Elektra Ljubljana stara že skoraj desetletje, dela na terenu pa so se začela lansko leto. Investicija, ki jo v celoti financira Elektro Ljubljana, bo občini prinesla veliko pridobitev – bolj zanesljivo in zadostno dobavo električne energije.

Trenutno napajanje območja Stahovice in zaselkov proti Črni in Kamniški Bistrici je izvedeno z dvema vzporednima vodoma. »V letu 2020 smo pristopili k izdelavi projektne dokumentacije, ki zajema izgradnjo dveh novih srednjenapetostnih kablovodov proti Stahovici za potrebe podjetja Calcit ter voda, ki bo prevzel napajanje odjemalcev na področju dela Mekinj, Zduše, Godiča in doline Črne. Trasa vodov poteka od razdelilne transformatorske postaje Kamnik 110/20 kV, ki je stacionirana v Podgorju, prečka železniško progo proti Duplici, mimo trgovskega centra Mercator, prečka Kamniško Bistrico, nadaljuje ob kamniški obvoznici, zavije na Cankarjevo cesto, nadaljuje proti Mekinjah, Zduši in Godiču. Tu trasa prečka Kamniško Bistrico in nadaljuje pot proti Zagorici. Prvi del trase se zaključi v Stahovici, drugi del pa nadaljuje proti Črni. Vzporedno z izgradnjo novih kablovodov je v minulih mesecih potekala tudi obnova razdelilne transformatorske postaje, kjer smo namestili dodatni tretji transformator 110/20 kV moči 31,5 MVA,« so na naša poizvedovanja odgovorili v družbi Elektro Ljubljana in sklenili, da bo z izgradnjo novih kablovodov omogočen nadaljnji razvoj industrije v Stahovici, izboljšala se bo zanesljivost ter kvalitetna dobava električne energije. Prav družba Calcit je namreč eden večjih porabnikov električne energije v občini.

Ocenjena vrednost naložbe znaša štiri milijone evrov, dela bodo zaključena letos.

Spoznavanje zdravilnih rastlin

Jasna Paladin

Velika planina – Na Veliki planini bodo v soboto, 21. maja, organizirali dveurno delavnico z naslovom Spoznavanje zdravilnih rastlin in njihove uporabe, ki se bo začela ob 10. uri z zborom na Gradišču (vrh sedežnice). Z Gradišča se bodo udeleženci sprehodili po Veliki planini in si v naravi ogledali in prepoznavali zdravilne rastline. Poudarek delavnice bo na trajnostnem nabiranju rastlin in spoštovanju do narave. Delavnica bo zajemala tudi napotke o sušenju in shranjevanju zdravilnih zelišč ter o prednostih uporabe divjih rastlin. Vsi udeleženci bodo prejeli tudi žepno knjižico Alpski vrt v naravi, ki vsebuje fotografije in opis 60 alpskih rastlin Velike planine. Delavnico, ki je brezplačna, bo vodila Tina Mele, potrebne pa so prijave na booking@velikaplanina.si.

Dobrodelni turnir v golfu

Volčji Potok – Lions klub Domžale vabi na dobrodelni Lions golf turnir – Memorial Francija Baloha, ki bo v petek, 27. maja, z začetkom ob 13. uri na Golf igrišču Arboretum. Z dobrodelno akcijo bodo zbrana sredstva namenili otrokom z rakom, donirali jih bodo namreč Pediatrični kliniki UKC Ljubljana – Kliničnemu oddelku za otroško hematologijo in onkologijo.

Za nogometaše zadnje tekme

Kranj – V Prvi ligi Telemach bodo odigrali tekme zadnjega kroga. Jutri ob 15. uri bo v Domžalah obračun med domačima ekipama Domžale in Kalcer Radomlje. Tudi v drugi SNL bodo konec tedna odigrali tekme zadnjega kroga. Danes ob 17. uri bodo tekmo na Dobu začeli nogometaši Rolteka Dob in Beltincev Klime Tratnjek, jutri ob 18. uri pa bo v Kranju še obračun med Triglavom in Ilirijo 1911. Triglav bo nato moral odigrati še tekmo dodatnih kvalifikacij za nastopanje v prvi ligi. V tretji SNL – zahod bodo odigrali tekme 25. kroga. Že v sredo so se srečali nogometaši Save Kranj in Slovana Ljubljana. Tekma se je končala z rezultatom 1 : 3 za Slovan. Danes ob 19. uri bo tekma med Šobce Lesce in Tinexom Šenčur, preostala para pa sta: Adria – Eksist Žiri (sobota ob 16. uri) in Fama Vipava – Arol Škofja Loka (nedelja ob 17. uri). V sredo so tekme 19. kroga odigrali v Gorenjski nogometni ligi. Doseženi so bili naslednji rezultati: Visoko – Niko Železniki 8 : 1, Bled - Bohinj Hirter – Britof 4 : 1, Velesovo Cerklje – Zarica Kranj 0 : 1, Polet – Naklo 2 : 2, SIJ Acroni Jesenice – Kranjska Gora 7 : 1 in Bitnje – Preddvor 1 : 5. Jutri so na sporedu tekme 20. kroga. Vse se bodo začela ob 17.30, pari pa so: Velesovo Cerklje – Niko Železniki, Zarica Kranj – Bled - Bohinj Hirter, Britof – Visoko, Preddvor – SIJ Acroni Jesenice, Kranjska Gora – Polet in Naklo – Kondor Godešič.

Velika nagrada Gorenjske za kolesarje

Kamnik – To nedeljo, 22. maja, se bo nadaljevala sezona mednarodnih kolesarskih dirk na slovenskih tleh. Kolesarska zveza Slovenije namreč organizira drugo Veliko nagrado Gorenjske. Dirka bo potekala pod okriljem Mednarodne kolesarske zveze (UCI). Start bo ob 12. uri pri Termah Snovik, kjer bodo kolesarji začeli pot proti Kamniku v zaprti vožnji. V Kamniku bo še en simboličen start dirke, nato pa bodo kolesarji v okolici prevozili tri razgibane kroge z vzponom na Vrhovje. Sledila bo vožnja proti Cerkljam, kjer bodo opravili pet krogov, in sicer s tremi vmesnimi letečimi cilji. Nastopilo bo 18 ekip iz Slovenije in osrednje Evrope. Na dirki bodo svoje ekipe zastopali kolesarji iz 17 držav.

Peter Bohinec ostaja predsednik

Jesenice – Na torkovem občnem zboru je zaupanje za vodenje kluba HDD Jesenice v naslednjih štirih letih dobil Peter Bohinec. »Dosegli smo veliko zastavljenih ciljev, nekaj pa nam jih kljub trudu in borbi še ni uspelo doseči,« je povedal Bohinec, ki verjame, da bo klub v prihodnjih letih rasel. V pomoč mu bo kot direktor kluba še naprej Anže Pogačar, izvoljeni pa so bili tudi novi upravni in nadzorni odbor ter disciplinska komisija. Jasno je tudi že, da bodo jeseniški hokejisti v prihajajoči sezoni znova nastopali v Alpski hokejski ligi.

Tekaški praznik pod Blegošem

Hotavlje – Športno društvo Marmor Hotavlje in ekipa KBK traila po treh letih znova pripravljata tekaški praznik pod Blegošem. Dvanajsti KBK (Kopačnica–Blegoš–Kopačnica) trail se bo začel v Kopačnici ob 9. uri. Tisti, ki niste izkoristili predprijave, se lahko prijavite še na dan prireditve od 7.00 do 8.40. Podelitev nagrad bo ob 13. uri na startno-ciljnem prostoru.

Športni praznik v Kranjski Gori

Kranjska Gora – Jutri in v nedeljo bo Kranjska Gora gostila Spartan Trifecta Weekend s progami treh težavnostnih stopenj, bonus izzivom za najmlajše in kupom zabavnih vsebin za navijače in obiskovalce dogodka. Prijavljenih je že več kot tisoč tekmovalcev.

V nedeljo bo Kamniški kros

Kamnik – To nedeljo je na sporedu 24. Kamniški kros. Štel bo za točke slovenskega pokala SloXcup in za točke Mednarodne kolesarske zveze (UCI C1), kar pomeni, da organizatorji iz Calcit Bike Teama na njej pričakujejo vse najboljše slovenske tekmovalce in tudi tujce.

NOGOMETNI KLUB TRIGLAV KRANJ, PARTIZANSKA CESTA 37, KRANJ

Naj športnik je Žan Košir

Športna zveza Tržič je v sodelovanju z Občino Tržič na prireditvi v tržiškem kulturnem centru razglasila najboljšega in najobetavnejšega športnika Tržiča v letu 2021 in športnikom podelila še druga priznanja.

Suzana P. Kovačič

Tržič – Tretje mesto je pripadlo smučarskemu skakalcu Anžetu Semeniču, drugo plezalcu Anžetu Peharcu, za najboljšega športnika leta 2021 pa so na torkovi prireditvi razglasili deskarja Žana Koširja. Na tekmah svetovnega pokala je Košir lani osvojil prvo, drugo in deseto mesto, na letošnjih zimskih olimpijskih igrah pa v paralelnem veleslalomu enajsto mesto. »Priznanje je potrditev, da je moje delo cenjeno in da so moji rezultati še vedno dobri,« je povedal Košir, ki se podaja v še en olimpijski cikel.

Tretje mesto za naziv najobetavnejšega športnika Tržiča 2021 je osvojila kegljačica Sara Rovtar, drugo nordijski kombinatorec Matic Hladnik, najobetavnejša športnica pa je smučarska skakalka Jerneja Repinc Zupančič, ki je lani postala državna prvakinja v poletni in zimski sezoni v kategoriji mladink do 18 let. Na svetovnem mladinskem prvenstvu v Lahtiju je bila z ekipo tretja.

Podelili so tudi priznanja državnim prvakom in se s simboličnim darilom zahvalili Taji Bodlaj in Jerneji Repinc Zupančič, ki sta v Zakopanah z ekipo postali mladinski svetovni prvakinji v smučarskih skokih. V posamični konkurenci je bila Taja še druga, Jerneja peta. Matevž Vertelj in Vid Kralj pa sta postala mladinska svetovna prvaka v sankanju v dvosedu na naravnih progah.

Kot je povedal predsednik ŠZ Tržič Silvo Japelj, nas šport združuje in povezuje, z njim premagujemo ovire, ki se postavljajo pred nas. Čestital je prejemnikom priznanj pa tudi vsem, ki jim pomagajo na tej poti – staršem, trenerjem in drugim športnim delavcem ...

V Dvorano tržiških olimpijcev so na steno slavnih dodali še fotografije hokejista Silva Poljanška, smučarskih tekačic Anite Klemenčič in Nine Klemenčič, Anžeta Semeniča, Matica Hladnika, posebno pozornost pa so namenili Žanu Koširju, dobitniku treh olimpijskih medalj.

Nagradili so jih s priznanji za športne dosežke v letu 2021. / Foto: Tina Dokl

Domače prvenstvo je poseben izziv

Naši smučarski skakalci in skakalke so po počitnicah že začeli kondicijsko vadbo za novo sezono, v kateri bo vrhunec domače svetovno prvenstvo nordijskih disciplin v Planici.

Vilma Stanovnik

Kranj – Na kranjskem stadionu so te dni trenirali članice in člani naše najmočnejše skakalne reprezentance. Status A reprezentantov ima sedem fantov. To so Peter, Cene in Domen Prevc, Lovro Kos, Žiga Jelar, Timi Zajc in Anže Lanišek. »Prvo fazo fizičnih priprav smo opravili, saj sedaj že tretji teden treniramo skupaj. Fantje so s počitnic prišli dobro pripravljeni in prvi testi, ki smo jih opravili, so zelo spodbudni. Naš načrt je, da že na novoletno turnejo pridemo res vrhunsko pripravljeni ter da tam dobimo pravi zalet za vrhunec sezone, ki nas čaka na svetovnem prvenstvu v Planici. Seveda si na domačem prvenstvu želimo medaljo,« je povedal glavni trener moške reprezentance Robert Hrgota.

Fantje bodo prve skoke v pripravah na sezono naredili naslednji teden na skakalnici v Žireh, tudi pri dekletih pa bodo kondicijske priprave že kmalu nadgradili s skoki na manjših skakalnicah. V ženski A ekipi za novo sezono so Urša Bogataj, Nika Križnar, Ema Klinec, Jerneja Brecl, Maja Vtič ter mladi Nika Prevc in Taja Bodlaj, ki bosta zaradi šole večinoma vadili z mladinsko vrsto, kljub nepopolnemu kriteriju pa sta zraven tudi Katra Komar in Jerneja Repinc Zupančič. »Interes, da ostanem skupaj z dekleti, je bil zelo velik in nekako smo uskladili skupne točke tudi s Smučarsko zvezo Slovenije. Imamo res močno reprezentanco, vsa dekleta so sposobna uvrščanja med najboljše. Prvič nas čaka tudi preizkus letalnice in upam, da bomo takrat v dobri formi,« je povedal glavni trener ženske reprezentance Zoran Zupančič.

Fantje, tudi Žiga Jelar in Peter Prevc, so na prve treninge prišli dobro pripravljeni. / Foto: Gorazd Kavčič

Dekleta še naprej vadijo pod vodstvom trenerja Zorana Zupančiča. / Foto: Gorazd Kavčič

Treba se je povezovati

Na dejstvo, da sta sodelovanje in povezovanje še kako potrebna, ob letošnjem Tednu obrti in podjetništva na Loškem opozarjajo tako obrtniki kot podjetniki in odgovorni za razvoj.

Vilma Stanovnik

Škofja Loka – Sedaj že tradicionalni Teden obrti in podjetništva na Loškem, ki ga organizirata Razvojna agencija Sora in Območna obrtno-podjetniška zbornica Škofja Loka, se je začel s predstavitveno tiskovno konferenco prejšnji četrtek in včeraj v Železnikih zaključil s srečanjem z obrtniki in pogovorom o razvojnih izzivih podjetništva na Škofjeloškem.

»Rad bi se naslonil na iztočnico, ki pravi, da so načrti neuporabni, načrtovanje pa je neprecenljivo. Dejstvo je, da je proces načrtovanja tudi za lokalne skupnosti zelo pomemben. Treba je poznati demografske, gospodarske, energetske in druge trende ter se poskušati v tistem delu, ki je v domeni občin, nanje odzivati. To je mogoče s prostorskim načrtovanjem, z organizacijo in oblikami izobraževanja pa tudi z načini spodbujanja določenih panog,« je na predstavitvi povedal škofjeloški župan Tine Radinja.

»Pomembno se mi zdi tudi dobro sodelovanje med predstavniki gospodarstva, ki izražajo svoje želje in potrebe, in med lokalno skupnostjo, ki pripravlja prostorske načrte. Moja želja za Škofjo Loko je, da nadaljnje prostorske širitve ustrezajo predvsem potrebam tistih, ki so že v Škofji Loki in se bodo lahko razvijali tako, kot je njihova vizija,« je tudi povedal župan Radinja in hkrati poudaril podporo razvoju in izobraževanju v vseh oblikah in na vseh nivojih, kar zagotovo pomeni konkurenčno prednost.

Izzive ob Tednu obrti in podjetništva na Loškem so predstavili Gašper Kleč, Marko Lotrič, Milan Čadež, Anton Luznar, Tine Radinja in Jože Misson. / Foto: Gorazd Kavčič

S tem se je strinjal tudi župan Železnikov Anton Luznar, ki je dodal, da je v njihovi občini pomemben napredek pri zagotovitvi poplavne varnosti. »S tem bomo varovali ljudi, gospodarstvo in tudi malo gospodarstvo,« je poudaril župan Luznar in pojasnil, da pripravljajo prostorski načrt, v katerem je tudi industrijska cona, ki je najbolj smiselna in realna med Alplesom in zbirnim centrom.

Župan Anton Luznar je opozoril tudi na samooskrbo, zlasti z energijo, pa tudi na ozko in dotrajano cesto skozi Sotesko, ki se ji sicer obeta prenova.

Pri samooskrbi so pomembne tudi sončne elektrarne, kot je povedal župan Občine Gorenja vas - Poljane Milan Čadež, pa so priložnosti za samooskrbo, zlasti s hrano, v Poljanski dolini velike. Prav tako so pomembne možnosti za uresničitev idej, da bi postavili sončne elektrarne na prisojnih strmih legah.

»Samooskrba je na našem področju zelo pomembna, mi pa skrbimo za podporo različnim nosilcem dopolnilnih dejavnosti ali tistim, ki želijo v to vstopiti. Škofjeloško območje je območje z največ dopolnilnimi dejavnostmi v Sloveniji,« je pojasnil direktor Razvojne agencije Sora Gašper Kleč in spomnil tudi na izredno uspešen projekt Okusi Škofjeloškega, pri katerem so povezali kmete, nosilce dopolnilnih dejavnosti in gostince.

Predsednik Območne obrtno-podjetniške zbornice Marko Lotrič je opozoril, da je škofjeloško gospodarstvo izjemno uspešno, želijo pa si privabiti nove sodelavce in talente ter se povezovati s celim svetom. »Prijetno je živeti na Loškem, saj si vsi prizadevamo v isto smer, ta pa je, da bomo bolje živeli,« je še poudaril Lotrič in se zahvalil tudi donedavnemu predsedniku zbornice Jožetu Missonu, ki je v zadnjih letih, zlasti v času covida, znal krmariti tudi skozi nepredvidene razmere. »Bilo je veliko različnih nasvetov, s katerimi smo lažje prebrodili krizo tudi v podjetjih,« je povedal Marko Lotrič.

Združenje bank o euriborju

Tako imenovane floor klavzule v kreditnih pogodbah same po sebi niso nepoštene, cene kredita pa ne določa le obrestna mera, pravijo v Združenju bank Slovenije, kjer so se odzvali na navedbe Kolektiva 99.

Aleš Senožetnik

Ljubljana – V Združenju bank Slovenije so se odzvali na navedbe Kolektiva 99, kjer menijo, da so banke neupravičeno zaračunavale previsoke obresti. Kot pravijo, banke namreč s t. i. floor klavzulami v kreditnih pogodbah pri obračunavanju spremenljive kreditne obrestne mere, ki je vezana na euribor, ravnajo, kot da je ta nič odstotkov, čeprav je že od leta 2015 negativen.

Kot je na novinarski konferenci v ponedeljek poudarila predsednica združenja Stanislava Zadravec Caprirolo, potrošniki lahko izbirajo med več kreditnimi produkti in se lahko odločijo za tistega, ki jim najbolj ustreza, lahko pa se odločijo, da ga sploh ne vzamejo. »Tudi če se obrestne mere v času odplačevanja spremenijo, se lahko kreditojemalec odloči za predčasno poplačilo kredita oz. refinanciranje,« je dejala. Poudarila je tudi, da so cene kreditnih produktov in obrestne marže različne, saj vir financiranja bank ni le obrestna mera, ampak je odvisen od cene virov celotne bančne bilance.

Da lahko kreditojemalec predčasno izstopi iz pogodbenega razmerja, ki mu ne ustreza, je opozoril tudi profesor dr. Miha Juhart z Inštituta za primerjalno pravo pri Pravni fakulteti, ki je dodal, da to ni tako samoumevno, kot se zdi. Zakonodaja denimo tega pri kreditiranju med gospodarskimi subjekti ne omogoča. Dodal je še, da floor klavzule same po sebi niso nepoštene, hkrati pa poudaril, da je prostor za interpretacijo širok.

V Zavodu Kolektiv 99 so opozorili, da so takšne prakse kot nezakonite spoznala že nekatera sodišča v Španiji in Avstriji, a kot poudarja Juhart, gre za specifične primere, ki jih zaradi razlik v zakonodaji težko prenesemo v naš pravni sistem.

Pravnik Mitja Podpečan iz odvetniške družbe Jadek & Pensa pa je dejal, da so kolektivne tožbe pri nas relativno nove, zato ustrezna sodna praksa ne obstaja. Kot je še poudaril, gre za dolgotrajne in kompleksne postopke, stroški pa so visoki.

Medtem pa je tudi že Zveza potrošnikov Slovenije (ZPS) najavila tožbe proti bankam, ki niso upoštevale dejanske negativne obrestne vrednosti euriborja. Kot pravijo, so banke pred učinkom negativnega euriborja zavarovale le svoje marže. Kot pravijo v ZPS, prakso, kjer kreditodajalec proti rizikom zaščiti le sebe, ocenjujejo kot nedopustno in nepošteno.

DOBRO JE VEDETI

Velike razlike v cenah bančnih paketov storitev

V Banki Slovenije vsako leto primerjajo cene košaric plačilnih storitev tipičnega komitenta banke in hranilnice. Primerjava za lani je pokazala na velike razlike med ponudniki.

Cveto Zaplotnik

V Banki Slovenije so skupaj z bankami in hranilnicami oblikovali košarico storitev, ki odraža plačilne navade tipičnega komitenta. V košarico so vključili storitve, ki so vezane na plačilni račun: 12 storitev (na leto) vodenja transakcijskega računa, vključno z debetno kartico, 12 storitev spletnega oziroma mobilnega bančništva, 48 kreditnih (elektronskih) plačil, 36 direktnih obremenitev ter 36 dvigov gotovine z debetno kartico na bankomatu druge banke ali hranilnice. V Banki Slovenije ob tem opozarjajo, da posamezni paketi lahko vključujejo tudi širši nabor storitev, vendar teh storitev pa tudi kakovostnih razlik v ponudbi v enostavni primerjavi, ki jo zagotavlja košarica storitev, ne morejo upoštevati.

V centralni banki vsako leto analizirajo, koliko morajo potrošniki v posamezni banki in hranilnici nameniti za košarico storitev, in napravijo primerjavo. Pregled za lani je pokazal, da je moral potrošnik za košarico storitev (po cenah na dan 31. decembra) nameniti v povprečju 69,40 evra, kar je bilo sicer nekoliko manj kot leto prej, ko je za košarico v povprečju plačal 70,47 evra. Razpon med najcenejšo in najdražjo banko je bil tudi lani zelo velik in je na zadnji lanski dan segal od 28,08 evra do 97,68 evra. Pregled, ki pokaže, katere banke in hranilnice so najbolj (navzgor in navzdol) odstopale od povprečja, je objavljen na spletni strani Banke Slovenije. Primerjava stroškov košaric plačilnih storitev koristi potrošnikom kot informacija pri izbiri najprimernejše bančne paketne ponudbe.

Elanu prestižna nagrada red dot

Begunje – Elan je že drugo leto zapored prejel dve prestižni oblikovalski nagradi red dot. Prejeli so jo za smučko Elan Ripstick Tour 104 in jadrnico Elan E6. Smuči Ripstick Tour so namenjene celodnevnim turnosmučarskim doživetjem, pri čemer je ključnega pomena nizka teža. Izdelek je plod sodelovanja z Glenom Plakom, pionirjem ekstremnega smučanja. Nagrajena jadrnica, ki velja za največjega predstavnika njihove E-linije doslej, pa je plod sodelovanja s priznanim italijanskim oblikovalskim studiem Pininfarina. Vodilo pri oblikovanju je bilo ustvariti še lažje, hitrejše in obenem trdnejše plovilo z unikatno estetiko. Za begunjsko podjetje je to že 13. nagrada red dot, ki spada med najprestižnejše oblikovalske nagrade na svetu, hkrati pa nagrajuje tudi izjemne oblikovalske dosežke. Prvič jo je Elan prejel leta 2007.

Sportina dobiva novo lastništvo

Ljubljana – Sportina, trgovsko podjetje z oblačili, dobiva nove lastnike; 75-odstotni lastnik (plus eno delnico) družbe bo postal sklad Alfi Distressed, 15 odstotkov prehaja v last NLB, preostanek pa drugim dosedanjim upnikom. Družba je v zadnjem obdobju slabše poslovala in bi se po poročanju nekaterih medijev brez prestrukturiranja lastništva dokončno potopila. Po neuradnih podatkih so lani ustvarili 65 milijonov evrov prihodkov, kar je denimo štirideset odstotkov manj kot leta 2019, čista izguba pa naj bi znašala približno devet milijonov evrov. Novi lastniki si bodo prizadevali za razdolževanje podjetja, ki je bilo doslej v večinski lasti Bahtijarja Bajrovića.

Zapostavljenost žensk na področjih STEAM

Ljubljana – V Ljubljani je ta teden potekala konferenca Povezovanje modrosti in strasti v STEAM, ki jo je s partnerji organiziral Toastmasters Business Club Slovenia. Na dogodku so se zbrale udeleženke, ki delajo v poklicih znanosti, tehnologije, inženirstva, umetnosti in matematike (angleško STEAM). Na teh področjih je zaposlenih le od osem do dvajset odstotkov žensk, ki se v gospodarstvu zaradi spola srečujejo z izzivi vključenosti ter ovirami pri napredovanju in kariernem razvoju, poudarjajo organizatorji. Zato so predstavili tudi primere dobrih praks podjetij.

Doma gojil konopljo

Simon Šubic

Domžale – Domžalski policisti so ta teden na podlagi sodne odredbe opravili hišno preiskavo pri 29-letnemu osumljencu. Med hišno preiskavo so po predvidevanjih našli posebej prirejen prostor za gojenje prepovedane droge konoplje, več kot 250 svežih rastlin konoplje, okoli 50 gramov posušene konoplje in ukradeno kolo. Drogo so zasegli, kolo pa vrnili pravemu lastniku.

Policisti so osumljencu odvzeli prostost in ga z ovadbo zaradi suma storitve kaznivega dejanja neupravičene proizvodnje in prometa s prepovedanimi drogami privedli k preiskovalnemu sodniku.

Pri osumljencu so odkrili prirejen prostor za gojenje konoplje. / Foto: PU Ljubljana

Pogrešajo ga od nedelje

Simon Šubic

Kranj – V Kranju še vedno pogrešajo 48-letnega Igorja Sajovica, ki so ga nazadnje videli v nedeljo okoli 11. ure v Sebenjah pri Tržiču. Odpeljal naj bi se z osebnim avtomobilom Citroën C2, črne barve, registrskih oznak KR CK-484. Oblečen je v športna oblačila – v kratko majico, rdeče kratke hlače in modre superge. Domnevno uporablja še moder nahrbtnik in zeleno opasno torbico, so sporočili s policije. Pogrešani je visok okoli 185 centimetrov in ima kratke lase, so dodali.

Foto: PU Kranj

Pogrešani Igor Sajovic

Vse, ki imajo informacije o pogrešani osebi, naj jih sporočijo policiji na interventno številko 113 ali anonimni telefon policije 080 1200.

Poziv udeležencu prometne nesreče v Preddvoru

Preddvor – Tržiški policisti obravnavajo prometno nesrečo, ki se je zgodila v sredo okrog 21.10 na Belski cesti v Preddvoru. V nesreči sta bila udeležena kolesar in voznik osebnega avtomobila Kia Ceed bele barve. Policija poziva voznika omenjenega vozila, da se zaradi razjasnitev okoliščin prometne nesreče zglasi na najbližji policijski postaji, pokliče interventno številko 113 ali na Policijsko postajo Tržič (04/598 29 00).

Motorist zapeljal v napačno smer

Kamnik – Na Domžalski cesti v Kamniku se je v sredo okoli 19. ure zgodila prometna nesreča, v kateri se je lažje poškodoval motorist. Do nesreče je prišlo, ker je motorist zapeljal v napačno smer in trčil v osebno vozilo, s katerim se je pravilno pripeljala voznica. V postopku je preizkus alkoholiziranosti pri povzročitelju nesreče pokazal 0,37 mg/l alkohola v izdihanem zraku.

Zagorela podrast pod Šmarjetno goro

Kranj – V ponedeljek je pri kurjenju zagorela podrast na manjšem območju pod Šmarjetno goro v Kranju. Kranjski poklicni gasilci so podrast preventivno zalili z vodo, policisti pa so o dogodku obvestili pristojni prekrškovni organ.

Iskali pogrešano osebo

Drugi del dvodnevne vaje Iskanje pogrešane osebe Medvode 2022 je bil v sredo v Polhograjcih. Pogrešanega lovca so iskali tudi z reševalnimi psi in dronom.

Maja Bertoncelj

Medvode – Civilna zaščita Medvode je v sodelovanju s Policijsko postajo Medvode organizirala vajo Iskanje pogrešane osebe Medvode 2022. Potekala je v dveh delih. V prvem so 6. maja pogrešano osebo iskali na območju reke Save v Medvodah, v drugem pa v sredo v Polhograjcih, na območju Govejka.

Prejeli so informacijo, da je pogrešan 50-letni lovec s težavami s srcem z območja Medvod. Nazadnje je bil opažen na Govejku pri obrtniškem domu. Odšel je v smeri Gontarske planine, pri sebi je imel tudi mobilni telefon, zato so bili z njim lahko v stiku. Uspešno so ga našli – prej, kot so načrtovali. Vmes se je za vajo poškodoval še eden izmed reševalcev, tako da so oskrbeli tudi njega. Takšne vaje v Polhograjcih še niso imeli, nekaj reševalnih akcij pa je v preteklosti že bilo. »Današnja vaja poteka na območju strmega terena z grapami, ki je porašč en z gozdom. Območje je deloma neprehodno. Zahtevnejša območja se pregledujejo z dronom, druga pa tudi z reševalnimi psi. Z ekipami vodnika in psa lahko nadomestimo veliko število ljudi. Pozorni moramo biti tudi na varnost iskalcev pogrešane osebe, da se vsi živi in zdravi vrnejo na izhodišče,« je pojasnil Feliks Strehar, načelnik Policijske postaje Medvode ter vodja intervencije, in dodal, da v Polhograjce zahaja veliko ljudi, zato tudi ta vaja, s katero so želeli preveriti predvsem delovanje in sodelovanje različnih reševalnih ekip, se med seboj ne nazadnje tudi spoznati. »V drugem delu vaje imamo druge ekipe kot v prvem, saj želimo izuriti čim več naših virov za takšne primere. Pretekli teden smo sodelovali z gasilci iz Medna, danes z gasilci iz PGD Gosteče in delom štaba Civilne zaščite Občine Škofja Loka (poveljnikom in Infokom skupino z mobilnim repetitorjem in dronom s termo kamero). Poleg tega so tukaj tudi člani Planinskega društva Medvode, Lovske družine Medvode in enote reševalnih psov Slovenije – območna enota 1, ki pokriva ta teren. V vaji sodeluje skupaj 46 reševalcev. Področje iskanja smo razdelili na več sektorjev, v vsakega smo poslali čim bolj mešane ekipe. Iskanje poteka v razdalji okrog dveh kilometrov,« je povedal Franci Jarc, poveljnik Civilne zaščite Občine Medvode.

Vaji v dveh delih bo po krajši evalvaciji, ki je že bila opravljena, sledila končna analiza, v kateri bodo vodje ekip predstavili svoje ugotovitve in podali tudi morebitne predloge izboljšav.

Foto: Maja Bertoncelj

Pogrešano osebo so iskali tudi z dronom, pri čemer je sodelovala Civilna zaščita Občine Škofja Loka, katere poveljnik je Nikolaj Kržišnik (drugi z leve), ob njem Franci Jarc, poveljnik Civilne zaščite Občine Medvode.

Akcija je bila uspešna. Pogrešanega lovca (drugi v vrsti) so našli in pridobili veliko izkušenj. Foto: Maja Bertoncelj

Previdno, ceste so polne kolesarjev

Policisti do 3. junija intenzivno preverjajo spoštovanje prometnih pravil pri kolesarjih in obnašanje drugih voznikov do njih.

Simon Šubic

Kranj – Te dni po Sloveniji potekajo aktivnosti za večjo varnost kolesarjev, med drugim policisti z večjo intenzivnostjo preverjajo, ali kolesarji spoštujejo prometna pravila in kako se do njih obnašajo ostali vozniki, opozarja policija. Glavni cilj akcije, ki bo na podlagi obdobnega načrta Javne agencije RS za varnost prometa potekala do 3. junija, je zmanjšati število smrtnih žrtev in hudo telesno poškodovanih kolesarjev v prometnih nesrečah ter omogočiti varno kolesarjenje.

Policijske enote bodo v tem obdobju izvajale posamične poostrene nadzore, v preostalem času pa bodo kolesarje nadzirale ob rednem delu. Glede na problematiko na posameznih območjih bodo policijske enote sodelovale tudi z občinskimi redarstvi. »Policisti bomo pozorni predvsem na kršitve, ki so med najpogostejšimi vzroki prometnih nesreč. Preverjali bomo, ali kolesarji vozijo v napačno smer, ali upoštevajo prometno signalizacijo (predvsem rdečo luč na semaforju), psihofizično stanje kolesarjev, prevoz otrok na kolesu in uporabo kolesarskih čelad, nadzorovali bomo tudi vožnjo po pločnikih, nepravilno in tesno prehitevanje kolesarjev, neupoštevanje pravil o prednosti itd. Pozorni pa bomo tudi na odnos ostalih prometnih udeležencev do kolesarjev, predvsem voznikov motornih vozil, ki marsikdaj s prehitro vožnjo, izsiljevanjem prednosti in prehitevanjem preblizu ogrožajo kolesarje,« so sporočili z generalne policijske uprave.

Prometna statistika sicer razkriva, da se je v zadnjih letih število udeleženih kolesarjev v prometnih nesrečah povečalo, prav tako se je povečalo število povzročiteljev prometnih nesreč med kolesarji. V letu 2021 so tako kolesarji med umrlimi udeleženci predstavljali 8,7-odstotni delež.

Foto: Gorazd Kavčič

S preventivnimi aktivnostmi želijo vplivati na kolesarje in druge udeležence, da spoštujejo cestnoprometne predpise.

GG+

AKTUALNO
POGOVOR
ZANIMIVOSTI
ZGODBE
RAZGLED

Pesnik s konca Novega sveta

»Presvetlemu Ludviku Filipu, novorojenemu princu Španije: Pesniških iger, ki jih od skrajnih meja novega sveta tebi posvečene ponuja Družba Jezusova, zdaj ne razumeš. Razumel jih boš nekoč, presvetli princ. Medtem se bo namesto tebe veselil tvoj veliki oče, vladar obeh svetov ...«

Marjana Ahačič

Dolgoletno delo, nova tehnologija in sreča

Da pesnitev obstaja, se je vedelo že dolgo, je na predstavitvi monografije o Marku Antonu Kappusu, ki je izšla to pomlad in v kateri sta objavljena faksimile in prepis v latinščini zapisane hvalnice prinčevemu rojstvu, povedal dr. Tomaž Nabergoj. Prav on je bil tisti, ki je jezuitovo pesnitev izbrskal iz nekoč zaprašenih, danes pa k sreči digitaliziranih arhivov knjižnice v Bilbau.

Kot je na nedavni predstavitvi v Kapusovi rodni Kamni Gorici povedal profesor Nabergoj, je že pred več kot tridesetimi leti brskal po arhivih knjižnic v Ciudadu de Mexico, a pesnitev na koncu našel tako, kot se pogosto zgodi: s pomočjo sodobne tehnologije in – sreče.

Naslovnica pesnitve z naslovom Enthuziasmus, ki jo je v čast rojstvu španskega princa Ludvika Filipa leta 1708 v Mehiki objavil v Kamni Gorici rojeni jezuitski misijonar Marko Anton Kappus. / Foto:

»Regionalna baskovska knjižnica v Bilbau je namreč leta 2018 digitalizirala prav tisto knjigo, v katero je bilo vezanih pet listov Kappusove mojstrovine: naslovnica s posvetilom in štirje listi – torej osem strani verzov. In za tem sreča, ko brskaš po spletu in ob dveh zjutraj najdeš podatek ter se nato po dveh klikih stran za stranjo, verz za verzom pokaže Kappusova pesnitev. Samo ena beseda je, s katero se da opisati občutke ob tem: navdušenje!«

Dokument časa, v katerem je nastala

Zakaj je pesnitev tako pomembna? Ker jo je napisal naš Marko Anton Kappus, doma iz Kamne Gorice, pravi dr. Nabergoj, in ker je hkrati izjemen literarnozgodovinski vir.

»Napisana je kot latinska pesnitev, zelo umetelno, v verzih, ki so heksametri in so hkrati kronogrami. To pomeni, da črke pri vsakem verzu, ki so hkrati rimske številke, dajo skupaj letnico 1708, to pa je leto, ko je nastala. Delo priča o nekem veselem dogodku v tistem času, rojstvu španskega princa Ludvika Filipa leta 1707, in hkrati kaže Kappusovo poznavanje dogajanja pa tudi njegovo izjemno izobraženost in intelektualnega duha ter hkrati predstavlja poetičen izraz dogajanj tistega časa,« je pojasnil Nabergoj.

Avtorji Cecilia Prenz, Maja Šabec in Tomaž Nabergoj na predstavitvi Monografije z naslovom Marko Anton Kappus – slovenski jezuit na koncu Novega sveta. Monografijo bodo drevi predstavili tudi v radovljiškem župnišču. / Foto: Gorazd Kavčič

V muzejski hiši Mežnarija v Kamni Gorici je na panojih predstavljeno življenje in delo M. A. Kappusa, prav tako obiskovalci lahko prelistajo kopije njegovih pisem. / Foto: Gorazd Kavčič

Vse, kar vemo o Kappusu

V monografiji z naslovom Marko Anton Kappus – slovenski jezuit na koncu Novega sveta je tako zdaj na enem mestu zbrano vse, kar doslej vemo o jezuitu iz Kamne Gorice, ki je od leta 1699 do smrti leta 1717 deloval med Indijanci na severozahodu Mehike in velja za prvega misijonarja s slovenskega ozemlja v Novem svetu. Pripadal je premožni in ugledni rodbini, ki je posedovala železarsko topilnico in rudnik železa, leta 1687 je odšel v »indijske misijone«, to je v Ameriko, najprej v Ciudad de Mexico in nato v Sonoro, kjer je do smrti deloval skoraj izključno med ljudstvom Opata.

V arhivih, večinoma v tujini, se je ohranilo precej njegovih pisem, napisanih v latinščini, nemščini in španščini. Najbolj izstopajoče med pošto, ki jo je Kappus iz Novega sveta poslal v Evropo, pa je prav gotovo pismo, ki ga je leta 1707 poslal na Dunaj. Pismu je bil namreč priložen zemljevid Kalifornije, ki ga je izdelal njegov sodelavec, tirolski jezuit E. F. Kino. Kino je v več raziskovalnih odpravah dokazal, da je Baja California polotok in ne otok, kot so mislili dotlej, Kappus pa je bil prvi, ki je o tem odkritju poslal poročilo v Srednjo Evropo.

Novost v knjigi so tudi doslej še neobjavljena pisma v španščini, ki jih je Kappus pošiljal znotraj jezuitske mreže v Mehiki. Odkritje teh spisov je rezultat poglobljenega in vztrajnega raziskovanja, ki ga je po arhivih v ZDA, Mehiki, Italiji in Evropi opravila profesorica Maja Šabec. Delo zaokrožuje prispevek Cecilie Prenz Kopušar, ki je kulturološko zarisala idejni svet na presečišču 18. stoletja.

Kultura

V Narodnem muzeju Slovenije so predstavili uniformo Franca Jožefa I. **Stran 14**

Zanimivosti

Marina Drolc je uredila bogato družinsko zapuščino in jo izdala v knjigi. **Stran 15**

Zanimivosti

Diplomirana babica Saša Matko ob mednarodnem dnevu babic **Stran 16**

Od petka do petka

Poslanska skupina SDS je vložila predlog za razpis posvetovalnega referenduma o predlogu sprememb zakona o vladi. / Foto: Gorazd Kavčič

Predsednik republike Borut Pahor se je v torek prvič srečal z novo predsednico državnega zbora Urško Klakočar Zupančič. / Foto: Bor Slana (STA)

Preko TOM telefona so lani svetovali povprečno 53 kontaktom dnevno. / Foto: Posnetek zaslona

V SDS za referendum o zakonu o vladi

Simon Šubic

Golob: nova vlada do 3. junija

Poslanska skupina SDS je v sredo v parlamentarni postopek vložila predlog za razpis posvetovalnega referenduma o predlogu sprememb zakona o vladi, s katerim stranke Gibanje Svoboda, SD in Levica, ki bodo najverjetneje oblikovale novo koalicijo, želijo reorganizirati vlado. Po novem bi imela vlada 19 ministrstev in vladni urad za Slovence v zamejstvu in po svetu, kar je tri ministrstva več kot v odhajajoči vladi. Medtem ko predlagatelji pravijo, da bi nov razrez ministrstev pripomogel k večji učinkovitosti in odzivnosti, pa v SDS večanju števila ministrstev nasprotujejo, ker je po njihovem treba zagotoviti operativnost vlade, saj da bo koordinacija večjega števila ministrstev zahtevnejša. Kot neprimerno ocenjujejo ustanovitev ministrstva za solidarno prihodnost, ker so vse njegove pristojnosti že zajete v okviru resorjev ministrstev za delo in za zdravje. Ne strinjajo se z načrtovano umestitvijo športa v resor ministrstva za gospodarstvo. Poleg tega menijo, da bodo resorji ministrstva za gospodarstvo, turizem in šport, ministrstva za visoko šolstvo, znanost in inovacije ter ministrstva za okolje, podnebje in energijo zaradi obsega in pretirane raznolikosti nalog težko obvladljivi. Vodja poslancev SDS Danijel Krivec je dejal, da želijo z vložitvijo predloga za razpis posvetovalnega referenduma novi vladi omogočiti razmislek o njeni sestavi. V Gibanju Svoboda, SD in Levici so po drugi strani prepričani, da gre le za nagajanje novi vladi in znamenje, kako si opozicija predstavlja napovedano konstruktivno delovanje. Predsednik Gibanja Svoboda Robert Golob kljub manevru SDS napoveduje, da bo nova vlada oblikovana do predvidenega 3. junija, začasno pa bo delovala po zdajšnjem ministrskem razrezu. »Vsi manevri, ki smo jih videli v zadnjih dneh, so v resnici oklepanje oblasti tistih, ki so od tega odvisni, ker ne želijo prepustiti oblasti novim izvoljencem ljudstva in se kot poraženci dostojanstveno posloviti,« je dodal.

Prvo srečanje Pahorja in Klakočar Zupančičeve

V torek se je predsednik republike Borut Pahor prvič srečal z novo predsednico državnega zbora Urško Klakočar Zupančič. Sklenila sta, da bi lahko bilo glasovanje o mandatarju Robertu Golobu že v sredo prihodnji teden, saj bo Pahor danes vodjem poslanskih skupin poslal vabila na posvete, ki jih bo opravil v ponedeljek. Pahor je ob tem dejal, da sta se s predsednico državnega zbora pogovarjala o njunih obveznostih v času oblikovanja nove vlade, pri čemer se bosta potrudila, da bodo postopki čim bolj učinkoviti. Kot je dodal, je z istimi kriteriji in merami sodeloval z vsemi predsedniki državnega zbora in različnimi sklici parlamenta, tudi z vladami in predsedniki vlad. Klakočar Zupančičeva pa je dejala, da se veseli tvornega sodelovanja s Pahorjem. »Kolikor se nama je uspelo spoznati, mislim, da deliva iste vrednote in vzajemno spoštovanje,« je povedala. Ob tem je prepričana, da bosta spoštljivo in odgovorno sodelovala v dobrobit državljanov.

Mednarodni dan telefonov za pomoč otrokom

V torek smo tudi v Sloveniji zaznamovali mednarodni dan telefonov za pomoč otrokom v stiski. V nacionalni mreži telefona za otroke in mladostnike (TOM), ki deluje pri Zvezi prijateljev mladine Slovenije (ZPMS), so ob tej priložnosti poudarili, da v zadnjih letih vse več otrok pokliče na njihovo številko 116 111 zaradi duševnega zdravja, stiske otrok pa so se med epidemijo covida-19 še poglobile. Uporabnike TOM telefona sicer najbolj zanimajo teme, povezane z odraščanjem, kot so odnosi s starši, telesni razvoj in spolnost, ljubezen in vrstniki. Klic na številko TOM sprejme eden od prostovoljcev, ki delujejo v svetovalnih skupinah po vsej Sloveniji. Svetovalec preko pogovora otroku oz. mladostniku pomaga, da dobi boljši pregled nad razmerami, v katerih se je znašel, in da začne črpati iz lastnih virov, se premakne iz položaja nemoči, se opremi z določenimi informacijami in včasih tudi s konkretnim načrtom ukrepanja. Vloga svetovalcev je omogočiti otrokom in mladostnikom, da svoja vprašanja, dileme, stiske in strahove delijo in pripeljejo v varno pristanišče odrasle odzivnosti, poudarjajo v zvezi. Kot zagotavljajo, je na TOM telefonu vedno nekdo, ki se bo odzval in prisluhnil ter pomagal ustvariti varen prostor za pogovor brez obsojanja. Za otroka je po navedbah zveze pomembno, da z njim govori oseba, ki mu bo prisluhnila, znala odgovoriti, ga pravilno usmeriti in potolažiti. Preko TOM telefona so lani svetovali povprečno 53 kontaktom dnevno.

Slovenci v zamejstvu (851)

Veter v grapah Korotana

Jože Košnjek

med sosedi

V torek, 24. maja, ob 20. uri bo v Kulturnem domu v Pliberku krstna uprizoritev gledališke predstave Veter v grapah Korotana, ki jo je pred dvema letoma, v spomin na 100. obletnico koroškega plebiscita napisal koroški slovenski pisec in sodelavec Krščanske kulturne zveze Martin Kuchling. Dogajanje temelji na treh za Slovence na Koroškem prelomnih letih 20. stoletja: na letu ljudskega glasovanja na plebiscitu 1920, na vrnitvi pregnanih slovenskih družin iz nemških taborišč leta 1945 in na podiranju – ortstafelsturmu – dvojezičnih krajevnih tabel leta 1972. V središče dogajanja je Martin Kuchling postavil človeka kot rezultat dogodkov, na katere nima neposrednega vpliva, človeka kot igračo usode med mlinskimi kamni zgodovine 20. stoletja. »Korotan kot zibelka slovenstva – otožen, razseljen, 100 let zanemarjen, izničen in zasramovan od deželnih veljakov – prav tako spreminja svojo podobo, kot veter. Včasih neopazno, včasih s hudo zarezo, včasih šele pozneje vidno. Sto let je trajalo, da je dežela Koroška pokazala spoštljiv odnos do svoje slovenske narodne skupnosti in jo na široko vključila v obhajanje obletnice koroškega plebiscita. Slovenci smo dolgo ostali sami s travmo, ki se je začela po plebiscitu in se nadaljevala v naslednjih desetletjih,« je zapisal Martin Kuchling.

Režiser predstave je Mihi Kristof - Kranzelbinder. Ponovitvi predstave bosta v sredo, 25. maja, ob 20. uri in v četrtek, 26. maja, ob 11. uri – obakrat v Kulturnem domu Pliberk.

Avtor predstave Veter v grapah Korotana Martin Kuchling (levo), Jože Blajs (v sredini), ki bo posmrtno prejel Petkovo priznanje, in nekdanji urednik Novic Emanuel Polanšek na enem od srečanj pisateljev na Obirskem / Foto: Jože Košnjek

Zveza slovenskih organizacij na Koroškem pa vabi drevi, 20. maja, ob 18. uri v Mladinski dom Slovenskega šolskega društva v Celovcu na podelitev Petkovih priznanj. Ta se imenujejo po zdravniku, politiku, narodnopolitičnem delavcu in založniku dr. Francu Petku (1885–1965), ki je bil soustanovitelj Zveze slovenskih organizacij in časopisa Slovenski vestnik. Priznanja – podelitev je morala zaradi epidemije počakati – bodo prejeli Milka Kokot, rojena v Žabnici, ki se je leta 1964 poročila s koroškim pesnikom Andrejem Kokotom, se preselila v Celovec in delovala predvsem v Zvezi slovenskih organizacij in Zvezi slovenskih žena, dr. Avguštin Malle, zgodovinar in najboljši poznavalec zgodovine Slovencev na Koroškem, ter posmrtno mag. Jože Blajs, dolgoletni vodja Mladinskega doma, vzgojitelj mnogih generacij, pisatelj in prejemnik častnega znaka Dežele Koroške.

Po svetu

Konec finlandizacije

Kot kaže, se bosta Finska in Švedska zaradi ruske agresivnosti odpovedali svoji dolgotrajni nevtralnosti in zaradi varnostnih razlogov zaprosili za sprejem v zavezništvo Nato. Kako se bo na to odzvala velika soseda Rusija?

Miha Naglič

Nevtralne države

V Evropi je pet držav z dolgo tradicijo nevtralnosti: Avstrija, Švica, Švedska, Finska in Irska. »Avstrijo k nevtralnosti zavezujeta Avstrijska državna pogodba iz leta 1955 in Ustava, ki prepoveduje vstop v vojaška zavezništva in ureditev tujih vojaških oporišč na avstrijskem ozemlju. Avstrijska nevtralnost je dejansko vsiljena nevtralnost. Ozemlje Avstrije so do leta 1955 zasedale zavezniške sile. Sovjetska zveza je leta 1955 v Moskovskem memorandumu zahtevala nevtralnost Avstrije po švicarskem vzoru in izrazila pripravljenost za dajanje jamstev štirih sil za celovitost in nedotakljivost avstrijskega ozemlja. Avstrijsko državno pogodbo so ratificirale vse države, s katerimi je imela Avstrija diplomatske odnose. / Švica si je nevtralnost pridobila z Westfalskim mirom (1648), s katerim so se končale tridesetletne vojne v Evropi. Potrjena pa je bila tudi neodvisnost Švicarske konfederacije. Po letu 1789 je Francija okupirala velik del ozemlja konfederacije. Leta 1815 je bila z Dunajskim kongresom ponovno vzpostavljena Švicarska konfederacija in z aktom, ki so ga 20. decembra 1815 podpisale Avstrija, Francija, Anglija, Prusija in Rusija, zagotovljena poroštva trajne nevtralnosti Švice. / Švedska politika nevtralnosti temelji na tradiciji, in ne na mednarodni pogodbi. V vojnih spopadih v prvi polovici 19. stoletja je Švedska ohranjala nevtralni status. Formalno je nevtralnost razglasil kralj Gustav XIV. leta 1834. Švedska je bila že od nekdaj močna vojaška sila, politiko nevtralnosti pa je prilagajala lastnim političnim interesom: leta 1941 je dovolila prehod nemških sil čez švedsko ozemlje na finsko fronto, hkrati pa je zaščitila begunce pred nacizmom. Po letu 1945 se je Švedska odločila za ohranjanje svoje nevtralne drže. Varnost Švedske je bila močno odvisna od statusa Finske in posredno tudi od politike SZ do Finske. / Finska politika nevtralnosti izvira iz obdobja neposredno po II. svetovni vojni. Njen interes, da ostane v konfliktih med velesilami nevtralna, je bil prvič priznan v pogodbi med Finsko in SZ leta 1948 (Sporazum o prijateljstvu, sodelovanju in medsebojni pomoči). Sporazum prepoveduje podpisnicama, da bi sklepali vojaška zavezništva druga proti drugi, Finska pa ne sme dovoliti uporabe svojega ozemlja za napad na SZ. Finska se je tudi zavezala, da bo za ohranjanje svoje nevtralnosti vzdrževala ustrezne oborožene sile. Njena nevtralnost nima korenin v mednarodnem pravu, status nevtralnosti pa nima mednarodnih jamstev. Tako kot pri Avstriji gre tudi pri Finski za vsiljeno nevtralnost, tokrat od SZ. / Irska je izvajala politiko nevtralnosti med drugo svetovno vojno. Leta 1949 je bila povabljena v NATO, vendar povabila ni sprejela, ker se ni želela priključiti zavezništvu, v katerem je tudi Velika Britanija. Irska je pri tem postavila kot pogoj celovitost Irske, kar pa je bilo nesprejemljivo za Veliko Britanijo. Dejansko pa je Irska v obdobju hladne vojne v političnem smislu pripadala Zahodu, jasno pa je bilo tudi, da bi NATO v primeru vojne med velesilama branil Irsko, tudi zato, ker del otoka pripada Veliki Britaniji.« (Vir: nato.gov.si)

Kaj je finlandizacija

Med Finsko in Sovjetsko zvezo oziroma Rusijo je v 20. stoletju nastalo posebno razmerje, ki ga označuje pojem finlandizacija. Ta pomeni proces, s katerim neka močna država prisili manjšo sosednjo državo, da se vzdrži nasprotovanja pravilom zunanje politike prve, hkrati pa ji omogoči ohranitev svoje nominalne neodvisnosti in lastnega političnega sistema. Finska je morala v času hladne vojne iz politične in kulturne sfere in iz medijev dobesedno izbrisati protisovjetsko razpoloženje. Za finsko neodvisnost je bilo obdobje finlandizacije boleča izkušnja. »Ko na Finskem rečeš, da je nekdo 'finlandiziran', to zveni skoraj kot žalitev. Pomeni, da si bližje Rusiji kot Zahodu.« To je izjavil nekdanji finski premier Alexander Stubb (na vladi 2014–2015).

Konec finlandizacije?

Finski je zdaj tega poniževalnega odnosa Rusije do nje očitno dovolj. Finski predsednik Sauli Niinistö in premierka Sanna Marin sta se odločila, da Finsko skozi vse demokratične postopke in v sodelovanju s Švedsko popeljeta v zavetje Nata. Pri tem seveda ne gre samo za zgodovinsko skušnjo. Finsko odločitev je spodbudila ruska agresija na Ukrajino, ki dobiva take razsežnosti, da ogroža tudi druge države v tej regiji. Rusija s svojim ravnanjem samo še spodbuja približevanje Nata njenim zahodnim mejam.

Finska političarka Sanna Marin. Ko je decembra 2019 postala predsednica vlade, je bila s 34 leti najmlajša premierka na svetu. / Foto: Wikipedija

Finska ima močno vojsko. V njeni opremi so tudi osemkolesniki Patria finske izdelave, ki jih tudi pri nas še nismo pozabili. / Foto: Wikipedija

Palača ruske ambasade v Helsinkih ima vrh fasade še vedno sovjetski grb. Bo ruski medved mirno prenesel pobeg male sosede v zavetje Nata? / Foto: Wikipedija

Nove knjige (633)

Izven okvirja (Klub Neodvisnih)

Miha Naglič

»Način našega ustvarjanja ni prikrivanje resnice, tudi ne prednašanje naturalističnih oblik gole realnosti, temveč je intenzivno poglabljanje realnosti same s tem, da poduhovljamo mrtvo snov in ji dajemo izraza nove mladostne moči in sile. Mi se realnosti ne bojimo in ne kvarimo ji obraza, je ne prikrivamo v grotesko in lažiživljenje. Temveč zajemamo iz nje samo resnično in bistveno, ki je edino večno in neumrljivo. Umetnik ne more delati izven navzkrižij časa, v katerem živi. Vsi socialni in duhovni vplivi se v njem zgoščeno prelivajo v notranji lik, ki ga izraža na platnu ali v glini. Zato je nemogoče, da bi živel ločeno od celokupne vizije sveta in kozmosa, v katerem se izživlja. V njem je samo vprašanje, kako visoko se bo dvignil nad izkustveno in zajel širše dimenzije življenja, ki ga obdaja, kako se mu bo posrečilo izvleči te iz vsakdanjosti, kako bo znal poiskati večje intenzivnosti in globljega doživetja.«

Gornje besede so le odlomek iz govora, ki ga je imel tedaj še mladi umetnik Zoran Mušič leta 1937 ob odprtju razstave Kluba neodvisnih v Jakopičevem paviljonu v Ljubljani. Govor je prenašal Radio Ljubljana, v celoti ga je natisnil časnik Slovenec, 14. septembra 1937. Ta govor je avtor naslovil Manifest skupine Neodvisnih. In kdo so bili ti »Neodvisni«? Klub je v najširši zasedbi sestavljalo štirinajst slikarjev in kiparjev: Zoran Didek (1910–1975), Boris Kalin (1905–1975), Zdenko Kalin (1911–1990), Stane Kregar (1905–1973), France Mihelič (1907–1998), Zoran Mušič (1909–2005), Nikolaj Omersa (1911–1981), France Pavlovec (1897–1959), Nikolaj Pirnat (1903–1948), Marij Pregelj (1913–1967), Karel Putrih (1910–1959), Maksim Sedej (1909–1974), Frančišek Smerdu (1908–1964) in Evgen Sajovic (1913–1986). To so bili ambiciozni mladi umetniki, ki so se po študiju na zagrebški in praški akademiji vrnili v Ljubljano, tu pa so se znašli v razmerah, ki za začetek kariere mladega umetnika niso bile ugodne. Zato so se povezali v klub. Znali so pridobiti mecene, denar so zbirali celo s prirejanjem uspelih »umetniških plesov«. Z zbranim denarjem so postavljali razstave, privoščili so si tudi več potovanj v Pariz, ki je bil takrat svetovna prestolnica likovne umetnosti. Sicer pa je ta zapis le vabilo na imenitno razstavo, ki jo je postavila dr. Asta Vrečko in si jo lahko do 2. oktobra 2022 ogledate v Cankarjevem domu. Ta je izdal tudi katalog. Vabljeni k ogledu obeh.

Izven okvirja, Umetnost tridesetih let, katalog razstave, Cankarjev dom, Ljubljana, 2022, 144 strani

Maksim Sedej, plakat za umetniški ples Neodvisnih, 1940

Kultura

»Presvitlega« cesarja uniforma

V Narodnem muzeju Slovenije so predstavili polkovniško paradno uniformo nekdanjega avstrijskega cesarja Franca Jožefa I., ki je bila več kot pol stoletja na izposoji v Pokrajinskem muzeju Maribor. Pristnost uniforme med drugim potrjuje tudi prevzemna dokumentacija iz leta 1913.

Igor Kavčič

Paravan, ki je na novinarski predstavitvi v Narodnem muzeju zakrival uniformo avstrijskega cesarja Franca Jožefa I., ni dolgo zdržal v svoji funkciji. Radovednost zbranih je bila že po uvodnem nagovoru direktorja muzeja dr. Pavla Carja potešena ob zelo dobro ohranjeni temno modri polkovniški paradni uniformi, ki jo je nosil cesar Franc Jožef I., zagotovo ena izmed najpomembnejših zgodovinskih osebnosti ne le v Slovenskem, ampak tudi v evropskem in svetovnem prostoru. Cesar je monarhiji – torej tudi Slovencem – vladal od leta 1848 pa do svoje smrti leta 1916. Le kdo ne bi bil ponosen na ta pomembni del vladarske garderobe?

Uniforma je spet doma

»Uniforma ni bila nikoli izgubljena,« je povedal direktor Car; da pa sta bila s kustosom iz Muzeja novejše zgodovine Slovenije Markom Ličino nemalo presenečena in hkrati navdušena, ko sta dragocenost izpred sto in več let odkrila med raziskovanjem v depoju Pokrajinskega muzeja Maribor. Leta 1969 je bila uniforma s še nekaj sto drugimi predmeti v mariborski muzej posojena za razstavo Uniforme v zgodovini, kasneje pa je bila na ogled tudi na stalni razstavi o oblačilni kulturi. Muzealci so v Mariboru 53 let dobro skrbeli zanjo, zdaj pa je ta – lahko bi rekli – spet doma in jo bodo jeseni v Narodnem muzeju predstavili na razstavi o odlikovanjih na Slovenskem.

Kot monarh je Franc Jožef I. velik del svojega javnega življenja preživel v uniformi, saj je bila to neke vrste njegova vsakodnevna »delovna obleka«. Fotografije ga izjemno redko kažejo v kakšni drugi, civilni opravi. Kot vrhovni poveljnik je imel več vrst feldmaršalskih uniform: pohodno (ali delovno) ter gala uniformo, ki jih je izbiral glede na priložnost. Med cesarjevimi oblekami je bilo veliko tudi polkovnih uniform, ki jih je kot imetnik različnih domačih in tujih polkov nosil ob posebnih polkovnih proslavah in drugih priložnostih. Med drugim je nosil tudi uniformo 1. pehotnega polka, kakršna je tokrat predstavljena v Narodnem muzeju. vendarle ne gre za povsem običajno polkovniško uniformo, med drugim povedo našita ušesca in vrvice za nošnjo odlikovanj. Ta so bila namenjena štirim odlikovanjem najvišje stopnje v avstro-ogrski monarhiji, kar uniformi daje »cesarsko« veljavo.

Kot monarh je Franc Jožef I. velik del svojega javnega življenja preživel v uniformi, saj je bila to neke vrste njegova vsakodnevna »delovna obleka«. Fotografije ga izjemno redko kažejo v kakšni drugi, civilni opravi.

Cesar jo je nosil na poroki

Pristnost uniforme dokazujejo dokumenti. Pred 109 leti, 13. aprila 1913, je Franz pl. Stefenelli iz Gradca, pripadnik cesarske plemiške telesne straže, Kranjskemu deželnemu muzeju, predhodniku današnjega Narodnega muzeja Slovenije, podaril: vojno suknjo cesarja Franca Jožefa I., jermen za njegovo sabljo in tako imenovani porte eppe. Tri mesece kasneje je omenjeni Stefenelli muzeju podaril še cesarjeve vojne hlače. Kot je povedal Darko Knez iz narodnega muzeja, je vidno v zapisu direktorja takratnega Kranjskega deželnega muzeja Josipa Mantuanija, da je Stefenelli nameraval muzeju podariti še feldmaršalsko obleko cesarja Franca Jožefa I., a do tega očitno ni prišlo, saj se je začela prva svetovna vojna.

V Narodnem muzeju Slovenije so predstavili uniformo cesarja Franca Jožefa I. / Foto: Tina Dokl

Da gre prav za cesarjevo uniformo, pričajo tudi arhivski dokumenti: podpisani in potrjeni izjavi Franza pl. Stefenellija iz Gradca, zahvalno pismo direktorja Kranjskega deželnega muzeja in seveda zapisi v inventarni knjigi iz leta 1913. Iz slednje je tudi razvidno, da je omenjeni, ne glede na to, da je predmete podaril, zanje prejel tudi plačilo. Skupaj za vse predmete je dobil 190 kron, od tega za suknjo 100 in za hlače 25, jermen za sabljo 20 in porte eppe 45 kron. »Če ta podatek povežemo še s tem, da v Mantuanijevem zahvalnem pismu Stefenelliju zasledimo željo darovalca, naj se ta dar za zdaj ne objavi, nam to odpre nekaj vprašanj. Domnevamo, da je darovalec to obleko dobil v dar od samega cesarja, ker pa je bil ta še živ, najbrž ne bi bilo primerno, da bi Stefenelli njegov dar podarjal oziroma prodajal naprej. Morda Stefenelli cesarjeve uniforme zato ni podaril muzeju v Gradcu, kjer je sicer živel, lahko pa, da se je za Ljubljano odločil tudi zato, ker je bil tu rojen,« je povedal Knez.

Poznavalec uniform Marko Ličina poudarja, da o pristnosti uniforme govorijo tudi predmeti sami. Po etiketi v notranjosti suknjiča je bil ta izdelan leta 1907 v znani krojaški delavnici Antona Uzla (Anton Uzel & Sohn) na Dunaju, ki je kot priznanje za kakovost svojih izdelkov nosil tudi naziv dvornega dobavitelja (Hoflieferanta). V Avstriji je ohranjenih več uniform Franca Jožefa I., ki jih je izdelal isti krojač. Za izdelavo suknjiča je bilo uporabljeno najboljše volneno blago in za podlogo najfinejša svila. Tudi pozlačeni trakovi za oznake činov imajo srebrno, in ne cenejše bakrene osnove. O prejšnjem lastniku pa največ povedo našita ušesca in vrvice za nošnjo odlikovanj. »Enako uniformo je Franc Jožef I. nosil 21. oktobra 1911 na poroki bodočega cesarja Karla Franca Jožefa in princese Cite Burbonsko-Parmske v Schwarzauu, ki je dobro dokumentirana s fotografijami in celo filmsko kamero. Žal pa ne moremo z gotovostjo trditi, da gre za prav isto uniformo, ki jo danes hrani Narodni muzej Slovenije,« je še dodal Ličina; da je uniforma na neki način tudi zelo oseben predmet tistega, ki jo je nosil.

Cesar Franc Jožef I. na poroki nadvojvode Karla in Cite Burbonsko-Parmske v Schwarzauu oktobra leta 1911

Uniforma tu, odlikovanja na Dunaju

»V konservatorsko-restavratorsko delavnico Pokrajinskega muzeja Ptuj - Ormož smo z velikim navdušenjem sprejeli izziv priprave uniforme za razstavo. Za konservatorje je posebno doživetje, kadar dobimo v roke oblačilo pomembne osebnosti, ki ga je nekoč nosila,« je povedala dr. Eva Ilec in poudarila, da je največ poškodb utrpela notranja podloga: »Ta je svilena in je zelo krhka, zato se je v rokah kar drobila.«

Suknja je sicer sešita iz fine volnene tkanine v temno modri barvi, podloga s svilenim taftom pa je v bež odtenku. Na tako imenovanem ruskem ovratniku je dekorativni trak iz kovinskih niti, verjetno iz srebra. Enak trak je na spodnjem robu rokavov. Suknja se zapira enoredno s kovinskimi gumbi, ki so verjetno pozlačeni. Seveda pa bodo podrobne analize, ki bodo še sledile pred začetkom konserviranja, podale natančne podatke o materialih. Kot je še povedala Ilčeva, bodo za restavriranje in konserviranje uniforme Franca Jožefa I. porabili okrog petsto ur.

Na levi strani so vidna ušesca in vrvice za nošnjo odlikovanj. / Foto: Tina Dokl

Skrbno izdelani detajli na rokavih uniforme / Foto: Tina Dokl

Čeprav odlikovanja Franca Jožefa I. seveda hranijo na Dunaju, pa zato, da bi videli uniformo »presvitlega« cesarja, ne bo treba na pot, saj imamo eno izmed njih tudi v Ljubljani.

Zanimivosti

Uredila družinsko zapuščino

Marina Drolc iz Motnika je zadnje desetletje posvetila urejanju bogate družinske zapuščine, rezultat njenega dela pa je obsežna knjiga, v kateri pomembno mesto pripada tudi njenemu že pokojnemu bratu Francu Drolcu, ki je bil kar trideset let ravnatelj Študijske knjižnice v Kranju.

Jasna Paladin

V začetku aprila se je zbirka domoznanske literature na Kamniškem povečala za knjigo Marine Drolc, ki je zadnja leta posvetila temeljitemu raziskovanju, zbiranju in urejanju gradiva iz domače zapuščine ter pisanju družinske kronike. Knjigo z naslovom Družinska kronika in zapuščina Purgarjevih - Drolčevih je razdelila na več delov, v njej pa najbolj vidna vloga pripada trem možem – njenemu pradedu Jožefu Bervarju, očetu Francu Drolcu in bratu Francu (Franetu) Drolcu.

Domača hiša polna starih dokumentov

»Bervarjeva družina je od nekdaj sodila med pomembnejše v Motniku; Jožef Bervar je bil organist in cerkovnik, tudi priznan mizar. Bil je nadvse sposoben mož, ki je za seboj zapustil neprecenljivo zapuščino – hiša je polna dokumentov, starih fotografij, pa tudi predmetov, ki pričajo o preteklih časih. Zame je bil genij, izredno razgledan, a žal je spomin nanj v Motniku že povsem zbledel,« najin pogovor začne Marina Drolc, ki je bila v Purgarjevi hiši, ki jo je Bervar začel graditi leta 1869, rojena, ob raziskovanju družinske kronike pa je tudi sama spoznala stvari, za katere ni vedela.

Najbolj je bila povezana s starejšim bratom

Začelo se je z urejanjem bogate literarne zapuščine njenega starejšega brata Franeta Drolca, ki je bil zelo cenjen profesor slovenščine na štirih tujih univerzah, dolgoletni bibliotekar v kranjski knjižnici, tesen sodelavec Franceta Pibernika, pesnik in strasten Prešernoslovec, ki je kar 29 let zapored ob Prešernovem dnevu govoril ob pesnikovem grobu in ob svoji smrti pred desetimi leti zapustil ogromno rokopisov in pesmi, ki jih je Marina Drolc že izdala v dveh knjigah. Kot nam je povedala, sta bila z bratom zelo povezana in največ se je naučila od njega. A mnogi, predvsem profesor Pibernik, so jo spodbudili, naj urejanje zapuščine razširi tudi na druge svoje prednike, in tako je po očetovi smrti v domači hiši v Motniku, kjer je bila tudi sama rojena, našla dragoceno mapo starih dokumentov, ki jo je hranil v svojem predalu.

Marina Drolc iz Motnika je v obsežni domoznanski knjigi predstavila tudi prednike po očetovi in mamini strani.

S knjigo se je poklonila svojim prednikom

»Ko je brat umrl, sem čutila še večjo obvezo, da družinsko zapuščino uredim v knjigi, a dela sem se z veseljem lotila, čeprav je bilo naporno. Moj oče je bil občinski uradnik, vodja krajevnega urada in matičar v Motniku, zato je hranil vse pomembne dokumente. Ko sem videla očetovo zapuščino, sem bila navdušena, saj sem takoj prepoznala veliko vrednost. Takrat sem si zadala, da bom to res uredila in se mu na ta način globoko poklonila za vse, kar je v svojem življenju naredil. Pa tudi drugim svojim prednikom. Tudi očetove in dedkove stvari je namreč skrbno shranil,« nam z navdušenjem pripoveduje 76-letnica, ki je knjigo z več kot 250 stranmi intenzivno pisala zadnji dve leti. Izvirne dokumente bo predala rokopisnemu oddelku Narodne in univerzitetne knjižnice v Ljubljani.

»Ves čas sem se želela oddolžiti svojim prednikom za vse, kar so storili, in vesela sem, da mi je s to knjigo to tudi uspelo. Oba moja brata in sestra so že pokojni, z mojo smrtjo pa bo priimek Drolc iz te hiše izginil, saj nihče od nas štirih nima potomcev. Zdaj sem pomirjena, počutim se olajšano, saj sem z opravljenim zelo zadovoljna,« nam še pove in zaključi, da ne gre le za družinsko kroniko, ampak velik prispevek za domoznansko literaturo.

Ohranimo življenje na planetu

Da bi lahko pogledal v oči prihodnjim generacijam in si ne bi očital, da v prelomnih časih ni storil tega, kar bi lahko, se je pravnik Mitja Žagar iz Radovljice lotil pisanja knjige, v kateri obravnava podnebne, okoljske, ekološke in družbene probleme in krize v obdobju antropocena.

Maša Likosar

V nedavno izdani znanstveni monografiji Slovenija, kako naprej? – Predlog ustavne, institucionalne in politične reforme, ki je dostopna v elektronski in fizični obliki, Mitja Žagar razmišlja o uveljavljenih pravnih, političnih, ekonomskih in družbenih konceptih ter oblikovanju novih. Obenem predlaga nekatere rešitve in reforme, vključno s predlogom nove slovenske ustave, ki bi vzpostavila pravni okvir za uveljavitev koncepta vključujočega, pravičnega, solidarnega, trajnostnega in vzdržnega zelenega razvoja, ki se bo odrekel dogmi neomejene rasti. Predlog ustave je po Žagarjevih besedah v posameznih elementih izrazito radikalen. Med drugim predvideva razglasitev podnebne in okoljske krize, vzpostavitev objektivne odškodninske odgovornosti za okoljsko in družbeno škodo, zmanjšanje vloge političnih strank v določanju kandidatov za volitve, večjo vlogo volivcev z uvedbo preferenčnega glasu in nujno sodelovanje med političnimi strankami v izvršilni oblasti.

S knjigo želi avtor spodbuditi javno in strokovno razpravo o ključnih temah za preživetje življenja na Zemlji, ki bi omogočila oblikovanje družbenega in političnega konsenza. »Mislim, da so takšne razprave in predlogi nujni, če želimo dolgoročno omogočiti preživetje človeštva in ohraniti življenje na našem planetu. Še vedno se namreč ne zavedamo dovolj, da je naš planet omejen, da ima omejene vire in kapacitete in ne omogoča neomejenega razvoja, ki temelji le na rasti,« je pojasnil avtor in nadaljeval: »Človeške aktivnosti v dobi antropocena bistveno prispevajo tako h klimatskim spremembam kot pospešenemu izumiranju vrst. Četudi se človek pogosto šteje za nekaj več, je ne nazadnje le del ekosistema – in naša najboljša deviza za preživetje je ravno ohranjanje biodiverzitete.«

Kot poudarja, so sedanji pravni in ustavni okviri ter ureditve omogočili in verjetno v veliki meri tudi prispevali h krizam, s katerimi se srečujemo. »Z odsotnostjo nekaterih potrebnih mehanizmov in neučinkovitostjo obstoječih pri omejevanju škodljivih praks prispevajo k zaostrovanju problemov in kriz, zato menim, da je preveč optimistično in celo naivno pričakovati, da bodo ti pravni okviri in norme omogočili in/ali celo spodbudili njihovo razreševanje,« je dodal Žagar, ki meni, da so v tem kontekstu ključne tudi programske norme, ki v pravu sicer niso prav pogoste, njihova funkcija pa je, da izrazijo drugačen način razmišljanja in pristop k razreševanju problemov.

Mitja Žagar, avtor znanstvene monografije / Foto: Maša Likosar

Kot enega izmed razlogov za trenutno krizo navaja tudi aktualni koncept kapitalistične ekonomije, ki ga poganjajo profiti in njihova kratkoročna rast brez omejitev. »V tradicionalnem kapitalizmu je bila rast omejena z dejansko možnostjo proizvajanja novih vrednosti in produktov. Danes je vrednost odvisna od špekulacij prihodnjih pričakovanj in profitov. Za ta sistem je tudi značilno, da so dobički privatizirani, izgube pa se socializirajo, hkrati prihaja do ogromnega prerazporejanja bogastva,« je dodal.

Za človeštvo bi morala biti po njegovem ključna vrednota zagotavljanje pogojev, ki bodo omogočili preživetje življenja na Zemlji. »Okolje bi se moralo spreminjati vsaj tako počasi, da se bodo žive vrste lahko prilagajale tem spremembam. Zavedati se moramo, da imajo naša dejanja vpliv na okolje in tudi negativne posledice. Obenem smo dovolj vsemogočni, da uničimo življenje na Zemlji in tudi dovolj vsemogočni, da tok dogodkov obrnemo v smer, ki bo prijaznejša do vseh. Že na videz mali koraki, kot so ugašanje luči, ločevanje odpadkov, uporaba trajnostnih načinov mobilnosti, imajo lahko pri tem veliko vlogo. S tem ne bi bistveno poslabšali kvalitete življenja, celo nasprotno, ko bi se več posvečali sebi in okolju, bi kvaliteto izboljšali. Svoje življenje in delovanje zato skušajmo organizirati in optimizirati tako, da bomo povzročili čim manj škode. To bi bilo edino etično, moralno in pošteno in upam, da bo tovrstno razmišljanje v prihodnje postalo del kolektivne zavesti,« je še povedal Mitja Žagar.

Zanimivosti

Vsako rojstvo ti da nov zagon

V Sloveniji smo več kot 230-letno tradicijo izobraževanja babic prekinili leta 1984 in ga šele leta 1996 ponovno uvedli na visokošolskem nivoju. Nujno moramo okrepiti delovanje babic na vseh ravneh zdravstvenega varstva, pravi predsednica Sekcije medicinskih sester in babic Slovenije Saša Matko, ki podpira tudi ureditev t. i. babiških hiš.

Suzana P. Kovačič

»V Sloveniji bi morali biti na delovanje babic ponosni, saj je bila prva babiška šola v Evropi ustanovljena leta 1753 v Ljubljani, pouk pa je potekal v slovenskem jeziku. Slovenske babice so že leta 1919 ustanovile Društvo diplomiranih babic in so bile pred stotimi leti zelo napredne in izredno predane svojemu poklicu. Pomemben vpliv babištva na slovenski narod kaže tudi dejstvo, da je babištvo poleg jasličarstva in peke potic od decembra 2021 vpisano v Register nesnovne kulturne dediščine, ki ga vodi ministrstvo za kulturo, babištvo je nominirano tudi za Unescov reprezentativni seznam nesnovne kulturne dediščine človeštva: znanja, veščine in prakse,« je ob nedavnem mednarodnem dnevu babic spomnila Saša Matko, diplomirana babica in vodja porodnega bloka v Bolnišnici za ginekologijo in porodništvo (BGP) Kranj, tudi predsednica Sekcije medicinskih sester in babic Slovenije.

V Sloveniji smo več kot 230-letno tradicijo izobraževanja babic prekinili leta 1984 in ga šele leta 1996 ponovno uvedli na visokošolskem nivoju. »Babice se danes lahko izobražujejo zgolj na eni fakulteti v državi, ki letno vpisuje samo trideset babic. Zaradi majhnega števila vpisnih mest število babic komaj zadostuje zgolj potrebam porodnega bloka. V okviru napisanih in sprejetih kompetenc pa z gotovostjo lahko trdimo, da je področje delovanja babic tudi primarno zdravstveno varstvo, področje ginekologije, neonatologije, patronažnega varstva in zdraviliške dejavnosti. Priznavanje babištva kot avtonomne profesije omogoča babicam strokovni razvoj in razvijanje kompetenc, ženskam, otrokom in njihovim družinam pa celostno oskrbo. Nujno moramo zato okrepiti delovanje babic na vseh ravneh zdravstvenega varstva, babice pa se morajo zavedati samostojne vloge in v okviru sprejetih kompetenc prevzemati odgovornost za opravljeno delo,« je poudarila Saša Matko in opozorila, da le nekaj zdravstvenih domov in bolnišnic pri nas omogoča babicam vodenje zdrave nosečnice (pet preventivnih pregledov), kar po njenem vodi v neenakost pri obravnavi žensk. »Smiselno bi bilo podpreti tudi ureditev t. i. babiških hiš, v katerih bi delovale izkušene babice.« Kot je dodala, bi bilo smiselno delovanje babic okrepiti v poporodnem obdobju in jih vključiti v delo na terenu, dodati tri poporodne obiske v prvih dneh po odpustu matere in novorojenca iz porodnišnice. »Še danes smo babice tiste, ki jim v očeh družbe priznavajo pomembnost, pa vendar je prav, da se jim nekatere aktivnosti vrnejo, kot jim narekujejo njihove poklicne kompetence. Prav je, da se v Sloveniji zavemo, da je babiški poklic samostojno reguliran poklic, enakopraven vsem ostalim poklicem v zdravstvu in njegov nepogrešljiv del.«

Letos je stoletnica Mednarodne babiške zveze, in namesto da bi praznovale svoj dan samo 5. maja, bodo njihove aktivnosti zaznamovale vse leto 2022.

»Vztrajnost babic in babičarjev nima meja. Imajo pogum in srce, da premikajo meje svoje usposobljenosti, vzpostavljanja zaupanja in varnosti za boljše življenje celotne družbe,« je povedala Saša Matko.

V BGP Kranj so imeli ob mednarodnem dnevu babic tudi dan odprtih vrat za nosečnice. Razkazali so jim porodni blok, ki je bil pred nekaj leti temeljito obnovljen in posodobljen, in bili na voljo za vsa njihova vprašanja. Na sliki je Saša Matko. / Foto: Tina Dokl

Domovanja za koristne žuželke

Na Ljudski univerzi (LU) Škofja Loka so v sklopu projekta Vseživljenjsko varovanje narave med drugim pripravili delavnice izdelave »žužkohotelov« oziroma domovanj za žuželke, s katerimi lahko na naraven način poskrbimo za ravnovesje na vrtu – privabljajo namreč koristne opraševalce, ki se prehranjujejo z ličinkami škodljivih insektov.

Mateja Rant

Izdelave hotelov za žuželke iz manj kakovostnega lesa so se minuli torek lotili tudi v prostorih mizarstva Vladimirja Oblaka v Žireh. Zbralo se je trinajst udeležencev, med njimi pet otrok. Skupaj je nastalo osem ličnih hišic, ki bodo služile kot domovanja za koristne žuželke na domačih vrtovih. Gnezdišča za človeku koristne opraševalce in uničevalce manjših škodljivih insektov je sicer na vrtovih v zadnjih letih opaziti vse pogosteje, tudi zaradi zavedanja, da imajo koristne žuželke, kot so čebele samotarke, pikapolonice in številne druge, s človekovimi posegi v okolje vedno manj naravnih gnezdišč.

»Na Ljudski univerzi Škofja Loka smo v sklopu projekta Vseživljenjsko varovanje narave želeli prebivalcem Loškega pogorja približati pomen varovanja okolja in jih spodbuditi k dejanjem, ki bodo botrovala k ohranjanju naše narave,« je pojasnila Tina Dragovan in dodala, da sta izobraženost in zavedanje lastne moči ljudi pri vplivu na okolje bistvenega pomena, zato z izobraževanjem in konkretnimi akcijami opozarjajo na pomen ponovne uporabe materialov ter učijo iz njih izdelati koristne in naravi prijazne izdelke. Eden takih izdelkov so tudi hoteli za koristne divje opraševalce – žužkohoteli. Na delavnicah, ki jih pripravljajo v vseh štirih občinah na Škofjeloškem, lahko vsak izdela svojega in ga odnese domov, pri čemer vsak dobi tudi škatlo semen medovitih rastlin, ki posajene na vrtu še dodatno privabljajo koristne žuželke, je na delavnici v Žireh razložil Jaka Šubic iz LU Škofja Loka. S porastom kmetijstva, vrtnarstva in širjenjem bivalnih prostorov smo namreč po besedah Tine Dragovan uničili mnoge življenjske prostore različnih bitij. Najmanjšim in obenem zelo pomembnim živalim – žuželkam – lahko pomagamo prav s postavitvijo žužkohotela, s katerim privabljamo drobne živalice, ki skrbijo za opraševanje rastlin in se prehranjujejo z ličinkami škodljivih insektov. »Preden se lotimo izdelave, moramo premisliti, katere žuželke želimo privabiti. Hotele namreč lahko izdelamo tako, da so privlačni za več vrst ali pa samo za določene. Najpogosteje si v hotelih na vrtu ali sadovnjaku poiščejo bivališče čebele samotarke, čmrlji, pikapolonice, strigalice in tenčičarice.« Žužkohotel je po njenih besedah najbolje izdelati iz naravnih materialov, kar žuželke najbolj pritegne. »Uporabimo lahko slamo, veje, trsje, koščke lesa in opeke. Priporočljivo je, da les prebarvamo samo z barvami na vodni osnovi oziroma ga sploh ne prebarvamo. Na koncu pa ga je treba zaščititi tudi z mrežo, da ne bo postal samopostrežna restavracija za ptice.«

V delavnici Vladimirja Oblaka so kot polnilo za bivališča za žuželke uporabili najrazličnejše naravne materiale, od opek do storžev, slame, trsja in bambusa. Ogrodje za žužkohotele je pripravil mizar Simon Drlink, delo pa je potekalo pod budnim očesom njegovega očeta Mirana Drlinka. Udeleženka Brigita Erznožnik nam je zaupala, da je že dlje časa razmišljala o nakupu žužkohotela, a je zdaj izkoristila priložnost, da ga izdela sama. Tako se je odločila tudi Neva Šink, ki je priznala, da zelo rada ustvarja, zato je pač združila prijetno s koristnim. »Imam velik vrt in mi bo prišel prav.« Pridno so vihteli kladivo tudi najmlajši, pri čemer je David Šparovec pojasnil, da se je dela z lesom naučil pri krožku v šoli. Čisto svoj žužkohotel si je izdelal tudi Žiga Zajc. »V načrtu sem imela sicer izdelavo hišice za svoj vrt, a ker vem, da ima Žiga rad take stvari, sem ga povabila zraven,« je pojasnila njegova teta Ana Kopač, ki je bila navdušena nad nečakovo zavzetostjo in ni zato prav nič obžalovala, da je sama ostala brez hišice za žuželke.

Na delavnici v Žireh so udeleženci izdelovali bivališča za koristne žuželke. / Foto: Mateja Rant

Jaz, midva in mi

Vode

Mojca Logar

profesorica geografije in zgodovine

Naše rečne lepotice in jezera so izjemno naravno bogastvo. Pogosto smo z dijaki ob rekah, srečujemo se z ribiči, vodniki ribiških gostov in izvajamo vodne športe. Prejšnji teden smo gostili dijake slovenske gimnazije iz Celovca in iz Trsta. Med drugim smo se podali tudi na sotočje Tržiške Bistrice in Save, kjer smo po metodi Pirati plastike čistili rečni breg. V goste smo povabili ribiča, ki je razložil problematiko rib v naših rekah. Dijaki so mu zelo prisluhnili. Ribiči v celoti skrbijo za ribjo populacijo. Celo zimo smukajo ribe, oplojujejo ikre, hranijo mladice, jih vlagajo v reke, če je treba, jih tudi izlovijo. V Tržiško Bistrico in Savo vlagajo večinoma lipane, sulce in potoške postrvi. Brez umetnega oplojevanja bi bilo rib v naših rekah izjemno malo. Skrbijo za čisto genetsko populacijo, kjer imajo poglavitno vlogo zlasti pritoki omenjenih rek v zgornjem toku. Ribiči imajo s tem veliko dela, predvsem prostovoljnega, ki ga nekaj prihodkov od rečnih taks in prodanih ribiških dovolilnic nikakor ne more

Razmerje med plenom in plenilcem težko nadzoruje človek.

nadomestiti. Torej celo leto vzgajajo mladice, jih hranijo in vlagajo v reke, rib pa je v rekah vedno manj. Dijaki ne morejo razumeti, zakaj. Tedaj nastopi moment, ko ribič kot varuh narave pokaže na ptice. Ta stanovski problem poznam in pozorno sprašujemo ribiča, kako se lotevajo prekomerne populacije raznolikih ptic, ki so vendarle tudi naše bogastvo. Z ornitologi ptice štejejo, jih beležijo, dijakom je nerazumljivo, zakaj jih je v določenem momentu dovoljeno tudi odstraniti. Zakaj je treba streljati ptice, saj si z njimi delimo nebo. Če je ptic vedno več in so zelo zaščitene, je rib vedno manj. Problem je povsem enak tudi čez mejo, v Italiji in Avstriji. Razmerje med plenom in plenilcem težko nadzoruje človek. Po drugi strani pa celotno ribjo populacijo nadzoruje človek. Z dijaki smo radovedni in sprašujemo naprej. V čem je torej problem, ribiči bi lahko vložili še več rib v reke, gotovo bi jim država pri skrbi za hrano in vzgojo pomagala, prišlo bi še več ptic, ki so v tem primeru plenilec nad plenom. Plenilec bo vedno močnejši in ribe bodo poraženke. Na koncu ribič doda, vode v rekah je vedno manj. Naše alpske reke se do junija napajajo s taljenjem snega, tega je v hribih vedno manj. Poleti so dolge suše, padavine so pogosto v nalivih. Rečni bregovi so pozidani s podpornimi zidovi, voda hitro odteče, prodišč je manj, trstičja in ločja je manj. Reke imajo poleti zelo malo vode, nizka je, tu so kopalci, vodni športi, vse to povzroča segrevanje vode, kar je za ribe usodno. In kaj je rešitev? Skupna skrb proti podnebnim spremembam, to pa lahko počnemo le skupaj in vsi. Tudi majhen korak šteje in vsak korak šteje.

Starši, ne delajmo tega!

Janez Logar

zakonski in družinski terapevt

Ne posmehujmo se svojim otrokom! Otroci se bodo počutili osramočene. Ko se oni trudijo za svoje naloge, dela, dosežke in ko jim spodleti, je najmanj, kar potrebujejo, naš posmeh. Nehali se bodo truditi in bodo rekli, da se nič ne da storiti. V resnici nočejo našega posmeha. Če so to nam delali naši starši, ni treba, da mi ponavljamo isto.

Ne prilepimo svojih otrok nase! Ne objemajmo jih, ko smo mi žalostni, prestrašeni in razočarani. Za to imamo moža oziroma ženo. Otrok ima v sebi večno željo, da bosta ati in mami dobro. Ko starš ni dobro, se bo otrok začel truditi, da bo starš dobro. To je za otroka nemogoča zahteva. Kljub temu se bo trudil, ker želi, da bova midva dobro in da bova zanj poskrbela. Ker ne more biti uspešen pri tej nalogi, bo začel čutiti krivdo, ki se bo razlezla na vsa področja življenja. Trudil in trudil se bo, ne more biti uspešen in polival se bo s krivdo. Otrok ob tem izgubi svoje otroštvo. Podzavestno se ukvarja s staršema, vse bi naredil, da bosta dobro, vendar nima te moči. On kot otrok sploh ne more zaživeti. V odrasli dobi bo npr. žena na vse možne načine skrbela za svojega moža – skoraj ne glede na to, kaj bo on delal. Ona bo skrbela zanj in pozabila nase, zelo podobno, kot je v otroštvu pozabila na malo punčko, ker je morala skrbeti za mami, atija ali kar za oba.

Ne pretepajte otrok! Vsak udarec ne samo da fizično boli. Boli, ker me je udarila mama (iz katere sem zrastel), boli, ker me je udaril oče, ki je zame največji moški na tem svetu. Otrok je zbegan, ker ne razume, kaj se dogaja. Svoj bes bo moral potlačiti, da bo lahko preživel. Jezo in bes bo nato ali stresal na svoje otroke ali ju potlačil. In od potlačene jeze se zboli, piše kanadski zdravnik Gabor Mate. Otroka se nikoli, nikoli, nikoli ne udari. Če komu pomaga – tepež otrok je kaznivo dejanje. Za božjo voljo, starši, ne tepite svojih otrok!

Ne popivajte! Alkohol nas odklopi od sebe in takrat se prekine vez z otrokom. Vi ste fizično še vedno ob otroku, otrok pa čuti, da niste z njim. Ste pač z al-

Starši smo odgovorni za svoje obnašanje.

koholom. Na tak način se ne more ustvariti bližina. Otrok najbolj na svetu potrebuje varnost in stik s staršem. In tega skupaj z alkoholom pač ni moč dati. Alkohol uničuje odnose, vas, vaju in dosmrtno (negativno) bo zaznamoval vaš odnos z vašim otrokom.

Ne vpijta drug na drugega, ne kričita, ne umikajta se drug pred drugim, ne ponižujta se, ne bežita iz družine! Vidva sta za dojenčka, otroka, najstnika, celo odraslega otroka bitji, ki bi jih on želel spoštovati in ceniti. Uredita svoj odnos in otroku omogočita, da vaju bo lahko spoštoval in bo lahko ponosen na vaju.

Če sta vidva več ali manj »adijo«, se bo zavesten in odrasel otrok začel poslavljati od te nore hiše. In zato se ne pritožujta, zakaj vaju ne pride pogledat, vaju ne pokliče, ne povabi … – uredita se.

Posebna punca (2)

Maja Bertoncelj

raznolikost in vključevanje

Jerneja Renko v knjigi Posebna punca piše o celotnem svojem življenju. Imela je lepo otroštvo, lepo mladost. V knjigi se je je dotaknila na kratko – z namenom, da se začutijo vzorci, s katerimi je odraščala, vzgoja, ki je je bila deležna. Slikovito opiše, da je bil to čas, ko so si bile družine med seboj zelo podobne. Vsi so imeli vsega približno enako, oranžne kuhinje, enake ploščice v kopalnici, dopustovali so v sindikalnih prikolicah, otroci so hodili na rokomet, pevske vaje, ročna dela … Vzgojena je bila v skromnosti, nikoli pa ji ni nič manjkalo. Hvaležna je staršem za vzgojo, ki so ji jo dali, da lahko tako dobro preskakuje vse ovire.

Preskakuje jih v prvi vrsti z možem Klemenom. Skupaj sta od konca Jernejine srednje šole. Vse te preizkušnje, izzivi so ju še bolj povezali. Njeno sporočilo v knjigi je jasno: brez njega vsega tega ne bi zmogla. Bil ji je opora, tisti z razumom, zato poudari, kako pomembno je, da pri delu z otroki, ki imajo težave v razvoju, ali pa tudi pri kakršnih koli drugih težavah, ki jih prinese življenje, sodeluje partner. Skupaj sta bila osem let, sledila je poroka, selitev in nosečnost. Vse je šlo tako, kot se nekako pričakuje. Nato pa šok, prva zares težka preizkušnja v življenju, nekakšna prelomnica. Začutila je, da nekaj ni v redu in to se je potrdilo. Lizino srce je v 39. tednu nosečnosti prenehalo biti. Roditi je morala mrtvega otroka. To ni bil svet, ki bi ji bil znan – kot večini ne. Dneve je preležala, razmišljala, misli so jo zelo izčrpavale, večkrat se je spraševala, zakaj ravno ona, a odgovora še danes ni. Življenje je teklo dalje in Jerneja in Klemen sta znova dobila priložnost, da postaneta starša. Rodila se je Vita, ki je dobila ime s pomenom – življenje. Bila je neizmerna sreča, ki je zabrisala strahove, polna življenjske energije, mejnike je dosegala prej kot otroci

Napovedi niso bile obetavne. Danes Nina (v sredini) zmore veliko. / Foto: osebni arhiv

njene starosti … Življenje se je tudi pri Renkovih obrnilo na lepše.

Jerneja je bila še tretjič noseča, veselili so se rojstva deklice Nine. Pregledi v nosečnosti niso kazali kakšnih posebnosti, le da ima plod nekaj manjšo glavico, čemur pa niso pripisovali posebne teže in skrbi. Njena glavica je bila nato res manjša, sicer pa naj bi bila deklica zdrava, brez posebnosti. Jerneji misli niso dale miru. Razvoj pri Nini ni potekal, kot ga je bila vajena pri Viti. Notranji glas ji je šepetal, da je Nina morda gluha. Neprestano je preverjala, vpila, ropotala s pokrovkami, zvončkljala in opazovala Ninine reakcije. Zdravnica jih je napotila v avdiološko ambulanto in na fizioterapijo. Opravili so vrsto preiskav, Jernejine slutnje so se vse bolj uresničevale. »Gospa, vaša hči je popolnoma gluha,« je stavek, ki ji je znova sesul svet. Diagnoze so se vrstile: hipotonija, polimikrogirija, sum na mitohondrijsko bolezen. Njen zaostanek v razvoju je bil že precejšen. Napovedi so bile vse prej kot spodbudne, a Jerneja in Klemen se nista dala. »Nina je kljub oviram, ki jih ima, vedra in potrpežljiva, njen pogled pa jasno namiguje *hočem še več, ker zmorem še več*,« zapiše Jerneja. Od vsepovsod sta dobivala nasvete, Nina je bila vodena v razvojni ambulanti, vse bolj pa sta se zavedala, da to ne bo dovolj. Iskala sta nove informacije, kot poudari Jerneja, nista bila »zmešana starša«, kot so ji kot mami pogosto rekli strokovnjaki. Celotna družina je imela veliko poguma in je šla na pot z jasnim ciljem: Ninina samostojnost in vključenost v družbo.

(Se nadaljuje)

Spomin na Almiro

Oblačila iz dobrih materialov, kakršne je uporabljala Almira, so ob ustrezni rabi in negi skoraj neuničljiva in kar vabijo k temu, da jih po letih nošenja tudi prenavljamo, pravi lastnica kolekcije več kot trideset let starih pletenin, ki so skupaj z nekaterimi nagrajenimi kolekcijami nekdanjega ponosa slovenske modne industrije ta čas na ogled v Pokrajinskem muzeju v Mariboru.

Marjana Ahačič

Že pred časom so v radovljiškem mestnem muzeju pripravili razstavo o nekdanjem ponosu slovenske in tedanje jugoslovanske modne industrije: predstavili so kolekcije, ki so nastale v radovljiški tekstilni tovarni Almira. Razstava, nekoliko preoblikovana, razširjena s kolekcijo iz zasebne zbirke, je zdaj na ogled v Pokrajinskem muzeju Maribor. Razstavo, ki je nastala v sodelovanju z izr. prof. Tanjo Devetak, predavateljico na mariborski Fakulteti za dizajn, in kustodinjo Mestnega muzeja Radovljica Katjo Kreutz Praprotnik, so prejšnji četrtek odprli v sklopu Tedna mode.

Tokratna razstava poudarja bogato dediščino Almire in vključuje pregled del s poudarkom na oblikovalskem vidiku kot temelju razvoja mode in posledično družbe kot celote – Almira je namreč pomembno vplivala na strokovni razvoj modnega oblikovanja v Sloveniji, pojasnjujeta avtorici.

»Njihova najvplivnejša in najprodornejša oblikovalka Vesna Gaberščik Ilgo, ki je v Almiri oblikovala od leta 1968 (po odhodu Saše Zrimc), je za svoje oblikovalske dosežke prejela številne strokovne nagrade, mnoge od njih tudi mednarodne. Druge modne oblikovalke v Almiri so bile Maruša Černilec, Barbara Komel, Karmen Klobasa in Veronika Repinc Bajrič. Na njihovih dosežkih se je v Sloveniji razvijalo modno oblikovanje in pozneje gradila zavest o širšem družbenem, estetskem in individualnem pomenu mode ter vpliv na vzpostavitev izgradnje socialistične identitete 'fashioneasta'. Ta je izpeljanka izraza fashonista – sledilca mode, vendar v primeru slovenske oblačilne industrije kot sledilca mode, ki so jo ustvarjale slovenske modne blagovne znamke in njihovi oblikovalski timi.«

Posebna zanimivost mariborske postavitve je zbirka pletenih oblačil Almire, sicer v zasebni lasti ljubiteljice Almirinih oblačil iz Kranja. »Majhen prikaz večinoma več kot trideset let starih pletenin oživlja delček spomina na Almirine proizvodne in prodajne programe, hkrati pa nam ponuja tudi zanimiv vpogled v trajnostno modo, ki je ponovno vse bolj cenjena,« pravi lastnica, ki sicer želi ostati anonimna, in poudarja, da so oblačila iz dobrih materialov, kakršne je uporabljala Almira, ob ustrezni rabi in negi skoraj neuničljiva in kar vabijo k temu, da jih po letih nošenja tudi prenavljamo. Tudi med razstavljenimi je nekaj takšnih.

Razstava, nekoliko preoblikovana, razširjena z zasebno kolekcijo iz zasebne zbirke, je zdaj na ogled v Pokrajinskem muzeju Maribor. / Foto: Arhiv Mestnega Muzeja Radovljica

Vaš razgled

Po ljudskem verovanju štorklje prinašajo blaginjo in srečo – ter seveda otroke, pravijo pa tudi, da gnezdijo tam, kjer so dobri ljudje doma. Bo že držalo, saj štorklje že dolgo časa niso zaščitni znak zgolj Prekmurja, temveč je dandanes te ljubiteljice odprtih prostranstev veliko videti tudi na Gorenjskem, kjer gnezdijo na marsikaterem dimniku, med letom pa vsekakor uživajo v razgledu. S. L. / Foto: Tina Dokl

Na vrata že trka poletje, tako da sonce iz dneva v dan bolj pregreva ozračje. Posledici višjih temperatur sta večje izhlapevanje ter visoka vlažnost, vse to pa botruje močnim popoldanskim nalivom. Nekaj jih je bila nedavno deležna tudi Gorenjska, takole je neurje s točo besnelo na Jesenicah. S. L. / Foto: Nik Bertoncelj

Aljančič, Aleksandrov priimek, 2. del

Tino Mamić

Čeprav Aljančič ni pogost priimek, je pomembnih osebnosti s tem priimkom kar veliko. Slovenska biografija omenja štiri znane Aljančiče. Prelat Andrej Aljančič (1813–1894) iz Kovorja je bil duhovnik in Slomškov učenec. Kot duhovnik je služboval na Koroškem, v Škocjanu na Dolenjskem je sezidal župnijsko cerkev, v Kovorju je financiral izgradnjo vodovoda, z oporoko pa je namenil denar za obleke revnih kovorskih šolarjev.

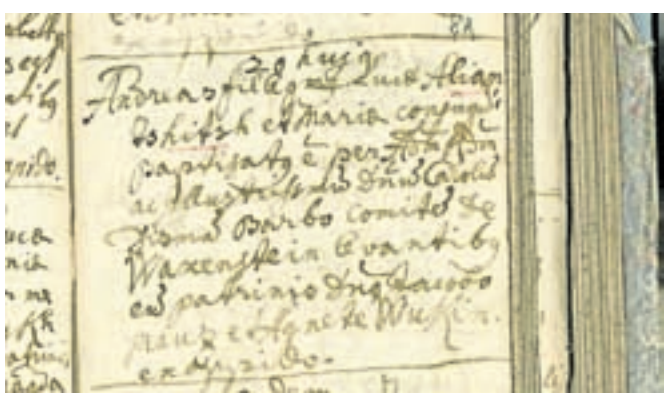

Zanimiv vpis krsta Andreja Aljančiča, sina Luke in Marije, v Tržiču. Krstil ga je plemič »admodum reverendum ac illustrisimus dominus Carolus Dismas Barbo comite de Waxenstein«. To je bil plemeniti Karel Dizma Barbo iz kranjske rodbine grofov Barbo Waxenstein, ki po legendi izvira iz rodu rimskega cesarja Nerona. Lukov boter je bil tudi plemič – Jakob Mavec. Knjigo hrani Nadškofijski arhiv Ljubljana (K 1712–1736 Tržič, zv. 6, str. 22) / Foto: Tino Mamić

V Kranju je bil rojen fotograf in speleolog Marko Aljančič (1933–2007). Bil je jamar, urednik mladinskega lista Pionir in ravnatelj Prirodoslovnega muzeja. V Kranju je v opuščenem zakloniščU prvi na svetu vzgojil človeške ribice.

Zanimivi osebnosti sta tudi brata Stanislav (1892–1959) in Jožef Aljančič (1893–1958) iz Trebnjega. Stanislav je bil prostovoljec na solunski fronti in je o tem napisal spomine. Po posvetitvi in doktoratu v Rimu je prestopil med grkokatolike in se pri oblasteh v Beogradu zavzemal za njihove pravice, za kar ga je doletelo več sodnih postopkov. Z bratom so ju aprila 1943 aretirale italijanske okupacijske oblasti, ker je bila na zvoniku ljubljanske cerkve na Tromostovju izobešena slovenska zastava z dodano rdečo zvezdo. Oba Aljančiča je aretiral tudi nemški gestapo decembra 1944, ker so v samostanu našli veliko orožja za partizane. Po treh mesecih zapora so ju izgnali v Ilirsko Bistrico. V samostanu, kjer so skrivali tudi odpornike z nekomunistične strani, sta veljala sta za »rdeča patra« in bila med pobudniki lojalnostne izjave duhovnikov novim oblastem. Kasneje sta postala kritika novih oblasti. Tajna policija Udba, ki ju je nadzirala, je dala narediti celo grafološko analizo pisave obeh patrov.

Iz iste rodbine je tudi njun nečak, arhitekt Janez Aljančič (1937), atlet in alpinist, vodja prve slovenske odprave na aljaški Mount McKinley.

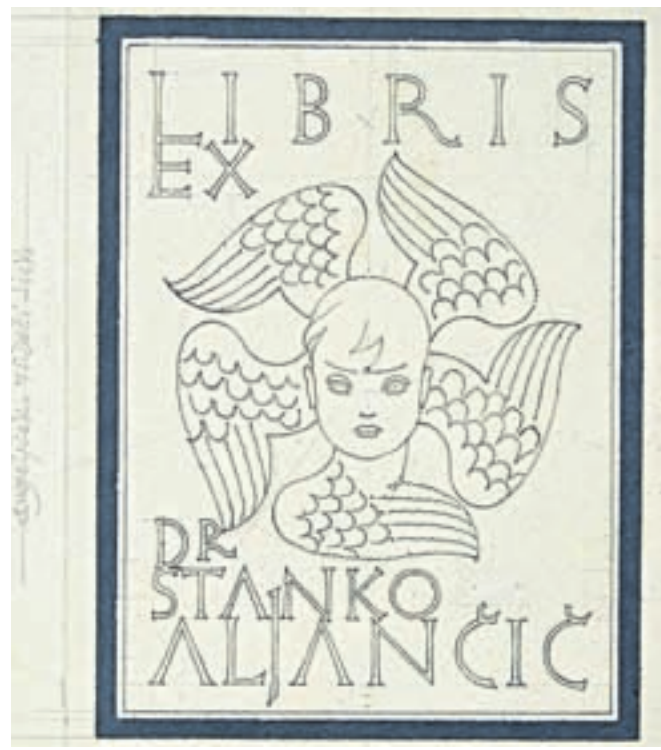

Ekslibris dr. Stanka Aljančiča / Foto: Tino Mamić

Družina Aljančič je povezana z arhitektom Jožetom Plečnikom, ki je naredil grob družine Aljančič na Žalah v Ljubljani leta 1941 in Aljančičevo monštranco (1943). Grobnica je danes kulturni spomenik državnega pomena. Plečnik je družini v znamenje hvaležnosti za dolgoletno sodelovanje poklonil tudi poseben šah (1946).

HUMOR, HOROSKOP

HOROSKOP

TANJA

Oven (21. 3.–21. 4.)
Pomladni čas bo na vas deloval tako magnetično, da boste v središču pozornosti povsod, kamor boste prišli. Nihče se vam ne bo mogel upreti in to boste še kako dobro izkoristili oziroma unovčili. Uživajte, le finančno bodite previdni.

Bik (22. 4.–20. 5.)
Optimizem v vas bo prestavil v deveto prestavo in komunicirali boste kot že dolgo ne. Pogum vam bo dal moč za spremembe in odprle se vam bodo možnosti, o katerih ste že dolgo sanjali. Pazite se zapravljanja. Konec tedna bo pester.

Dvojčka (21. 5.–21. 6.)
Zgrabila vas bo spomladanska lenoba, ki bo krepko upočasnila vaš delovni ritem. Odveč vam bo kakršnokoli dogajanje, saj bi najraje samo uživali v počasnem ritmu. Ta čas izkoristite za partnersko zvezo.

Rak (22. 6.–22. 7.)
Vklopite fizično gibanje, da boste lahko zadržali ego na povodcu. To ni dober čas, da bi ta obvladoval vaše vedenje in komunikacijo, saj vam lahko krepko pokvari ugled in posledično načrte. Prisluhnite notranjemu svetu!

Lev (23. 7.–23. 8.)
Najprej preverite pri sebi, ali sploh želite začeti akcijo teh velikih sprememb, ki se vam že nekaj časa motovilijo po glavi. Če nimate želje po garanju, ne podpihujte tega ognja. Prav tako preverite pri drugih, ali so vam pripravljeni pomagati.

Devica (24. 8.–23. 9.)
Dobro premislite glede finančne situacije, saj imate še kar nekaj prostora za izboljšave v domačih financah, hkrati pa lahko tudi izboljšate kvaliteto domačega življenja. Zadeve se bodo upočasnile, kar vas bo presenetilo. Izkoristite.

Tehtnica (24. 9.–23. 10.)
Stroga prepoved obiskovanje vseh trgovin. Tudi na spletu, saj vam čas v finančnem smislu ni naklonjen. Mošnjiček za nekaj časa zavežite in postavite na hladno, da vas ne bo bolela glava. Notranji ogenj vas lepo podžiga v delovanju zase.

Škorpijon (24. 10.–22. 11.)
Zdaj ni pravi čas za garanje in ponočevanje. Če meditirate in se sproščate, boste bolj napredovali, kot če boste ekstremni v oddajanju energije. Starih navad se je težko iznebiti, toda odpravite vsaj tisto, da pomagate, ko si tega nekdo ne želi.

Strelec (23. 11.–21. 12.)
Ne pretiravajte v razlaganju svojih čustvenih tegob, prav tako pa ne pretiravajte v fizičnem gibanju. Kar najbolj se sprostite in dopustite sedanjosti, da je, namesto da bi samo razglabljali o prihodnosti. Sedite in uživajte v malih stvareh.

Kozorog (22. 12.–20. 1.)
Ne obljubljajte preveč, saj obljub ne boste mogli izpolniti. Posledica bo, da se boste odmikali od najbližjih in pustili čuden priokus ali pa boste želeli vse narediti sami, kar vas bo zelo izčrpalo. Zato preden obljubite, dobro premislite.

Vodnar (21. 1.–19. 2.)
No, toliko boste govorili, da vam bo zmanjkalo energije za izpolnitev ciljev, nastalih v vaši glavi med temi pogovori. Vendar pa boste v teh debatah razčistili toliko stvari, da se vam bo prihodnost zazdela lažja. V ljubezni boste presenečeni.

Ribi (20. 2.–20. 3.)
Potrudite se, da boste okoli sebe videli samo pozitivne stvari, saj boste tako boljše volje in ne tako nastrojeni. Veliko boste razmišljali o tem, ali ste v pravem partnerskem odnosu ali pa bo treba kaj spremeniti. Veseli boste.

KAMIŠIBAJ V ZAVETJE GORA

Kulturno-umetniško društvo (KUD) Podljubelj je po izvedbi otroške delavnice in dveh delavnic za odrasle pred nedavnim organiziralo prvi festival kamišibaja v Domu krajanov Podljubelj.

Suzana P. Kovačič

Približno dvajset se jih je predstavilo na prvem festivalu v podljubeljski dvorani, kamišibaji otrok in odraslih pa so prinesli zgodbe in poezijo, avtorske pripovedi in tudi nekatere znane in čisto po svoje »problečene« najljubše zgodbe. To je bilo tudi sklepno dejanje v projektu kamiŠIBAJ v zavetje gora, ki ga je v tem letu vpeljala odrasla igralska skupina KUD Podljubelj. Gre za projekt širjenja kamišibaja, ki je v osnovi japonsko potujoče ulično gledališče, pri katerem pripovedovalec iz samostoječega okenca, imenovanega butaj, drugo za drugo vleče slike oziroma risbe, ki dopolnjujejo pripoved.

Članica KUD Podljubelj in idejna vodja tega projekta Kristina Lindav se je že jeseni udeležila izobraževanja iz kamišibaja v Domžalah in kmalu naredila svoj prvi kamišibaj. Ideja je bila, kot je povedal predsednik KUD Podljubelj Miha Lindav, da bi to nadaljevali v KUD Podljubelj in so se povezali z izvajalkami delavnic Barbaro Ahačič Osterman in Katarino Peterc, ki sta izkušeni kamišibajkarici in organizatorki izobraževanj v Knjižnici Domžale. Projekt so v Podljubelju začeli povezovanjem s tamkajšnjo podružnično šolo in s še nekaterimi tržiškimi društvi, kot sta KUD Načeta paleta, KD tržiških likovnikov ...

Na festivalu so začeli s kamišibaji za otroke in zaokrožili večer s kamišibaji za odrasle. Vsebinsko so bili različni, veliko je bilo avtorskih, kot tisti Marka Nemca z naslovom Kam je izginil piščanec, ki ga je skupaj z Andrejo Ciuha, ki je kamišibaj zapisala in ilustrirala, zasnoval po resnični zgodbi, le imena so bila izmišljena. Jelena Dolenc iz KUD Načeta paleta je predstavila dokumentarni kamišibaj o pesniku in pisatelju dr. Tonetu Pretnarju in pri tem uporabila dve tehniki: linorez, ki je njeno delo, in fotografije Jošta Belharja. Francka Globočnik iz KD tržiških likovnikov je izbrala Zgodbo iz našega gozda avtorja Franceta Voge ... Otroci so se izkazali v svoji domišljiji in izvirnosti, Jerci, Ani, Zoji in Eli je bilo všeč, da so se lahko predstavile in vživele v pripoved in bi se s kamišibajem rade še naprej ukvarjale.

Kristina in Miha Lindav na prvem festivalu kamišibaja v Domu krajanov Podljubelj / Foto: Tina Dokl

Naslov projekta kamiŠIBAJ v zavetje gora se lepo umešča pod hribe, je prepričan Miha Lindav. »V tem kontekstu je nastal tudi butaj v obliki Velikega vrha nad Košuto, da je bolj lokalno obarvano.« Veseli so bili tudi gostov, kot sta Jelena Sitar in Igor Cvetko, ki sta zaslužna, da v Sloveniji obstaja kamišibaj. »Kamišibaj je nekaj, kar mora biti blizu gledalca in te tako posrka vase, da je to že skoraj čarovnija,« sta sklenila Kristina in Miha Lindav z željo, da podljubeljski festival postane tradicionalen.

TA JE DOBRA

Genska okvara

V zaporniško celico vstopi nov zapornik.
Kot je v navadi, ga drugi zaporniki vprašajo: »Zakaj si pa ti tukaj?«
Zapornik: »Zaradi genske okvare.«
Drugi zaporniki: »Kako to misliš?«
Zapornik: »Imam prekratke noge in predolge prste.«

Policist in prostitutka

Na vogalu ulice stoji prostitutka.
Pristopi policist in vpraša: »Kaj počnete tukaj?«
Prostitutka: »Enako kot vi.«
Policist: »Kako to mislite?«
Prostitutka: »Delam sramoto bližnjemu in daljnemu sorodstvu.«

Možgani

Lastovka ima štiri grame možganov, in ko pride zima, odleti v tople kraje.
Jaz, butelj, pa drva kupujem.

Pašteta

Kekec je spet izginil neznano kam, zato ga Mojca išče in na ves glas kriči: »Kekec, Kekec, kje si?«
Izza skale se prikaže Kekec: »Mojca, daj bodi že tiho, da ne bodo tudi iz tebe naredili paštete.«

Koronski sprehodi

»Najamem psa, ki bi me sprehajal vsak dan po 21. uri. Nisem agresiven in sem vajen hoditi ob psu. Plačilo takoj, z gotovino!«

LAŽJI SUDOKU

2	6	4	9			3		
	8			2	1	7		
3	1			8		5		9
			6					4
9			1	3	7			2
7					9			
6		2		9			8	3
		8	5	1			6	
		3			8	4	9	

Rešitev:

2	6	4	9	8	3	7	1	5
1	7	3	2	5	4	8	9	6
5	8	9	3	2	1	7	4	6
3	1	7	4	8	6	5	2	9
8	3	1	6	5	2	9	7	4
9	4	6	1	3	7	8	5	2
7	2	5	8	4	9	6	3	1
4	9	8	5	1	3	2	6	7
6	5	2	7	9	4	1	8	3

TEŽJI SUDOKU

2		4						
		6		4	5			
1					3	8		9
3	4				7	9		2
	9						8	
5		8	6				3	4
4		2	9					8
			3	1		4		
						5		

Rešitev:

2	8	4	1	7	9	6	5	3
9	3	6	8	4	5	2	1	7
1	7	5	2	6	3	8	4	9
3	4	1	5	8	7	9	6	2
6	9	7	4	3	2	1	8	5
5	2	8	6	9	1	7	3	4
4	1	2	9	5	6	3	7	8
7	5	9	3	1	8	4	2	6
8	6	3	7	2	4	5	9	1

Navodilo za reševanje: v kvadrate vpišite števila od 1 do 9 tako, da se ne bo nobeno število ponovilo ne v vrstici ne v koloni ne v enem izmed odebeljenih devetih kvadratov. Pripravil: B. F.

NAGRADNA KRIŽANKA

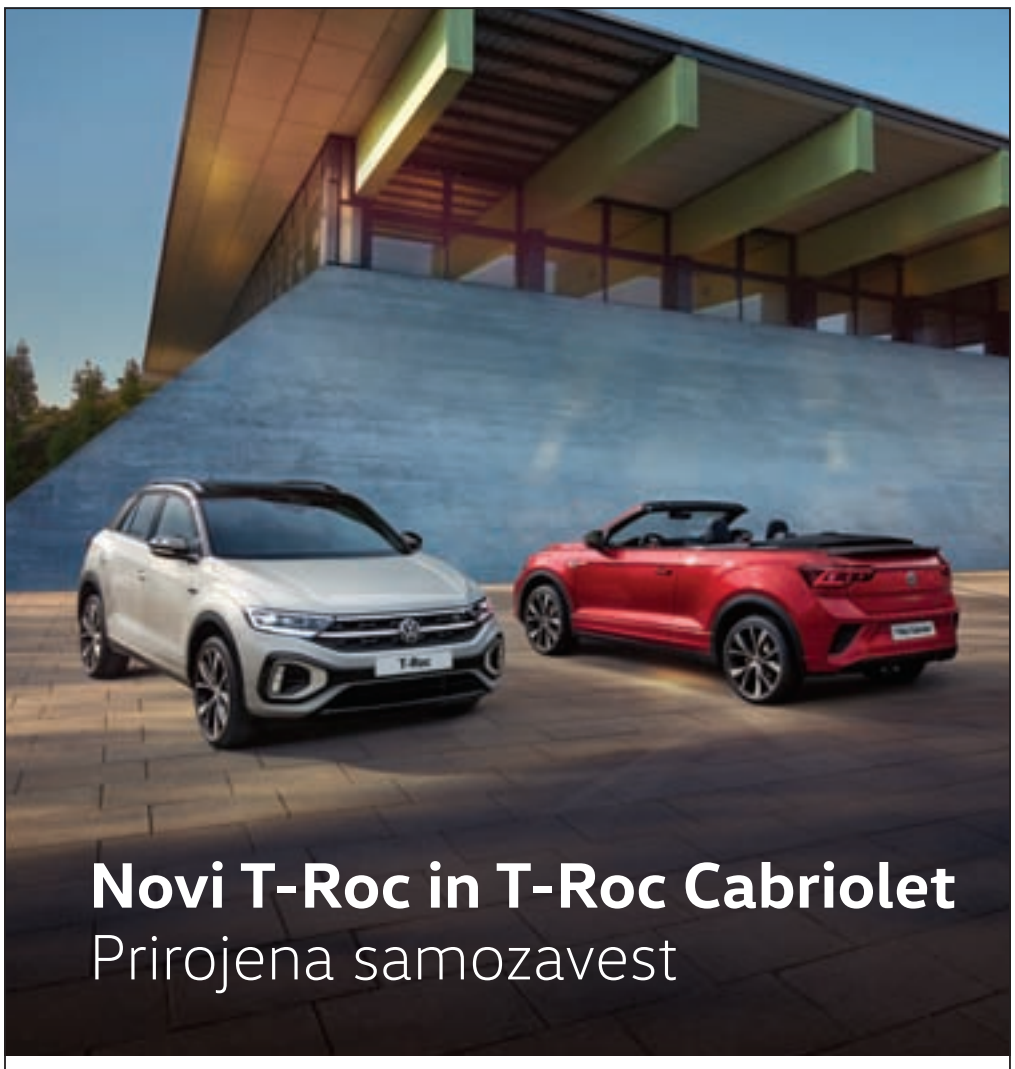

Markanten športni videz, drznejši dizajn in osupljiva notranjost še bolj poudarijo samozavestni značaj novega T-Roca. Za to poskrbijo tudi napredni asistenčni sistemi, kot je Travel Assist*, ter matrični LED-žarometi IQ.LIGHT*. Pregled nad vožnjo pa vam omogoča serijski digitalni kombinirani instrument, ki ga enostavno upravljate preko večfunkcijskega volana.

Emisije CO_2: 168–122 g/km. Kombinirana poraba goriva: 7,4–4,7 l/100 km. Emisijska stopnja: EURO 6. Emisije NO_x: 0,0367–0,0205 g/km. Število delcev: 0,00075–0,00001 x 1011. Ogljikov dioksid (CO_2) je najpomembnejši toplogredni plin, ki povzroča globalno segrevanje. Emisije onesnaževal zunanjega zraka iz prometa pomembno prispevajo k poslabšanju kakovosti zunanjega zraka. Prispevajo zlasti k čezmerno povišanim koncentracijam prizemnega ozona, delcev PM_{10} in $PM_{2,5}$ ter dušikovih oksidov. *Nekatera prikazana in navedena oprema je na voljo opcijsko. Slika je simbolna.

AH VRTAČ
Šuceva ulica 28, 4000 Kranj | T: 04 2700 269
www.avtohisavrtac.si

Volkswagen Service

Rešitve križanke (geslo, sestavljeno iz črk z oštevilčenih polj in vpisano v kupon iz križanke) pošljite do torka, 31. maja 2022, na Gorenjski glas, Nazorjeva ulica 1, 4000 Kranj. Rešitve lahko oddate tudi v nabiralnik Gorenjskega glasa pred poslovno stavbo na Nazorjevi ulici 1.

1	2	3	4	5	6	7
8	9	10	11	12	13	14
15	16	17	18	19	20	21

1. nagrada: vikend paket VW T-ROC

2. nagrada: enodnevna uporaba VW T-ROC

3. nagrada: poklanja Gorenjski glas

SESTAVIL: F. KALAN	PRISADNA MRTVINA	NAMAKALNA PRIPRAVA	TV SPIKERKA (OTA)	GNUS	ALPINIST KARNIČAR	VARIANTA	TANJA TUMA	ENA OD ELEKTROD	SEKTA	REKA V NEMČIJI	OTOK V ALEUTIH
KOLESARSKA DIRKA PO ITALIJI			15								
AROGANCA									5		
REKA, KI TEČE SKOZI MESTO NIŠ					13		VISOKA MOGOČNA GORA				
GAL GJURIN			VRH NAD POLJČANAMI / VERSKA USTANOVA				VOZ S PLOHOM, DERA / ZMAGA PRI TAROKU				
LJUDJE ISTE BARVE KOŽE					PISATELJ CANKAR / PRIPADNIK ANARTOV		3			BAT, TOLKAČ	TALNA POVRŠINA
GRŠKA ČRKA	16			PEVEC LUKAS / ZANIMANJE				URADEN SPIS / PEVKA GOTAR			
V DENARJU IZRAŽENA VREDNOST NA ZNAMKI				8					IVAN LENDL / SL. SLIKAR (SIMON)		
MODEL VOZILA SEAT						AGAVI PODOBNA RASTLINA / REKA V ŠVICI			18		
GORENJSKI GLAS	KURNIK	TAKTIK / USTREZEN NADOMESTEK								ZVEZDA V ORLU	SLOVENSKI IGRALEC (DARIO)
STRANICA OB PRAVEM KOTU							NARAVA (STAR.) / PRIJETEN VONJ				
PREVRAT					VRBOV GRM			9			
KIPARKA RUSJAN			1		MODEL VOZILA OPEL	RANOCELNIK / VOJAŠKI DUHOVNIK					
NICOLE KIDMAN			KRATEK PLAŠČ / FIZIK EINSTEIN					OUT (SL. ZAPIS)	IVAN GROHAR / URNA POSTAVKA		
IGRALKA KRAJNC				INDONEZIJSKI OTOK		12					
LIK IZ ROMANA VZHODNO OD RAJA				NAJBOLJ RAZŠIRJENA RASTLINA / AREA						BRŠLJANU SORODNA RASTLINA	CIMA, BRST
PRITOK REKE NIL V AFRIKI		20					OZEK KOS TKANINE / LESEN PLUG			10	
GORENJSKI GLAS	ZOBNA JAMICA (ANAT.)	GR. MUZA POEZIJE / JESENSKI MESEC						RIM. BOGINJA JEZE / VEDA O ATOMIH			
SL. PEVKA (MARTA)					TEŽA VSEBINE	ZAPOREDJE STRELOV					
SESTAVINA V NAFTI	2					PERGAMONSKI KRALJ / GRČA (NAREČNO)				7	POJAV NA RAZBURKANI VODI
BOJAN TOKIĆ			GNEZDO (KNJIŽNO) / KOVINSKO TOLKALO						IRENA VRČKOVNIK / DEL DIRKE		
TEMNI DEL DNEVA				STIK TREH MEJA / GOZDNI DELAVEC							
ZAŠČITNI PREMAZ PROTI VLAGI							ITALIK, ITALEC / IGRALKA KUMER	21			
SMUČARSKI SKAKALEC PREVC		14			KOŠARKAR KLOBUČAR					ANKARAN (IT. ZAPIS)	GLASBENI DUO
GRŠKI BOG VOJNE					ŽITNA PLESEN	NASKOK, ATAKA / KAMION PREKUCNIK				4	
ATBARA HEKER IBITOL NOMINALA SUMATRA	TRKALNA PRIPRAVA	LASJE (MANJŠ.) / UČENEC NA REALKI			19			SUMERSKI BOG NEBA / PREBIVALCI ARABIJE			
TIRNICA									CELJE / RAČUNALNIŠKI PIRAT		
RENIJ			ORGANSKO VEČANJE	EPARHOV URAD / OBLIKA IMENA ANA							
BORILNA VEŠČINA							ZRAK PO LATINSKO / KONICA, OSTINA				ČETRTA DIMENZIJA
STRIPOVSKI JUNAK FORD					ROBKALNIK / ALJOŠA REBOLJ			6			
GRM Z LEŠNIKI			11			GLEDALIŠKA OPREMA				17	
NEKDANJI IZDELOVALEC KISA						AMERIŠKI METEOROLOŠKI SATELIT					

Vzgojiteljada na Jesenicah

Srednja šola Jesenice je gostila srečanje vzgojiteljskih šol Slovenije – Vzgojiteljado 2022.

Urša Peternel

Jesenice – Na letošnji Vzgojiteljadi, ki jo je gostila Srednja šola Jesenice, je sodelovalo dvanajst vzgojiteljskih šol iz Slovenije. Udeležence sta nagovorila ravnateljica Srednje šole Jesenice Monika Lotrič in jeseniški župan Blaž Račič. Tema letošnjega srečanja je bila Odpadkom dajmo življenje!, in kot je povedala idejna vodja, profesorica Marta Bajc, vzgojitelji v vrtcih otrokom nov projekt vedno predstavijo prek zgodbe. »Zamislila sem si vrtec na naši šoli, in sicer z dvema vzgojiteljicama, ki bosta skupaj z otroki, v katere se bodo vživeli dijaki, izpeljali projekt na temo Odpadkom dajmo življenje!«

Dijaki predšolske vzgoje Srednje šole Jesenice so za sovrstnike iz vse Slovenije pripravili zanimiv dan.

Dijaki so tako ob pomoči profesorjev za sovrstnike pripravili osem različnih ustvarjalnih kotičkov. V jezikovnem kotičku so bodoči vzgojitelji odigrali zgodbico Očistimo gozd. V umetniškem kotičku je potekala izdelava inštrumentov iz odpadnih materialov, ki so jih dijaki uporabili pri uprizoritvi zgodbe. V okviru družboslovnega kotička so obiskali Zbirni center Jesenice, kjer jih je sprejel smetar Miha, maskota letošnje Vzgojiteljade, in jim podaril rabljene majice, iz katerih so izdelovali nakupovalne torbe. V matematičnem kotičku je iz odpadnih materialov potekala izdelava geometrijskih likov. V naravoslovnem kotičku so se dijaki igrali eko detektive, v angleškem kotičku so zapeli in zaplesali pesmico v angleščini ter ločevali smeti v zabojnike. V igrah za otroke so poskrbeli za medvedka, ki je padel iz zabojnika, v gibalnem kotičku pa je smetar Miha dijake spodbujal h gibanju.

»Moj cilj strokovnega dela prireditve je bil, da dijaki preko učnih situacij pridobijo uporabno praktično znanje za delo v svojem poklicu,« je povedala Marta Bajc. Na koncu so vsi udeleženci prejeli lesene medalje.

Pesmi, stkane iz osebnih izkušenj

Jesenice – V Domu upokojencev dr. Franceta Bergelja na Jesenicah so pred kratkim pripravili predstavitev pesniške zbirke stanovalke Mihaele Roth z naslovom Pogled čez ramo. Nadvse ljubi glasbo, poezijo in druge veje umetnosti. Pesmi so osebne, stkane iz različnih življenjskih izkušenj, nekaj jih je na predstavitvi tudi prebrala. Je članica Literarnega kluba upokojencev Slovenije, kjer so poskrbeli za izdajo pesniške zbirke.

Mihaela Roth je predstavila pesniško zbirko Pogled čez ramo.

KINO SPORED

CINEPLEXX, KRANJ

Sobota, 21. 5.
18.20, 20.15 OPERACIJA MINCEMEAT
20.50 POLJE STRAHU
19.45 VSE POVSOD NAENKRAT
19.00 MORILČEV SPOMIN
21.15 POŽIGALKA
13.30, 14.30, 16.30 PUSTOLOVŠČINE DRUŽINE BIGFOOT, sinhro.
15.30, 20.30 DOKTOR STRANGE V MULTIVESOLJU NOROSTI
18.00 DOKTOR STRANGE V MULTIVESOLJU NOROSTI, 3D
16.15 SEVERNJAK
13.45, 15.45, 17.45 BARABE, sinhro.
17.30 MAGIČNE ŽIVALI: DUMBLEDORJEVE SKRIVNOSTI
15.00 JEŽEK SONIC 2, sinhro.

KINO SORA, ŠKOFJA LOKA

Petek, 20. 5.
20.00 OPERACIJA MINCEMEAT

Sobota, 21. 5., in nedelja, 22. 5.
18.00 PUSTOLOVŠČINE DRUŽINE BIGFOOT, sinhro.
20.00 OPERACIJA MINCEMEAT

Organizatorji filmskih predstav si pridržujejo pravico do spremembe programa.

GLEDALIŠKI SPORED

PREŠERNOVO GLEDALIŠČE, KRANJ

Petek, 20. maja
19.30 Ajdin Huzejrović, Gledališka skupina Dramatikon JSKD OI Kranj: BALKANSKA TRILOGIJA (v Stolpu Škrlovec)
20.00 Svetlana Makarovič: MRTVEC PRIDE PO LJUBICO (v dvorani PGK)

Sobota, 21. maja
12.00 Dogodek JSKD OI Kranj: 36. regijska revija plesnih skupin Namig 2022 (v dvorani PGK)
20.00 Ajdin Huzejrović, Gledališka skupina Dramatikon JSKD OI Kranj: BALKANSKA TRILOGIJA (v Stolpu Škrlovec)

GLEDALIŠČE TONETA ČUFARJA, JESENICE

Petek, 20. maja
20.00 GTČ Jesenice – senior šola: BOLJ STARE, BOLJ SKEGLANE

Mednarodna revija starodobnih vozil

Kamnik – Člani Društva starodobnih vozil Kamnik bodo med 20. in 22. majem organizirali tradicionalno Mednarodno revijo starodobnikov DSV Kamnik 2022, na kateri bo na ogled okoli sedemdeset vozil starejših letnikov. Lastniki starodobnikov bodo svoje lepotce na ogled najprej postavili v soboto, 21. maja, ko se bodo v dopoldanskem času zbrali v središču Kamnika. Ob 13. uri se bodo udeleženci popeljali na panoramsko vožnjo proti Moravčam, kjer jih bodo pričakali s programom, vozila pa bodo na ogled obiskovalcem na parkirišču v bližini cerkve. Ob 17. uri se bodo vozila vrnila v občino Kamnik – v Samostan Mekinje, od koder se bodo udeleženci naslednjega dne, v nedeljo, 22. maja, ob 9. uri odpravili do Arboretuma Volčji Potok, kjer bodo razstavljena po celotnem parku na ogled obiskovalcem. V popoldanskem času bodo izvedli tudi modno revijo starodobnih oblačil udeležencev.

Jutri zbiralna akcija papirja za pomoč živalim

Kranj – Društvo za zaščito živali Kranj vabi na tradicionalno spomladansko akcijo zbiranja odpadnega papirja, ki bo jutri, v soboto, med 8. in 19. uro pred trgovskim centrom Merkur na Primskovem. Izkupiček bodo kot običajno namenili pokritju stroškov, ki nastanejo ob pomoči zavrženim in brezdomnih živalim. Njihovo število se ne zmanjšuje, opozarjajo v društvu. V njem delujejo sami prostovoljci, najbolj aktivni pa so na področju reševanja mačk in psov. Lani je z njihovo pomočjo nove domove dobilo kar 74 živali. V okviru akcije bodo postavili tudi stojnico z ročno izdelanimi izdelki, prav tako bo potekal srečelov. Zbiralna akcija bo v vsakem vremenu. Doslej so jih izvedli že dvajset, zbrali pa so od 20 ton pa vse do rekordnih 67 ton starega papirja.

Brezplačni pregledi kožnih znamenj v Kranju

Kranj – La Roche-Posay, francoska dermokozmetična znamka, ob podpori Združenja slovenskih dermatovenerologov konec maja organizira brezplačne preglede kožnih znamenj v petih slovenskih mestih. Na Gorenjskem bodo brezplačni pregledi na Slovenskem trgu v Kranju v torek, 24. maja, med 9. in 13. uro ter med 16. in 20. uro. Na petih slovenskih lokacijah bo 15 slovenskih zdravnikov dermatovenerologov izvedlo več kot štiristo zdravniških pregledov znamenj z namenom zgodnjega odkrivanja in preprečevanja kožnega raka, strokovnjaki La Roche-Posay pa bodo nudili izobraževanje o pravilni zaščiti kože pred soncem. Število mest je omejeno, potrebna je predhodna spletna prijava na www.laroche-posay.si.

Gosposka vožnja motoristov z razlogom

Kamnik – Po dveh letih premora se dobrodelni dogodek z naslovom Distinguished Gentleman's Ride ali Gosposka vožnja z razlogom znova vrača v Kamnik. Letos organizatorji (Društvo Brkonja) praznujejo že 10. obletnico organizacije dobrodelne vožnje v Sloveniji. Gre za dogodek, ki na isti dan poteka na globalni ravni v mnogih svetovnih (vele)mestih. Gosposka vožnja z razlogom je poziv k prepoznavanju duševne stiske moških, njihove tesnobnosti, depresije in preprečevanju moške samomorilnosti ter zavesti k rednemu samopregledu za preprečevanje visokega števila moških z rakom na prostati. Vozniki (in tudi voznice) motociklov se bodo na dobrodelno vožnjo podali v soboto, 21. maja, iz ljubljanskega Tivolija, zaključili pa jo bodo na Glavnem trgu v Kamniku predvidoma ob 15.30. Na dogodku pričakujejo več kot dvesto motoristov.

HALO-HALO GORENJSKI GLAS
telefon: 04 201 42 00

Naročila za objavo sprejemamo po telefonu 04/201 42 00 ali osebno na Nazorjevi ulici 1 v Kranju oz. po pošti – od ponedeljka do četrtka do 11. ure! Cene oglasov in ponudb v rubriki so izredno ugodne.

ROZMAN BUS, T: 04 531 52 49, 041 855 630

TRST 2. 6., **VELIKI KLEK/GROSSGLOCKNER** 18. 7., **RADENCI** 18.–25. 9., **MORAVSKE TOPLICE** 18.–25. 9., **ŠMARJEŠKE TOPLICE** 2.–7. 10., **DOLENJSKE TOPLICE** 9.–14. 10., **STRUNJAN** 20.–25. 10., **BERNARDIN** 13.–17. 11., **MADŽARSKE TOPLICE** 6.–10. 6., **BANJA VRUĆICA S TERAPIJAMI** 5.–12. 10., 22.–29. 10., **BANJA VRUĆICA S SARAJEVOM** 28.–31. 10., **POTEPANJE PO BOSNI** 15.–19. 10., **MEDŽUGORJE** 15.–17. 10., **BANJA KULAŠI** 2.–12. 11., **MORJE: DUGI OTOK, LASTOVO, OREBIČ, VEČ TERMINOV.**
www.rozmanbus.si.

Obvestila o dogodkih objavljamo v rubriki Kažipot brezplačno samo enkrat, pošljete jih lahko na e-poštni naslov kazipot@g-glas.si.

PRIREDITVE

Pogovorni večer z Andrejo Stržinar

Škofja Loka – Miheličeva galerija v Kašči na Spodnjem trgu 1 v okviru razstave Všita zgodovina: oživljanje in ohranjanje oblačilne kulturne dediščine mojstrice rokodelke Andreje Stržinar skupaj z Loškim muzejem Škofja Loka v torek, 24. maja, ob 19. uri vabi na pogovorni večer z avtorico razstave. Mojca Šifrer Bulovec, kustosinja Loškega muzeja, bo predstavila zgodovinski vidik oblačilne kulture na Škofjeloškem, Andreja Stržinar pa bo s pomočjo konkretnih primerov predstavila svoj način dela in pristope, ki jih pri njem uporablja.

1. Strgarjev simpozij

Radovljica – Ob svetovnem dnevu čebel bo danes, v petek, 20. maja, z začetkom ob 10. uri v Čebelarskem muzeju 1. Strgarjev simpozij s predavanji na temo Trgovina s kranjsko čebelo.

IZLETI

Logaški pohod čez Koš do Jezerc

Šenčur – Turistično društvo Šenčur vabi v nedeljo, 29. maja, na Logaški pohod čez Koš do Jezerc: Logatec–lokomotiva Mašinka–Koš–muzej vojnih veteranov za Slovenijo–Sleme–spomenik sestreljenemu ameriškemu letalu iz 2. sv. vojne–Kotlice–Pusto polje–bunkerji na Rupnikovi liniji–visoko barje Jezerc–železniški predor iz 1. sv. vojne–Logatec. Skupne zmerne lahke hoje bo okrog deset kilometrov. Informacije daje in prijave zbira do petka, 27. maja, Franci Erzin, tel. 041 875 812.

Kolesarski izlet

Kranj – Društvo upokojencev Kranj v torek, 24. maja, vabi na kolesarski izlet Kranj–Slavkov dom–Kranj. Odhod bo ob 8. uri izpred vodnjaka na Glavnem trgu. Kolesarska pot poteka na relaciji Kranj–Podreča–Medvode–Golo Brdo–Sora–Trata–Kranj. Tura je težja, kolesarjenja bo za približno pet ur.

Do Matkovega škafa

Kranj – Društvo upokojencev Kranj v četrtek, 2. junija, vabi na planinsko-pohodniški izlet do Matkovega škafa – mojstrovine narave (1500 m n. m.). Odhod s posebnim avtobusom bo ob 7. uri izpred Globusa, vstopni postaji bosta tudi Lon in Boltez. Pripravili so dve možnosti: težjo s štirimi urami hoje, vzponom do Matkovega škafa, višinska razlika približno 500 metrov, in lažjo s tremi urami hoje po makadamski poti do lovske koče v Matkovem kotu, višinska razlika je 150 metrov. Priporočljiva oprema so pohodne palice, dobra obutev in male dereze za prečenje snežišča. Prijave z vplačili sprejemajo v društveni pisarni do ponedeljka, 30. maja.

PREDAVANJA

Življenje v Gani in poroka s šamanom

Vodice – V Knjižnici Vodice bo v torek, 24. maja, ob 18. uri potopisno predavanje Nataše Zupanc Življenje v Gani in poroka s šamanom.

Mladi o starosti

Kranj – Medobčinsko društvo invalidov Kranj vabi svoje člane in druge v sredo, 25. maja, ob 17. uri v Mestno knjižnico Kranj na predavanje zdravnika dr. Ladislava Golouha, priznanega strokovnjaka, predavatelja zdravstvenih ved, na temo Mladi v starosti: Od rojstva do groba razvijamo sebe in svoje potenciale, znanje za lepše sobivanje.

Prednost uživanja hrane iz ekološke pridelave

Kranj – Center za trajnostni razvoj podeželja Kranj vabi na predavanje Zdravstvene in druge prehranske prednosti uživanja hrane iz ekološke pridelave. Izvedeli boste, zakaj je ekološko kmetijstvo potrebno ne samo za zdravje okolja, ampak za zdravje ljudi. Predavatelj bo Claus Holler, strokovnjak pri avstrijskem združenju za ekološko kmetijstvo Bio Austria. Predavanje bo v torek, 24. maja, ob 18. uri. Udeležba je brezplačna, obvezna pa je prijava, na podlagi katere vam bodo poslali spletno povezavo za spremljanje predavanja po Zoomu. Predavanje poteka v okviru Mreže Plan B za Slovenijo, v nemščini in s prevajanjem v slovenščino. Prijava in več informacij na 040 303 752 ali info@ctrp-kranj.si.

KONCERTI

Mladost si Ti

Škofja Loka – Prosvetno društvo Sotočje in Mladinski pevski zbor Škofja Loka pod vodstvom Mojce Krajnik vabita v nedeljo, 22. maja, ob 19. uri v nunsko cerkev v Škofji Loki na letni koncert z naslovom Mladost si Ti. Vstop je prost.

RAZSTAVE

Čebela včeraj, danes, jutri

Radovljica – V Galeriji Šivčeva hiša bo danes, v petek, 20. maja, ob 14. uri odprtje razstave Čebela včeraj, danes, jutri dijakov Ekonomske gimnazije in srednje šole Radovljica. Plakati so nastali po obisku Čebelarskega muzeja.

Razstavljajo Ivanjščice

Stražišče – Ob dvajsetletnici delovanja krožka klekljanja v Stražišču je sekcija za ročna dela pri Društvu upokojencev Bitnje Stražišče pripravila 11. pregledno razstavo v Šmartinskem domu. Odprtje razstave bo prihodnji petek, 27. maja, ob 18. uri. Ivanjščice, kot se imenujejo udeleženke sekcije, bodo razstavile klekljane in kvačkane izdelke, ki so jih ustvarjale v tem obdobju. Razstavo si lahko ogledate še v soboto, 27., in v nedeljo, 29. maja.

Prav posebna razstava v Graščini Duplje

Spodnje Duplje – V galeriji Graščine Duplje bodo v petek, 27. maja, ob 19. uri odprli konceptualno razstavo domačega umetnika in podjetnika Branka Bandlja z naslovom 35 milijonov in 267 tisoč minut (obdobje sedemdesetih let), za katero je izbral dvanajst tehnik iz različnih obdobij svetovne umetnosti in njegovega ustvarjanja. To bo njegova jubilejna, že dvajseta samostojna razstava.

MALI OGLASI

T: 201 42 47
E: malioglasi@g-glas.si

Male oglase sprejemamo:
za objavo v petek do srede do 14. ure in za objavo v torek do petka do 14. ure!

Delovni čas:
ponedeljek, torek, četrtek, petek neprekinjeno od 8. do 15. ure, sreda od 8. do 16. ure, sobote, nedelje in prazniki zaprto.

NEPREMIČNINE

STANOVANJA

KUPIM

STANOVANJE, sem resen kupec. Vesel bom vaše ponudbe, tel.: 070/391-822 22001321

FESST, d. o. o., nepremičninska družba, Koroška c 2, Kranj, Telefon: 236 73 73 Faks: 236 73 70 E-pošta: info@fesst.si Internet: www.fesst.si

NAJAMEM

MLAJŠI upokojenec najame majhno stanovanje, tel.: 040/343-000 22001322

LOKA NEPREMIČNINE
LOKA NEPREMIČNINE d.o.o.
Kapucinski trg 13, 4220 Škofja Loka
gsm: 041 675 123, tel.: 04 506 03 00
e-mail: info@loka-nepremicnine.si

IŠČEM

GARSONJERO ali manjše stanovanje, Preddvor z okolico, tel.: 070/741-560 22001334

MOTORNA VOZILA

AVTOMOBILI

KUPIM

ODKUP vozil v okvari ali poškodovanih. Avto Tojos, Tomislav Josipovič, s.p., Drulovka 23 a, Kranj, tel.: 031/629-504 22001167

STROJI IN ORODJA

PRODAM

GRAFIČNO prešo za visoki tisk. Tiskanje 38 x 28 cm, cena 390 EUR, tel.: 068/152-924 22001309

OPREMA

PRODAM

3 kamp omarice Brunner, za kuhinjo na kampiranju, tel.: 041/903-473 22001329

GRADBENI MATERIAL

PRODAM

BETONSKO železo, 18 palic in polovico mreže, cena 90 EUR, tel.: 051/423-322 22001320

MEGA, GREGA MEZE S.P., HLEBCE 16 B, LESCE

PODARIM

70 kom. zidakov ISO-Span, 20 x 20 x 100 cm, tel.: 040/298-707 22001319

KURIVO

PRODAM

DRVA, metrska ali razžagana, možnost dostave, tel.: 041/718-019 22001160

SUHA hrastova drva in bukove butare, tel.: 031/826-621 22001130

TRAČNI obračalnik Sip 220 in njivsko prst, Gorje, tel.: 031/561-707 22001323

STANOVANJSKA OPREMA

POHIŠTVO

PRODAM

POSTELJO, kvalitetno, belo, in 2 nočni omarici, še zapakirano, za 50 % cene, tel.: 041/578-700 22001315

PODARIM

FRANCOSKO posteljo 160 x 200, dnevni regal in garderobno omaro, vse zelo ohranjeno, tel.: 04/59-45-197, po 20. uri 22001340

OGREVANJE, HLAJENJE

PRODAM

PEČ CK na olje ali drva 34 kw, in 2 cisterni 2.000 litrov in gorilec, ugodno, tel.: 040/522-329 22001294

OSTALO

PRODAM

ZAVESE – ugodno, primerna za vsa okna, tel.: 031/400-950 22001252

GLASBILA

PRODAM

MALO rabljeno harmoniko CFB, ugodno, tel.: 031/543-565 22001317

HOBI

KUPIM

STARINE: mizarski ponk, skrinje, razglednice, kipe in drobnarije, tel.: 051/258-936 22001165

KNJIGE, PUBLIKACIJE

PRODAM

EZOTERIKA, knjige iz mističnih preizkušenj avtorja. Lepo darilo! Tel.: 040/567-544 22001306

Radio Triglav®
Radio Triglav Jesenice, d.o.o., Trg Toneta Čufarja 4, 4270 Jesenice
Gorenjska 96 MHz
RADIO ZA RADOVEDNE

UMETNINE, NAKIT

PRODAM

TAPISERIJE, unikati, izjemne sporočilne in umetniške vrednosti, ugodno, tel.: 040/567-544 22001305

MEDICINSKI PRIPOMOČKI

PRODAM

APARAT za magnetno terapijo Eko dan, nerabljen, letnik 2022, ugodno, tel.: 040/504-544 22001225

ELEKTRIČNI invalidski voziček, tel.: 031/607-040 22001316

ŽIVALI IN RASTLINE

PRODAM

DVE mladički istrski kratkodlaki gonič, zelo lepi, z vsemi papirji, cepljeni in čipirani. Za oddajo bosta konec meseca maja, tel.: 040/624-078 22001254

KMETIJSKI STROJI

PRODAM

4-vretenski pajek Sip 45 50, dobro ohranjen, tel.: 040/169-084 22001331

IZKOPOVALNIK krompirja – dvobrazdni, cena 400 EUR, tel.: 041/805-489 22001325

PAJEK Sip Spider 350, 4 vretena, tel.: 041/841-835 22001308

PAJEK Sip 3,40, 4 vretena, in cisterno Creina 3.200 litrov, tel.: 041/293-776 22001337

SILOREZNICO Epple 933, 11 kw motor s cevmi in kovinske pregrade za bokse, dolžine 3,35 m, tel.: 031/699-145 22001338

TRAKTOR in črpalko za namakanje, tel.: 04/57-21-605 22001272

VITEL Uniforest 50 H PRO z odvijalcem in 80 m žične vrvi, narejen servis, tel.: 031/351-172 22001314

KUPIM

NAKLADALNO prikolico Mengele, v okvari, ali gorski trosilec za gnoj, tel.: 031/343-177 22001318

TRAKTOR in ohranjene priključke, tel.: 041/680-684 22001326

VZREJNE ŽIVALI

PRODAM

KOKOŠI – nesnice, jarkice, rjave, črne, grahaste in bele pred nesnostjo. Pripeljemo na dom, Matej Bulovec, s.p., Mlakarjeva ul. 45, Šenčur, tel.: 041/710-113 22001163

10 DNI starega ČB bikca, tel.: 031/387-440 22001339

2 pašni telici, tel.: 041/378-651 22001307

2 telički simentalki, stari 2 meseca, tel.: 04/25-22-720 22001332

BIKCA simentalca, starega 14 dni, tel.: 051/742-840 22001313

BIKCA simentalca, starega 3 mesece, tel.: 04/59-61-069, 040/613-705 22001328

KOZLIČKE srnaste pasme, z rodovniki, za pleme, tel.: 03/57-38-226, 070/408-395 22001324

NESNICE – rjave, grahaste, črne pred nesnostjo, brezplačna dostava po celotni Sloveniji, Vzreja nesnic Tibaot Svatina Vanja, Babinci 49, 9240 Ljutomer, tel.: 02/58-21-401 22000662

SANSKO kozo z mladico, tel.: 041/969-099 22001336

TELICE po izbiri, od enega do treh let, ekološka reja, tel.: 051/630-017 22001342

KUPIM

BIKCA simentalca, starega od 5 do 10 tednov, tel.: 051/441-722 22001311

NAJVEČJI ODKUPOVALEC živine za Avstrijo - Kogler. Plačilo v 3 dneh, eko plus. Oddamo v rejo pitance, bikce in teličke. Kogler Franz A., d.o.o., Parmova 53, Ljubljana, tel.: 064/130-081 22001162

OSTALO

PRODAM

LESENE gajbice, nove, za jabolka in krompir, tel.: 041/673-792 22001312

SUHO žagovino v vrečah in slamo v kockah, tel.: 031/635-437 22001310

ZAPOSLITVE (m/ž)

NUDIM

GOSTILNA v Kranju išče osebo za pomoč v kuhinji, lahko tudi mlajša upokojenka/-ec. Simona Virant, s.p., Jezerska c. 41, Kranj, tel.: 04/23-43-360 22001303

IŠČEMO čistilko in natakarja/-ico za delo v gostilni. Veronika Aljančič, s.p., Zg. Bela 20, Preddvor, tel.: 031/640-930, Veronika 22001341

HONORARNO zaposlimo mlajšega upokojenca za lažja fizična dela v lesni proizvodnji. Simon Rakovec, s.p., Javornik 3, Kranj, tel.: 040/716-322 22001335

ZA nedoločen čas zaposlimo ličarja, m/ž, zaposlitev za polni delovni čas v novi lakirnici v Kranju. Precizno mokro lakiranje manjših kovinskih delov. Prijave z osebnimi podatki do 5. 6. 2022po e-pošti: kuzmaltd@siol.net. Kuzma, d.o.o., Hotemaže 17a, Preddvor 22001261

STORITVE

NUDIM

SENČILA ASTERIKS, d.o.o., Cesta na Loko 2, 4290 Tržič, tel.: 59-55-170, 041/733-709; žaluzije, roloji, rolete, lamelne zavese, plise zavese, komarniki, markize, www.asteriks.net 22001161

ADAPTACIJE – vsa gradbena dela od temeljev do strehe, fasade, škarpe, urejanje dvorišč, tlakovanje, asfalt, ograje, dimniki, izolacija – po zelo ugodni ceni. LEARD, d.o.o., Pivka 11, Naklo, tel.: 041/583-163 22001166

BARVANJE napuščev in fasad, do višine 25 m, z lastnimi dvigali – možna izposoja, ugodno. Nudimo tudi vsa slikopleskarska dela. Sandi Ferlan, s.p., C. talcev 14, Kranj, tel.: 041/682-166 22001330

FLORIJANI, d.o.o., C. na Brdo 53a, Kranj, izvaja vsa gradbena dela od temeljev do strehe, adaptacije, omete, omete fasad, kamnite škarpe, tlakovanje dvorišč, tel.: 041/557-871 22001164

PEČARSTVO, lončene peči, zidani kamini, kmečke peči, obnova, popravilo, izdelava, izris. Trgovina Kamin, Aleš Avsenek, d.o.o., Kranjska cesta 2, Radovljica, tel.: 040/364-636 22001256

Vse otroštvo se je upiral vsem pravilom, vedno je bil v opoziciji, vedno je bil drugačen. Mladi upornik se je razvil v najboljšega zagovornika v državi, postal in ostal je ikona slovenskega odvetništva.

246 strani, trda vezava

19,99 EUR + poštnina

Knjigo lahko kupite na Gorenjskem glasu, Nazorjeva ulica 1 v Kranju, jo naročite po tel. št.: 04 201 42 41 ali na: narocnine@g-glas.si.

Če želite, da vam jo pošljemo po pošti, se poštnina zaračuna po ceniku Pošte Slovenije.

Gorenjski Glas

Radio Sora
Vedno blizu. 91.1 / 89.8 / 96.3
RADIO SORA, D.O.O., KAPUCINSKI TRG 4, ŠKOFJA LOKA

SANACIJE, obnove dimnikov z inox cevmi, povrtavanje, rušenje, pozidava, montažni dimniki, dimniške kape. Garancija 10 let. Aleš Avsenek, d.o.o., Kranjska 2, Radovljica, tel.: 041/229-246 22001257

IŠČEM

IZKUŠENO in zanesljivo gospo za pomoč in oskrbo starejše gospe na domu, blizu Celovca. Vse podrobnosti po e-pošti ali telefonu (prosim po 19. uri), tel.: 0043 6648389029, borut@gmx.at 22001260

ZASEBNI STIKI

UPOKOJENEC, vitalen, dobro situiran, želi spoznati prijetno gospo do 60 let, za občasna intimna srečanja. Diskretnost zajamčena. Pokličite na tel.: 030/316-584 22001333

RAZNO

ZBIRAM in odvažam odpadno železo, aluminij, inox, baker, odvoz brezplačen, tel.: 070/385-956 22001327

Zahvale, osmrtnice

Žalost in hvaležnost lahko izrazite z objavo osmrtnice ali zahvale v različnih velikostih.

Naročila sprejemamo po telefonu: **04/201 42 47** ali e-pošti: **malioglasi@g-glas.si**

www.gorenjskiglas.si

Gorenjski Glas

LOTO

Rezultati – žrebanje 18. maj 2022
Loto: 3, 9, 17, 24, 34, 35, 37 in 16

Loto PLUS: **17, 24, 26, 30, 33, 34, 39 in 2**
Joker 6: **393872**

Sklad 22. 5. 2022 za Sedmico: **2.490.000 EUR**
Sklad 22. 5. 2022 za Loto PLUS: **520.000 EUR**
Sklad 22. 5. 2022 za Joker 6: **300.000 EUR**

ZAHVALA

Ni te več v hiši, ne na vrtu.
Nič več glas se Tvoj ne sliši,
in če lučko na grobu upihnil bo vihar,
v naših srcih je ne bo nikdar.

V 87. letu starosti se je za vedno poslovil

Rudi Škofic

Iskreno se zahvaljujemo sorodnikom, sosedom, prijateljem in znancem za izrečena sožalja, darovano cvetje in sveče.
Hvala g. župniku za lep pogrebni obred, pevcem, Rdečemu križu Primskovo, osebni zdravnici dr. Silvi Kozjak, medicinski sestri Kseniji Červ, patronažni sestri Barbari in negovalkama, ga. Petri in ga. Nataši ter pogrebni službi Komunale Kranj.

Žalujoči: žena Olga, hčerki Jolanda in Daša z družinama ter ljubljeni dedijevi vnuki Matic, Samo in Oskar
Kranj, dne 13. maja 2022

Pokljuka primer dobre prakse

Na Pokljuki že skoraj dva meseca bivajo in trenirajo ukrajinski biatlonci. Hotel Center, ki je v aprilu navadno zaprt, je zanje odprl vrata, obenem so jim s številnimi aktivnostmi in izdatno pomočjo pomagali pri njihovem vključevanju v okolje.

Maša Likosar

Tomaž Rogelj, Katarina Štrukelj, Jelko Kacin, Andrej Šter, Darja Blaško, Aleksandra Merkušina, Oleksandr Bilanenko in Jana Romanenko / Foto: Tina Dokl

Rudno polje – Od sredine marca pa do danes so v Športnem centru Triglav Pokljuka sprejeli več kot šestdeset državljanov Ukrajine, od tega 41 mladih biatloncev, članico ukrajinske A reprezentance Darjo Blaško, štiri trenerje in enega zdravnika, nekdanjo A reprezentantko Jano Romanenko in druge, ki so tako ali drugače povezani z biatlonom. Nekateri so se že vrnili v domovino, drugi odidejo in se vrnejo, tretji bodo v Sloveniji ostali, dokler se razmere v Ukrajini ne umirijo. Na ponedeljkovi novinarski konferenci so predstavili podrobnosti o pomoči, ki jo zagotavljajo ukrajinskim državljanom. Prisotni so bili predsednik Športnega društva Pokljuka Jelko Kacin, njegov namestnik Andrej Šter, direktorica Urada RS za oskrbo in integracijo migrantov Katarina Štrukelj, direktor Hotela Center Tomaž Rogelj in predstavniki ukrajinske biatlonske ekipe. Kot je pojasnil Jelko Kacin, so na Pokljuko sprejeli vse, ki so bili pomoči potrebni, obenem načrtujejo, da bodo na dolgi rok gostili še nekaj Ukrajincev. Šter je ob tem dodal: »Upam, da jih bomo v začetku naslednje biatlonske sezone že lahko pozdravili kot tekmovalce ali kot športnike, ki bodo k nam prišli na trening in ne po zaščito.« Štrukljeva ocenjuje Pokljuko kot primer dobre prakse. »Ukrajincem, ki bodo ostali v Sloveniji, bo urad pomagal pri iskanju nastanitev, otroke nameravamo septembra vključiti tudi v šolo,« je pojasnila. Na Pokljuki Ukrajincem po besedah Tomaža Roglja poleg hotelske namestitve in možnosti športnega udejstvovanja nudijo tudi človeško medsebojno pomoč. »Skušamo jih seznaniti s Slovenijo, zanje smo organizirali več izletov. Pomoč pa ni le enostranska, ukrajinski gostje nam pomagajo pri upravljanju hotela,« je povedal. Vodja ukrajinske ekipe Oleksandr Bilanenko je izrazil hvaležnost vsem, ki so jim pomagali. »Tukaj so nam pomagali pri vsem, od urejanja dokumentov do primernih razmer za delo,« je poudaril Bilanenko. Darja Blaško je poudarila, da se v Sloveniji počuti varno, Jana Romanenko, ki je v Slovenijo prišla v šestem mesecu nosečnosti, je pohvalila slovenski zdravstveni sistem, ki ji je zagotovil vso potrebno oskrbo. Mlada športnica Aleksandra Merkušina pa si želi, da bi se lahko čim prej vrnili domov, v Ukrajino.

Nagrada restavraciji Kampa Šobec

Marjana Ahačič

Lesce – Restavracija Kampa Šobec je po oceni ACSI, vodilnega evropskega strokovnjaka za kampiranje, osvojila nagrado najboljša kamp restavracija v Sloveniji. Po informacijah ocenjevalca je v glasovanju sodelovalo več kot 55 tisoč gostov kampov iz vse Evrope. Gre za novo, leta 2018 zgrajeno restavracijo, ki je odprta vse leto. Opremljena je v tipičnem gorenjskem slogu in sprejme 250 gostov.

Nagrada je še ena potrditev, da se razvoj Kampa Šobec na vseh ravneh nadaljuje v pravi smeri, in kar je najpomembnejše – da gosti ta trud znajo ceniti, ob tem poudarjajo v Kampu Šobec.

Najemnik restavracije Matevž Strajnar in direktor kampa Uroš Ambrožič / Foto: arhiv Kampa Šobec

vremenska napoved

Danes bo pretežno jasno, čez dan bo pihal jugozahodnik. Jutri bo sprva sončno in vroče, popoldne in zvečer pa bodo nastajale nevihte. V nedeljo bo spremenljivo do pretežno oblačno s posameznimi nevihtami. Malce hladneje bo.

Agencija RS za okolje, Urad za meteorologijo

PETEK 8/27 °C

SOBOTA 10/27 °C

NEDELJA 11/25 °C

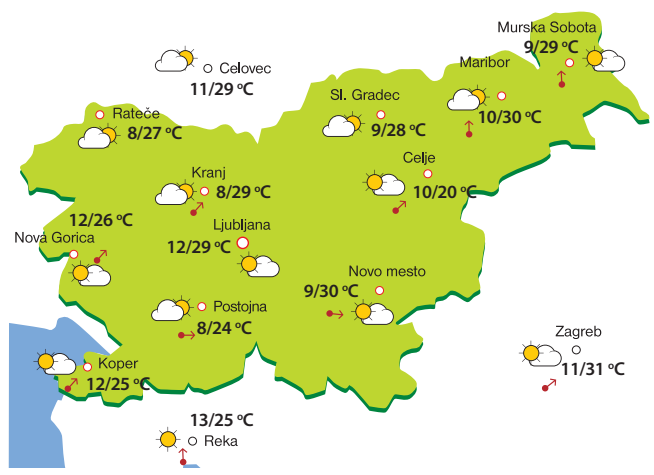

Praznik na Brezjah

Brezje – V torek, 24. maja, bo praznik Marije Pomagaj z Brezij. Zadnja leta je bilo zaradi epidemije praznovanje okrnjeno, letos pa takih omejitev ni več. V ponedeljek, 23. maja, zvečer se bo z mašo, ki jo bo ob 20. uri daroval novomeški škof in predsednik Slovenske škofovske konference dr. Andrej Saje, začel Večer narodnih izročil, ki bo s pomočjo radijskih valov v veselju, pesmi in molitvi povezal Slovence doma in na tujem. Po maši bo po vasi krenila procesija z lučkami. V torek, na praznični dan, se bo po večerni maši ob 19. uri na prostoru pred baziliko začela prireditev z naslovom Marija prečista, vseh milosti vir. Na njej bodo igrali in peli Modrijani, Ansambel Saša Avsenika, Petra Stopar in Marko Vozel. Program bosta povezovala Bernarda Žarn in Jure Sešek.

Ob svetovnem dnevu čebel

Breznica, Radovljica – Danes, 20. maja, poteka peti svetovni dan čebel, ki letos poudarja pomen mladih in čebelarstva. Zaznamujemo ga na rojstni dan utemeljitelja sodobnega čebelarstva Antona Janše (1734–1773) z Breznice. Ob 18. uri bo pri Janševem čebelnjaku na Breznici slovesnost, ki jo prireja Čebelarsko društvo Antona Janše. V Čebelarskem muzeju v Radovljici danes od 10. ure dalje poteka prvi Strgarjev simpozij s predavanji na temo Trgovina s kranjsko čebelo. Simpozij so poimenovali po veletrgovcu s čebelami Janu Strgarju (1881–1955) iz Bitenj pri Bohinjski Bistrici. V državnem svetu bodo podelili mednarodno nagrado zlata čebela, Organizacija združenih narodov za kmetijstvo in prehrano pa prireja virtualno okroglo mizo Angažirajmo se za čebele: praznovanje raznolikosti čebel in sistemov čebelarjenja. Osrednje praznovanje dneva čebel v organizaciji Čebelarske zveze Slovenije bo jutri v Dolenjskih Toplicah.

Maturanti bodo zaplesali četvorko

Kranj – Gimnazija Kranj bo tudi letos pripravila tradicionalni maturantski sprevod, ki se mu bodo pridružile še Gimnazija Franceta Prešerna, Šolski center Kranj in Biotehniški center Naklo. Kot je pojasnila Nataša Kne z Gimnazije Kranj, njihovi maturantski običaji nadaljujejo tradicijo ceremonialov nemških univerz in gimnazij iz 17. stoletja. »Na Gimnaziji Kranj se je maturantski sprevod pojavil pred 2. svetovno vojno, dokončno uveljavil pa po njej.« Maturanti bodo tako danes prvič po štirih letih šolo zapustili skozi profesorski vhod na Koroški cesti. V starem mestnem jedru se jim bodo pridružili dijaki drugih šol, s katerimi bodo pred Prešernovim spomenikom ob 11. uri zaplesali skupinsko dunajsko četvorko. Na Jesenicah in v Škofji Loki pa bodo dijaki maturantsko četvorko zaplesali točno opoldne. Letos sicer mineva 20 let sinhrone maturantske ulične četvorke pod okriljem Plesne zveze Slovenije, ki pa se ji letos ne bodo pridružili v nobenem od gorenjskih mest.

GLASOV JEŽ

Pasje konzerve odmetava po travnikih

Škofja Loka – V Virlogu in tudi po nekaterih drugih travnikih v bližini so domačini v zadnjem letu večkrat opazili konzerve za pasjo hrano, ki jih nekdo vztrajno odmetava iz avtomobila. Nekajkrat so jih pospravili, nato pa obvestili pristojnega inšpektorja. Ta je menda storilca našel, ker pa dejanj ni priznal, ga ni mogel kaznovati. Odmetavanje se je nato sicer za nekaj časa prekinilo, sedaj pa konzerve znova ležijo po njivah in travnikih. »Loško je ekološko je lepo geslo, ki pa očitno ne velja za vse,« pravijo domačini v Virlogu, ki jim skrb za prijetno okolje veliko pomeni.